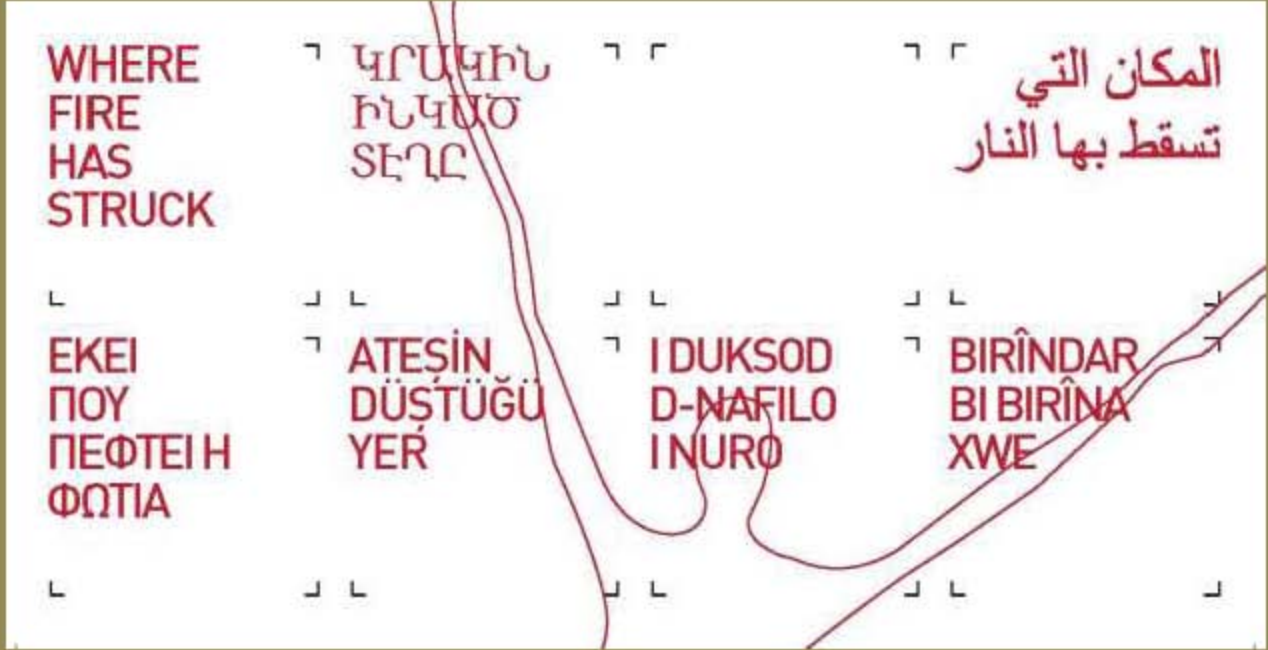

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI ÇALIŞMA RAPORU

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI 20. YIL SERGİSİ

ACILIS:
9 MART 2011 / 18.30

SERGİ:
10 MART - 22 NISAN

DEPO

ADRES:
DEPO / Tütün Deposu
Lüleci Hendek Caddesi No.12
Tophane 34426 İstanbul

TELEFON:
+90 212 292 39 56

WEB:
www.depoistanbul.net

E-MAIL:
depo@depoistanbul.net

**İNSAN HAKLARI
VAKFI
FOUNDATION OF
TURKISH CIVIL RIGHTS**

WEB:
www.tihv.org.tr

E-MAIL:
tihv@tihvistanbul.org

TELEFON:
+90 212- 249 30 92

Mart 2011-Mart 2012
TİHV 8. Dönem
23. Olağan Kurucular Kurulu
31 Mart 2012
TİHV Genel Merkezi Ankara

TİHV KURUCULARI

Vakfedenler (1990)

İHD Genel Merkezi

Akın Birdal

Alpaslan Berktaş

(17 Mart 1996 tarihinde istifa etmiştir)

Ata Soyer

Aziz Gürsoy

Bekir Doğanay

Doğan Taşdelen

İbrahim Emil Çelik Sandalcı

(12 Mart 1993 tarihinde kaybettik)

Ergin Atasü

(9 Mart 1998 tarihinde kaybettik)

Fevzi Bahattin Argun

Gencay Gürsoy

Haldun Özen

(5 Mayıs 2002 tarihinde kaybettik)

Halit Çelenk

(5 Mayıs 2011 tarihinde kaybettik)

Haşim Aydınca

Hüsnü Öndül

İhsan Atar

(29 Ekim .2010 tarihinde kaybettik)

Lalezar Mürşitpınar

Leman Fırtına

Mahmut Tali Öngören

(13 Ekim 1999 tarihinde kaybettik)

Mehmet Selim Ölçer

Mehmet Vural

Murat Yetkin

Mustafa Ekmekçi

(21 Mayıs 1997 tarihinde kaybettik)

Muzaffer Erdost

Nart Bozkurt

Nevzat Helvacı

Nusret Fişek

(3 Kasım 1990 tarihinde kaybettik)

Okan Akhan

Ömer Faruk Yenigün

Şükran İrençin

Veli Devocioğlu

Veli Lök

Yavuz Önen

Zeki Tavşancıl

Kurucular Kurulu Tarafından Seçilen Kurucular

Şahika Yüksel

(12 Şubat 1991)

Sabri Dokuzoğuz

(17 Mart 1996)

Ümit Erkol

(29 Mart 1998)

Türkcan Baykal

(29 Mart 1998)

Şebnem Korur Fincancı

(29 Mart 1998)

Necdet İpekyüz

(29 Mart 1998)

Mustafa Çinkılıç

(29 Mart 1998)

Yusuf Alataş

(29 Mart 1998)

Günseli Kaya

(17 Ekim 1999)

Tanıl Bora

(17 Ekim 1999)

Sezai Berber

(17 Ekim 1999)

M. Sezgin Tanrıku

(17 Ekim 1999)

Cem Kaptanoğlu

(17 Ekim 1999)

Sedat Aslantaş

(17 Ekim 1999)

Yücel Sayman

(26 Mart 2000)

Lütfi Demirkapı

(26 Mart 2000)

Nadire Mater

(26 Mart 2000)

Mithat Sancar

(26 Mart 2000)

Gül Erdost

(26 Mart 2000)

Osman Baydemir

(25 Mart 2001)

Metin Bakkalcı

(25 Mart 2001)

Berna Arda

(25 Mart 2001)

Tahir Elçi

(25 Mart 2001)

Nihat Bulut

(25 Mart 2001)

İoanna Kuçuradi

(30 Mart 2002)

Sabih Ataç

(30 Mart 2002)

Önder Özkalıpçı

(30 Mart 2002)

Metin Aksoy

(30 Mart 2002)

Muhsin Bilal

(30 Mart 2002)

Hürriyet Şener

(04 Nisan 2004)

Turgut Tarhanlı

(04 Nisan 2004)

Necmi Erdoğan

(04 Nisan 2004)

Emirali Türkmen

(04 Nisan 2004)

Levent Kutlu

(04 Nisan 2004)

Coşkun Üsterci

(26 Mart 2005)

Mehmet Antmen

(26 Mart 2005)

Nejat Taştan

(26 Mart 2005)

Selahattin Demirtaş

(26 Mart 2005)

Ülkü Özen

(26 Mart 2005)

VAKIF ÇALIŞMA ORTAMI

Mart 2009-Mart 2012 Dönemi Asıl Yönetim Kurulu Üyeleri

Şebnem KORUR FİNCANCI (Başkan), Metin BAKKALCI (Genel Sekreter), Sabri DOKUZOGUZ (Sayman), Okan AKHAN, Nart BOZKURT, Coşkun ÜSTERCİ, Hürriyet ŞENER, Muhsin BİLAL, Necdet İPEKYÜZ

Mart 2009-Mart 2012 Dönemi Yedek Yönetim Kurulu Üyeleri

Sevim SALİHOĞLU, Mehmet ANTMEN, Sabih ATAÇ, Sezgin TANRIKULU, Türkcan BAYKAL

Mart 2009-Mart 2012 Dönemi Asıl Vakıf Denetçileri

Mehmet VURAL, Mustafa ÇİNKILIÇ, Nejat TAŞTAN

Mart 2009-Mart 2012 Dönemi Yedek Vakıf Denetçileri

Tanıl BORA, Haşim AYDINCAK

Genel Merkez

Melahat BÜYÜKTANIR, Hülya ARAS, Hürü ŞAHİN

Dokümantasyon Projesi

Yavuz GÜÇTÜRK (31 Temmuz 2011 tarihine kadar)

Tedavi ve Rehabilitasyon Projesi

Koordinatör: Metin BAKKALCI

Ayşe Rüya KARACAN EŞ

İşkence Önleme Seçmeli Protokolü Uygulama Projesi

Hülya ÜSTERCİ, Evren ÖZER, S. Erdem TÜRKÖZÜ, Ümit ÜNÜVAR, Coşkun ÜSTERCİ

Sığınmacı Projesi (VAN)

Elçin TÜRKDOĞAN, Onur VAROL, Alev ŞAHAR CANIŞ (31 Mayıs 2011 tarihine kadar), Ümit ARSLAN (26 Ocak 2011 – 31 Temmuz tarihleri arası), Ömer ÖLMEZ (01 Şubat 2012 tarihinden itibaren), Özge ÇELEBİ (01 Şubat 2012 tarihinden itibaren), Heval AYSELİ (21 Şubat 2012 tarihinden itibaren)

Ankara Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi

Levent KUTLU, Handan TAZE

İstanbul Temsilciliği

Hürriyet ŞENER, Şükran İRENÇİN

İzmir Temsilciliği

Alp AYAN (05 Eylül 2011 tarihine kadar), Aytül UÇAR, Mediha ÖZENMİŞ, Aysun KOÇ, Alper TECER (01 Eylül 2011 tarihinden itibaren)

Adana Temsilciliği

Alev ANTMEN, Yusuf DEMİRCİ, Hıdır ÜNAL

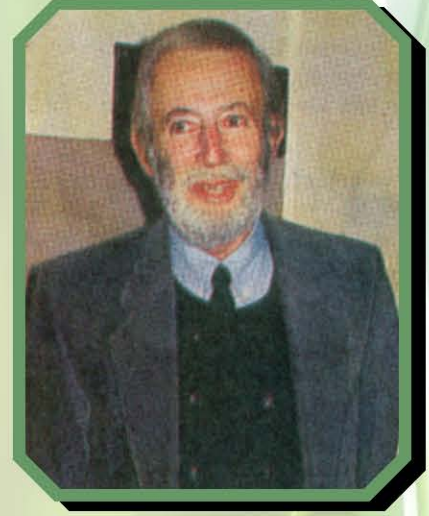
Diyarbakır Temsilciliği

Nesrin ASLANTAŞ, Necdet İPEKYÜZ, Muhsin BİLAL (03 Mayıs 2011 tarihinden itibaren)

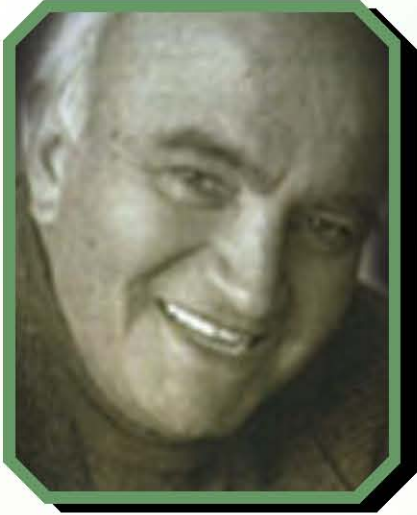
ARAMIZDAN AYRILAN KURUCULARIMIZI SAYGI İLE ANIYORUZ

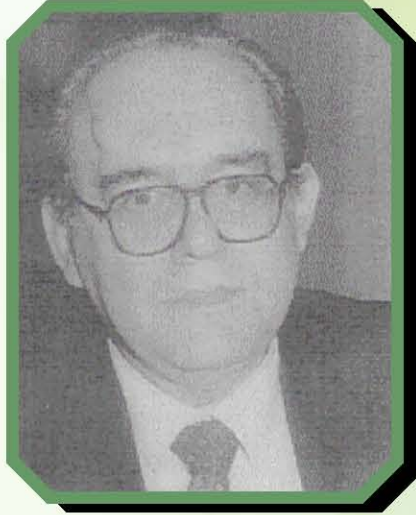
Dr. Nusret FİŞEK
1960 – 1966

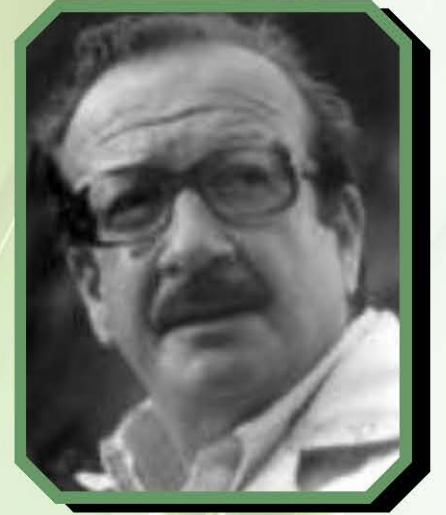
Emil Galip SANDALCI
1922 – 1993

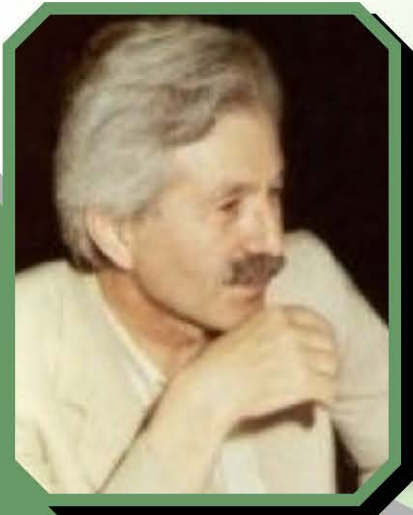
Mustafa EKMEKÇİ
1931 – 1997

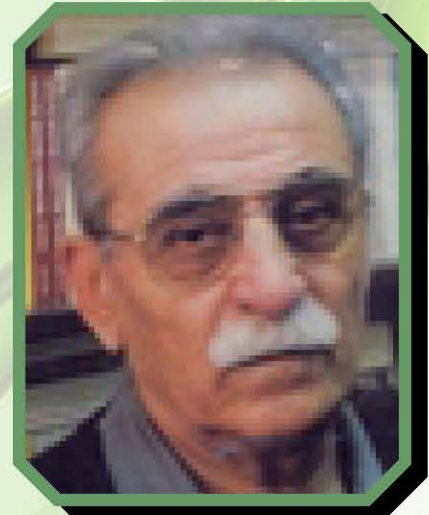
Ergin ATASÜ
1940 - 1998

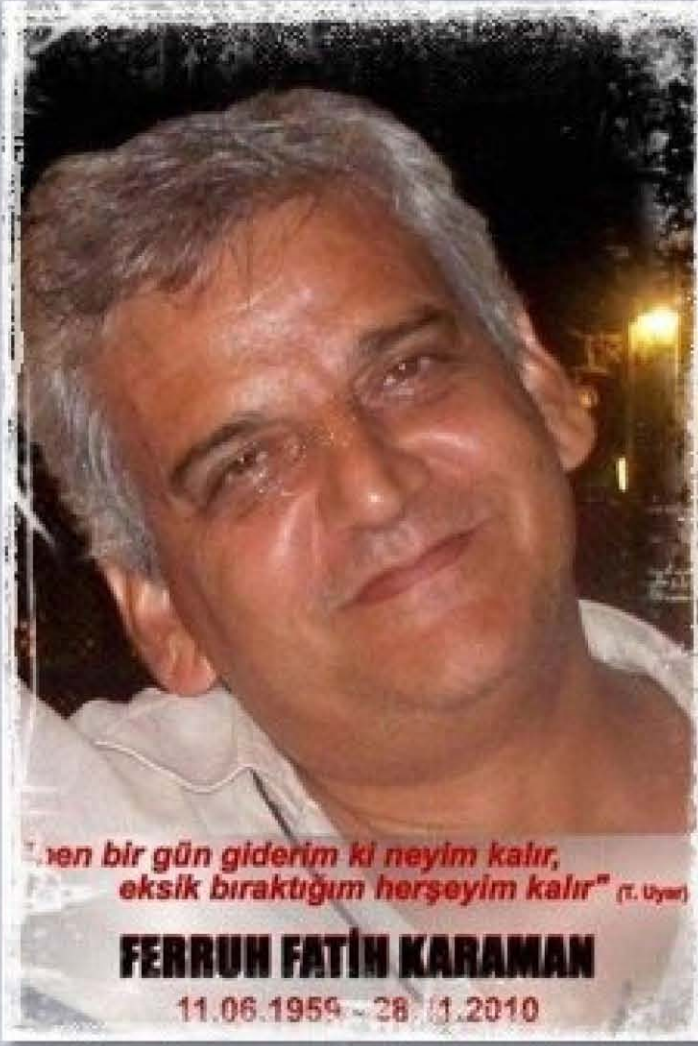
Mahmut Tali ÖNGÖREN
1931 – 1999

Haldun ÖZEN
1933 – 2002

İhsan ATAR
1929 – 2010

HALİT ÇELENK 1924-2011

CANAN CAN 1958 - 2011

CELAL ÇALIKUŞU 1968 - 2012

İçindekiler

Önsöz.....	1
Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezleri Projesi.....	3
İşkencenin Önlenmesi Projesi	14
Mülteci ve Sığınmacıların Haklarının Etkin Şekilde Korunması Alanında Gerçekleştirilen Faaliyetler ..	18
Türkiye’de Sürmekte Olan Toplumsal Travmalarla Başetmeye Yönelik Bütünlüklü Program Geliştirilmesi Çalışmaları	23
Diğer Çalışmalar.....	31
Önümüzdeki Dönem İçin Hazırlanmış ya da Hazırlanmakta Olan Projeler	33
Dokümantasyon Merkezi	35
Uluslararası İlişkiler	36
Temsilciliklerimizin Diğer Çalışmaları	38
Türkiye İnsan Hakları Vakfı’nın 25 Mart 2011-31 Mart 2012 Tarihleri Arasında Yapmış Olduğu Basın Açıklamaları	45

ÖNSÖZ

Şebnem Korur Fincancı

Türkiye'nin yeniden şiddete teslim olduğu son birkaç yıl içinde, her gün daha da artan oranda hak ihlalleriyle karşı karşıya kaldığımız, zor zamanlardan geçtiğimiz bir yılı daha geride bıraktık. Güvenlik adı altında insanların yok sayıldığı, katledildiği, terör örgütü üyesi sayılmak için bir puşinin yeterli olduğu, insan hakları mücadelesinin içindeki insanların cezaevlerinde rehin tutulduğu topraklarda insan hakları alanında emek vermek zor olduğu kadar, bir sorumluluğu da beraberinde getiriyor. Ülke ikliminden öte bölge ikliminin de baharla sonbahar arasında gidip geldiği, özgürlükleri için mücadele edenlerin kolayca kurban saldırgan ilişkisini tersine çevirip, başını taşla ezerek insanları katledebildiği bu coğrafyaya katliam ve savaş pompalayıp, kâr elde etme hesapları yapan egemen şirket-devletlerin arasına katılma refleksi geliştirmiş olan siyasî iradenin sınırları yeniden çizmeyi de içeren politikalarıyla beslenen bir şiddet iklimindeyiz hanidir.

Bir türlü uyanamadığımız bir kabusun içinden geçiyoruz. Halkının üstüne bombalar yağdıran bir demokraside yılbaşı partileri yapılırken, ortaklaşamadığımız yaslar tutuluyor ayrı zamanlarda. Kaçakçıların yasını tutmamak adına katillerin yasına gömülüyor insanlar. Uyanamadığımız bu kabusun içinde iktidarın eliyle, diliyle, eylemiyle gittikçe katmerlenen şiddet; yaşadığımız toprakları cehenneme çeviriyor günden güne. Cehennem ateşinde ısındığını zannedenlerse çoğunlukta.

Son birkaç yıldır Türkiye'de cezaevleri dolup taşıyor. Sabaha karşı ev baskınları aralıksız sürüp gidiyor. Binlerce insan kah puşi taktığı, kah ders verdiği ve illa KCK üyesi olduğu, olmasa bile “gözünün üstünde kaşı, zihninin bir yerinde mutlaka KCK ve tabii ki PKK olduğu için tutuklanıp duruyor. PKK terör örgütünden sonra KCK terör örgütü, durmaksızın gelen terör örgütleri ve üyeleriyle tüm toplumu hedef alan bir terör halidir gidiyor.

Pozantı'da yaşananların yeniden gündeme gelmesiyle birlikte zayıf olan belleklerimiz, bir kez daha çocukların cezaevinde yaşamak zorunda bırakıldıkları dehşet verici şiddetle yüzleşmek zorunda kaldı. Unutmak acıyı azaltıyor besbelli ki, durmadan unutuyoruz. Ana akım kaynaklar pek dile getirmese de, köşelere sıkıştırırsa da, memleket sathında bunca yaygın kullanılan sosyal ağlar bizi rahat bırakmıyor en azından. Unutmamıza izin vermiyor.

Bir tarafta unutkanlıklarımızla üstü örtülen, cezasızlık zırhıyla korunanlar, apoletleri yenilenip ödüllendirilenler ve karşısında insan hakları mücadelesini yılmadan sürdürenler var.

Beccaria “cezanın etkisi, onun ağırlığından ve vereceği acıdan çok, cezanın uygulanacağına kaçınılmaz olduğuna ilişkin inançta yatmaktadır” diyor kitabının “Suçluların Sığınma Yerlerinin Bulunması” başlıklı 35. bölümünde. Sığınma yerlerinin onları suça çağırdığını belirtiyor. Başına buyrukluk ve cezaların ağırlığının bu konuda tam bir karara varmasını engellediğini de ekliyor ancak cezasızlıkla sığınma yerinin varlığı arasında çok da fark olmadığını söylemeden edemiyor.

Pinochet için sığınma yeri gözetmemiştii Garzon ve tutuklama emrini çıkarttığında tüm dünya halkları bu cezanın etkisini iliklerinde hissetmişti. Şilili hükümetinin 2000'de diktatörüne kucak açması dahi bu etkiyi hafifletemiyor olmalı ki bu kez Şilili hukukçu Juan Guzman'la başlayan, Alejandro Madrid'le devam eden yargılamalar ölümünden birkaç gün önce yeniden ev hapsine alınmasıyla sonlanmıştı Pinochet'nin. Garzon o tutuklama emrini çıkarttığında, dünyayı da değiştirmişti böylece. Diktatörleri başışık olmaktan çıkartmıştı. Oysa aynı Garzon'a şimdi İspanya başka cezalar biçme peşinde koşuyor. Devletlerin cezasızlığı her yerde korunuyor. Britanya Abu Qatada'yı işkence gördüğü Ürdün'e iade etmek için ona işkence uygulanmasında payı olan aynı Ürdün devleti tarafından verilen diplomatik güvenceyi yeterli görürken, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de bu kararı destekliyor.

Dünyanın her yerinde halklar sokakları, kamusal alanları işgal ederken, onlara benzer bir düşmanlıkla ve kinle saldırırları da birlikte görüyoruz. Gösteri kontrol ajanları adı altında kullanılan zehirler bütün ülkelerde can alıyor, ama en çok da bu topraklarda olduğuna tanıklık ediyoruz.

Gerek dünya ölçeğinde gerekse de Türkiye’de insan hakları alanında yaşanan olumsuzlukların 2011 yılında daha da belirginleşmesiyle genel seçim sürecindeki gerilimli atmosfer, seçim sonrası daha da yoğunlaşan siyasî operasyonlar ve silahlı çatışma ortamı başvuru sayımızın da öngörülenden %60 daha fazla gerçekleşmesine neden oldu. Bu rakamları TİHV olarak ölüm orucu deneyimi dışında, ancak 1990’lı yıllarda görmüştük.

Türkiye İnsan Hakları Vakfı’nın yalnız bu topraklarda değil, bütün dünyada insan hakları ihlallerinin görünür kılınmasında verdiği mücadeleyle daha fazla bilinir olmasının, gezici ekiplerle temsilciliklerimize ulaşamayanlara ulaşma çabalarının da kuşkusuz bu sayıların artmasında payı var. Devletlerin “sözde” güvenlik algısındaki saldırganlığın ve onlarca yılın kazanımı insancıl hukuk belgelerini yok sayan tutumlarının da payını unutmadan.

Vakfımıza gönül ve emek verenlerin zor bir yılı daha geride bıraktığı, daha da zor olacağını öngörebildiğimiz yeni bir döneme adım attığı bugünlerde insan hakları mücadelesinde çoğalmaya, çoğalırken güçlenmeye ihtiyacımız çok açıktır. Bu mücadeleden alnımızın akıyla çıkmak için güçlerimizi ortaklaşırana sonsuz teşekkürler.

TEDAVİ VE REHABİLİTASYON MERKEZLERİ PROJESİ

Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezleri Projesi 2011 Değerlendirilmesi

1. Tedavi ve rehabilitasyon çalışmaları

1.A. Başvuru sayıları ve dağılımı:

1.A.i. 2011 yılı için öngörülen başvuru sayısı 325'ken; 2011 yılında toplam başvuru 519 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 1 - 1999-2011 Yıllara göre TİHV tedavi merkezlerine başvuru sayıları

Yıllar	Adana	Ankara	Diyarbakır	İstanbul	İzmir	Toplam
1999	163	71	73	207	172	686
2000	207	126	122	430	138	1023
2001	215	131	174	483	226	1229
2002	166	84	188	346	181	965
2003	193	64	195	312	160	924
2004	203	47	155	364	153	922
2005	126	26	125	300	115	692
2006	111	10	61	117	38	337
2007	117	35	36	185	79	452
2008	145	12	40	133	95	425
2009	118	26	51	183	81	459
2010	87	31	101	102	42	363
2011	130	56	116	163	54	519

Başvuru sayısının öngörülenden %60 daha fazla gerçekleşmesinin nedenleri;

1.A.i.a. Ülkedeki genel atmosfer ile ilgili olanlar;

- Son dönemde güvenlik güçlerinin şiddete yaygın olarak başvurması, bu uygulamalarda bulunanların siyasi otoritelerce korunması;

(Özellikle 2005 yılından bugüne kadarki, 2005 yılındaki Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemeleri Kanunu, 2006 yılında Terörle Mücadele Kanunu'ndaki değişiklikler, 2007 yılındaki Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu'ndaki (PVSK) değişiklikler gibi yasal düzenlemelerin, bu olumsuz gelişmeleri otoritelerin güvenlik gerekçesi ile meşrulaştırma söylemlerinin sonucu olarak uygulamalardaki bu kaygı verici gelişmeler öne çıkmaktadır.)

- 2005 yılından itibaren insan hakları alanındaki olumsuz gelişmelerin, özel olarak 2011 yılında daha da belirginleşmesi; (genel seçim sürecindeki gerilimli atmosfer, seçim sonrası daha da yoğunlaşan siyasi operasyonlar ve silahlı çatışma ortamı 2011 yılındaki olumsuz gelişmelerde belirgin rol oynamıştır.)

1.A.i.b. TİHV çalışmaları ile ilgili olanlar;

- 2009 yılında sistematik olarak başlatılan ve 2011 yılında da sürdürülen tedavi merkezlerimizin bulunmadığı bölgelere yönelik gezici sağlık ekiplerinin ziyaretleri;

(bu ziyaretler sırasında 2011 yılında toplam 37 işkenceye maruz kalan kişi tedavi ve rehabilitasyon programına alınmıştır)

- 2009 yılı içinde yeniden başlayan ve halen süren, işkence görenlere yönelik hukuksal ve "sosyal destek" programları;

(2011 yılında 5 başvuru hukuksal destek, 14 yetişkin ve 54 çocuk başvuru sosyal destek programına alınmıştır)

- 1.E. de yer verilen potansiyel başvurulara ulaşma çalışmaları

- Diyarbakır merkezimizin re-organizasyon çalışmaları;

başlıkları altında özetlenebilir.

1.A.ii. Başvurularımızın merkezlere göre dağılımda ilk göze çarpan Diyarbakır merkezine başvuru sayısının 2009 yılında 51 iken 2010 yılında 101 ve 2011 yılında 116'ya yükselmesidir. Bu artışın öncelikli nedenleri olarak Diyarbakır ve yakın bölgesinde, özel olarak 2009 yılından sonra yoğunlaşan insan hakları ihlalleri, yine bu kapsamda özellikle çocuklara yönelik baskılar, özellikle çocuklara yönelik uygulanan “sosyal destek” çalışmaları, gezici sağlık ekibi çalışmaları, Diyarbakır merkezimizin koordinatörlüğünde yürütülen “Toplumsal Travma ile baş etme programı” çalışmaları ifade edilebilir.

Yanısıra, özellikle yine çocuklara yönelik uygulanan “sosyal destek” çalışmalarının etkisi ile Adana merkezine başvuru sayısında bir önceki yıla göre anlamlı bir artış söz konusudur.

1.A.iii. 2011 yılı içinde aynı yıl içinde işkence gören başvuru sayısı 224'dür (% 43). 2010 yılında aynı yıl içinde işkence gören başvuru sayısı 163 (% 45), 2009 yılında 259 (% 56.4), 2008 yılında 269 (% 63), 2007 yılında 320 (%70), 2006 yılında ise 222 (% 65) idi. Bir önceki yıla göre aynı yıl içinde işkence gören başvuru sayısındaki artış ile ilgili olarak da yukarıda yer verilen değerlendirmeler geçerlidir.

1.B. Başvurularımıza ilişkin sosyal ve demografik özellikler:

Tablo 2 – 2011 yılı için Demografik özellikler

Doğum yeri				Yaş ve Cinsiyet			
	Erkek	Kadın	Toplam		Erkek	Kadın	Toplam
Güneydoğu Anadolu	143	31	174 (34%)	0-15	26	7	33
Akdeniz	54	22	76 (15%)	16-25	125	46	171
Doğu Anadolu	52	21	73 (14%)	26-35	109	41	150
İç Anadolu	34	23	57 (11%)	36-45	71	24	95
Marmara	31	13	44 (8%)	46-60	52	16	68
Karadeniz	24	9	33 (6%)	60+	-	2	2
Ege	14	11	25 (5%)	Toplam	383 (74%)	136 (26%)	519
Türkiye dışı	31	6	37 (7%)				

1.B.i. Başvurularımızın doğum yerlerine göre dağılımda yine Güneydoğu (%34) ve Doğu Anadolu (%14) doğumlular önemli bir oranı oluşturmaktadır. Bunun yıllardır ülkenin gündeminde olan ve barışçıl bir çözüm üretilmeyen Kürt Sorunu'yla yakından ilişkisi olsa gerektir.

1.B.ii. Her ne kadar sayısal olarak kadın başvuru sayısı bir önceki yıla göre artmış gözükse de (2010 yılında 107), toplam başvurularımızda kadın başvuru oranının düşüklüğü konusunda değerlendirme ihtiyacı söz konudur.

2011 yılında bir travesti başvuruda bulunmuştur.

1.B.iii. 2009 yılından itibaren gözlenen çocuk başvuru sayısındaki artış, özellikle 2011 yılında daha da belirgin olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılında 90 olan çocuk başvuru sayısındaki artış, esas olarak çocuklara yönelik ağır baskılar ve daha etkin uygulanmasına çalışılan ve özellikle çocuklara yönelik uygulanan “sosyal destek” çalışmalarının etkisi ile açıklanabilir.

1.B.iv. Başvurularımızın 56’sı (11,5%) adli sebeplerle işkence görek başvuruda bulunmuştur. Çabalarımıza karşın bu düşük oran ve sayı göz önüne alındığında siyasî olmayan nedenlerle işkence görenlerin büyük çoğunluğunun sessiz kalmalarına neden olan engellerin kaldırılması, bu kişilerin hak arama bilincinin yükseltilmesi için yapılan çalışmaların ve kendilerine tedavi olanağının sağlanması için mevcut çabaların daha da yoğunlaştırılması ihtiyacı gözükmektedir.

1.B.v. 32 başvurumuz Türkiye vatandaşı olmayıp, ülkeleri şöyledir: 12 İran, dört Suriye, üç Irak, iki Sudan, bir Kamerun, bir Sri Lanka, bir Çin Uygur, bir Uganda, bir Kazakistan, bir Kongo, bir Eritre, bir Orta Afrika, bir Özbekistan, bir Somali ve bir Rusya. Otuz iki başvurunun dördü Ankara merkezimize, 28’si ise İstanbul merkezimize başvurmuştur. Tümü kendi ülkesinde işkence ve kötü muameleye maruz kalan mülteci başvuru sayısının bir önceki yıla göre (2010 yılında 16) iki misli fazla olması, gelecek dönem TİHV çalışmalarının planlamasında göz önünde tutulmalıdır. Mülteci başvurusu artış nedenlerinin başında, özellikle 2010 yılından itibaren TİHV’in mültecilere yönelik başlattığı çalışmalar göz önünde tutulmalıdır.

1.B.vi. 2011 yılındaki 519 başvurunun 34’ü (6,5%) işkence gören yakını, diğer 485’i doğrudan işkence ve kötü muameleye maruz kalan başvurudur.

1.C. Başvurularımız ilişkin işkence süreci:

(Altta veriler 2011 yılında işkence gören yakını olduğu için merkezlerimize başvuran 34 başvurunun dışındaki doğrudan işkence ve kötü muameleye maruz kalan 485 başvuru ile ilgilidir)

İşkence yapılan merkezler		İşkence yöntemi	
Emniyet Müdürlükleri	255 (53%)	Hakaret	333 (69%)
Açık alan/araç içi	103 (21%)	Dayak	318 (66%)
Polis Karakolu	61 (13%)	Aşağılama	285 (59%)
Jandarma Karakolu/komutanlığı	23 (5%)	Diğer tehditler	199 (41%)
Diğer	43 (9%)	Öldürme tehdidi	159 (33%)

Tablo 3 – 2011 yılı için işkence süreci

1.C.i. 2011 yılındaki işkence gören başvurularımızın işkenceye maruz kaldığı yerler arasında emniyet müdürlükleri (255 başvuru - % 53) ve “resmî gözaltı yerleri”nin dışındaki yerlerin (açık alan, araç içi vb.) (104 - % 30) yüksekliği önem arz etmektedir.

Gözaltı sürelerinin kısaltılmasının işkencenin önlenmesinde önemli bir işlevi olacağı düşünülürken, bu yasal düzenleme sonrasında öncelikle “resmî gözaltı yerleri”ndeki işkence yöntemleri değiştirilmiştir. Buna ek olarak fiziksel işkence yöntemleri gözaltı mekânına gelmeden önce uygulanarak buna uygun açıklamalar geliştirilmiş ya da insanlar kaçırılarak ıssız yerlerde kendilerine buralarda işkence uygulanmaya başlanmıştır. Resmî işlemin

yapılmadığı sokakta ve araç içlerinde işkence ve kötü muamele vakalarının çoğalması da yine aynı durumun sonucudur.

1.D. Başvurularımıza ilişkin tıbbi değerlendirme:

En sık tanılar		Tedavi süreçlerinin sonuçları	
Yumuşak doku travması	150 (31%)	tam/kısmen iyileşme	299 (58%)
TSSB	78 (16%)	2012 yılında tedavisi sürenler	94 (18%)
Majör Depresif Bozukluk	51 (11%)	tedavi süreci yarım kalanlar	126 (24%)
Miyalji	44 (9%)		
Akut Stres Bozukluğu	39 (8%)		

Tablo 4 – 2011 yılı için tıbbi değerlendirme

1.D.i. 2011 yılı başvurularımızın 299'unun (% 58) tedavi süreci tam/kısmen iyileşme ile tamamlanmış olup, 94'ünün (% 18) tedavisi 2012 yılında sürdürülmektedir. 126'sının (% 24) ise çeşitli nedenlere tedavi süreci yarım kalmıştır. Tedavi sürecinin yarım kalma oranında bir önceki yıla göre (2010 yılında %18) anlamlı bir artış olmuştur.

Bu artışın pek çok nedeni gözükmemektedir:

- Tedavi ve rehabilitasyon programlarının etkinliği işkence görenlerin güvenli bir ortamda yaşamlarını sürdürmeleri ve adaletin sağlanacağı inancı ile doğrudan ilgilidir. Oysa 2011 yılındaki yaygın baskı ortamı ve yoğunlaşan çatışma ortamı insanların kendilerini güvende hissedecekleri ortamı önemli ölçüde ortadan kaldırmaktadır. Bunun sonucu olarak bir yandan kimi başvurularımızın cezaevlerine yeniden alınmaları (54 çocuk başvurunun beşi yeniden cezaevine konmuştur), kimilerinin bu baskı ortamından uzaklaşmak istemeleri gibi nedenlerle tedavileri kesilebilmekte, öte yandan tedaviden olumlu sonuç almak zorlaşmaktadır.
- İşkenceye maruz kalmak dışında gündelik hayatın kimi ihtiyaçları da tedavi süreçlerinin sürekliliğini engellemektedir. Örneğin 54 çocuk başvurudan iki başvurunun çalışma zorunluluğu hissetmesi nedeniyle tedavi programları tamamlanamamıştır.
- Başvuruların çeşitli nedenlerle kent değiştirmeleri bir başka neden olarak gözükmemektedir.
- TİHV dışı bu unsurların yanı sıra TİHV ile ilgili unsurlarla ilgili sahici bir değerlendirmenin yapılması ihtiyacı da açıktır.

1.E. Potansiyel başvurulara ulaşma çalışmaları:

2011 yılında da potansiyel başvurulara ulaşma konusuna özen gösterilmiştir.

1.E.i. Tedavi ve rehabilitasyon merkezlerimizin olmadığı illerden başvuru kabulüne yönelik 1993 yılından itibaren sürdürdüğümüz “beş il” uygulaması sonucu 2011 yılında 118 başvuru programa alınmıştır. Bu sayı 2011 yılı için bu kapsamda öngörülen 50 başvurunun ve 2010 yılında gerçekleşen 57 başvurunun yaklaşık iki katıdır. 2009 yılında sistematik olarak başlatılan gezici sağlık ekipleri çalışması (toplam 37 başvuru) ile Diyarbakır ve

Adana merkezleri tarafından özellikle çocuklara yönelik “sosyal destek” programlarının da katkısı ile bu kapsamdaki çalışmaların yoğunlaşması bu artış nedenlerinin başında gelmektedir.

1.E.ii. Merkezlerimizin bulunmadığı ve ağır/ciddi işkence ve diğer insan hakları ihlallerinin yaşandığı bölgelere yönelik olarak 2009 yılında başlatılan “Gezici Sağlık Ekibi” programı 2011 yılında da sürdürülmüştür.

- 31 Mayıs 2011 tarihinde Hopa’da yaşanan ve emekli öğretmen Metin Lokumcu’nun ölümü, onlarca insanın yaralanması, 30 kişinin gözaltına alınması ve 12 kişinin tutuklanmasıyla sonuçlanan olaylar nedeniyle üç hekimden oluşan “Gezici Sağlık Ekibi” 6-7 Haziran 2011 tarihinde Hopa’ya bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Bu gezi sırasında işkenceye maruz kalan 13 kişinin tıbbî değerlendirilmesi yapılmıştır. Ayrıca, ilçede ilgili resmî ve sivil kurumlarla da işkencenin önlenmesine yönelik pek çok görüşme yapılmıştır.

- 30 Haziran-1 Temmuz 2011 tarihlerinde bir hekim, bir psikologdan oluşan “Gezici Sağlık Ekibi” Cizre’ye bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Ziyaret programında işkenceye maruz kalan 24 kişinin tıbbî değerlendirilmesi yapılmıştır. Ayrıca, ilçede ilgili resmî ve sivil kurumlarla da işkencenin önlenmesine yönelik pek çok görüşme yapılmıştır.

- Bunların yanı sıra yaşanan depremin ertesinde gerek deprem sonrası durum değerlendirilmesi, gerekse de özellikle önümüzdeki yıllarda işkence görenlere yönelik bir tedavi ve rehabilitasyon merkezinin kurulmasına yönelik hazırlıklar için 25-26 Kasım 2011 tarihinde üç kişilik “Gezici Sağlık Ekibi” Van’a bir hazırlık ziyareti gerçekleştirmiştir.

Bu çalışmaların sonuçları, özel olarak son dönem gelişmeleri de göz önüne alındığında “Gezici Sağlık Ekibi” çalışmasının daha da yaygınlaştırılmasının önemli bir ihtiyaç olduğu görülmektedir.

1.E.iii. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) Türkiye Temsilciliği’yle 3 Ağustos 2009 tarihinde imzalanan mutabakat belgesinin ve özel olarak Şubat 2010’dan itibaren Van’da başlattığımız mültecilere yönelik çalışmaların olumlu sonuçları olarak mülteci başvuru sayısı 16’dan 32’ye yükselmiştir.

1.F. “Sosyal Destek” çalışmaları:

Tedavi ve rehabilitasyon çalışmalarındaki multidisipliner ve bütüncül yaklaşımın gereği 2009 yılından itibaren “sosyal ve hukuksal destek” faaliyetlerini yeniden sürdürme imkanı yaratılmıştır.

Projede 30 çocuk öngörülmesine karşın, somut ihtiyaç analizine dayalı olarak, toplam 54 çocuk psiko-sosyal destek programına alınmıştır (Diyarbakır’da 19, Adana ve Mersin’de 30 çocuk, İstanbul’da ise 5 çocuk). Bu sayısal artış esas olarak son dönemde Türkiye’nin gündeminde özel bir yeri olan çocuklara yönelik baskılarla açıklanabilir. Türkiye’nin içinde bulunduğu durum da göz önüne alınarak TİHV olarak çocuklara yönelik çalışmalara özellikle özen gösterilmiştir.

54 başvurunun tamamına yönelik uygulanan psiko-sosyal destek programları kapsamında bireysel görüşme, grup terapisi, bireysel psikoterapi ve aile terapileri yanı sıra esas olarak eğitim süreçlerine katkı sağlanmıştır. Eğitim süreçleri yakından takip edilmektedir.

Bu başvurularımızdan okulla ilişkisi kesilmiş 6 çocuk yeniden orta öğretime kaydedilerek eğitimlerine devam etme imkânına kavuşmuştur. Liseyi bitirmelerine karşın, yaşadığı travmalar ve sosyo-ekonomik sorunlar sonucu dershaneye gidemediği için üniversite giriş sınavlarına hazırlanamayan 13 çocuk üniversite hazırlık kurslarına kaydedilmiştir. Diğer çocuk başvurularımız ise dersane ve kurs olanakları sağlanması ile eğitimlerini başarı ile sürdürmektedirler. 54 çocuk başvurunun beşinin yeniden cezaevine konması, iki başvurunun da çalışma zorunluluğu hissetmesi nedeniyle toplam yedi başvurunun programı tamamlanamamış, diğerlerinin programları ise sürdürülmüştür.

Bu konuda, Diyarbakır'da İHD, Diyarbakır Barosu, Diyarbakır Tabip Odası, ÇİAT, SES Diyarbakır Şubesi, Eğitim-Sen Diyarbakır Şubesi, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Sosyal Destek Merkezi, Yerel Gündem 21 Gençlik Meclisi, Sarmaşık Yoksullukla Mücadele ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği, Toplumsal Barış için Psikologlar Girişimi'yle ortak çalışmalar sürdürülmektedir.

Tedavi ve rehabilitasyon süreçlerine özel katkı sağlayacağı öngörüldüğü için, ayrıca Adana'da 11, İstanbul'da üç olmak üzere toplam 14 erişkin başvuru da "sosyal destek" programına alınmıştır. Bu programlar kapsamında başvuruların üniversite eğitimlerine katkı, üniversiteye hazırlık kurslarına katılımları, İngilizce/Fransızca dil kurslarına katılımları, sürücü kurslarına katılımları sağlanmıştır.

Bu programa alınan başvurularımızın tedavi süreçlerindeki olumlu gelişim, başvurulardan alınan geri bildirimler sosyal destek programların yararını bir kez göstermiştir.

1.G. Hukukî destek çalışmaları:

Bu etkinliğin amacı, işkence mağduru ve yakınlarına hukuksal destek verilerek maruz kaldıkları muameleler nedeniyle adli mekanizmanın etkin bir şekilde işletilmesi ve sorumluların cezalandırılmasına katkı sağlamaktır. Adalet duygularının belli ölçüde de olsa onarılması tedavi sürecini olumlu etkilemektedir.

Bu çalışmada özel olarak Çağdaş Hukukçular Derneği'nin katkısına özel olarak yer verilmelidir.

Tedavi ve rehabilitasyon projesi kapsamında 2011 yılındaki başvurularımız arasından seçilen beş başvuru hukuksal destek programına alınmıştır. Dosyaların özellikle hukukî desteğe ulaşmakta zorluğu olan adli sebeplerle işkenceye maruz kalan başvurular olmasına özen gösterilmiştir. Her birinin farklı özellikleri olmakta birlikte, özel olarak maruz kaldığı işkence ve kötü muamelenin kamera kayıtlarının, görsel basında yer alan kadın başvurunun dosyası ülkemizdeki işkence olgusunu her düzeyde ortaya koymaktadır.

Örnek Dosya: F.C. Temmuz 2011'de işkence ve kötü muameleye maruz kalır. Dava dosyasındaki gözaltı merkezindeki/karakoldaki kamera kayıtları olaydan beş ay sonra Aralık 2011'de görsel basında yer alır. Görüntülerde bir kadın, iki polis memuru tarafından işkenceye maruz kalırken, mekândaki üçüncü güvenlik görevlisi yaşananlardan hiç etkilenmeksizin gündelik yaşamını sürdürmekte, birisi ise perdeleri kapatmaktadır (sanki her gün yaşanan sıradan bir uygulama görüntüsü). Doğal olarak bu kamera kayıtları beş aylık bu sürede karakol, il emniyet müdürlüğü ilgilileri, savcılık, mahkeme heyeti tarafından da bilinmektedir. Buna karşın polis memurları aleyhine görevden alma dâhil hiçbir işlem yapılmamıştır. Kamera kayıtlarında açık görüntülere karşın kısa süre içinde F.C. aleyhine üç polis memuruna hakaret ettiği, mukavemet ettiği ve bu sırada yaraladığı gerekçesi ile dava açılmıştır, istenen ceza ise 2,5 yıl ile 6,5 yıl arasındadır (ikiz dava/karşıt davalarının etkinliği). Büyük uğraşlardan sonra iki polis memuru aleyhine "zor kullanma yetkisinde sınırın aşılması nedeniyle yaralama" suçundan dolayı dava açtırılabilmektedir. İstenen ceza ise 6 ay ile 1.5 yıl arasındadır (işkence suçundan dava açmaktan kaçınma). Kamera kayıtlarının kamuoyuna yansımından sonra, İçişleri Bakanı "personeli darağacında asalım mı? Ne isteniyor? *Kaset yayınlandıktan sonra* görevlileri görevden uzaklaştırdık" şeklinde konuşmuştur (yetkililerin işkencecileri koruyan tutumları). Yine kamera kayıtlarının kamuoyuna yansımından sonra iki polis memuru aleyhine "tehdit ve hakaret" suçlarından yeni bir dava açılmıştır. Bu davada da polis memurları için istenen ceza (5 yıl 9 ay) işkenceye maruz kalan kadın aleyhine istenen cezadan daha azdır.

Bu kısa özet, yasal düzenlemeler, uygulama ve yetkililerin söylemleri düzeyinde işkence olgusunun ne denli sistematik bir sorun olduğunu ortaya koymaktadır.

1.H. Tedavi ve rehabilitasyon merkezleri projesi çalışmalarına dayalı olarak Türkiye'deki işkence olgusuna ilişkin genel değerlendirme başlıkları:

Son dönemde işkence ve kötü muamele bilgi alma ihtiyacından çok korku veya gözdağı vermek, cezalandırmak ya da otorite tesis etmek amacıyla uygulanmaktadır,

Özellikle resmî olarak gözaltına almadan, uygulan şiddet yaygınlaşmıştır,

Önemli ölçüde genel kamuoyu tarafından izlenemeyen/algılanamayan Güneydoğu ve Doğu Anadolu'daki yaygın işkence ve kötü muamele uygulamaları, Ankara'daki Hopa olaylarında da görüldüğü gibi, ihtiyaç duyulduğunda ülke sathında da yaygın olarak uygulanabilmektedir,

Son dönemde ikiz davalar/karşıt davalar belirgin artmıştır,

Yasal mevzuat, uygulama ve yetkililerin söylemlerine dayalı olarak cezasızlık esas olarak sürmektedir.

2. 2011 Yılında TEDAVİ VE REHABİLİTASYON PROJESİ KAPSAMINDA Tedavi Ve Rehabilitasyon Çalışmaları Dışındaki ÇALIŞMALAR

2.A. Eğitim-Bilimsel Çalışmalar

2.A.i. İstanbul Protokolü eğitimine katılan 3476 hekimin bilimsel açıdan ve idari/adli baskılara karşı kuvvetlendirilmesine yönelik çalışmalara raporda yer alan "İşkencenin Önlenmesi Projesi"nde yer verilmiştir:

2.A.ii. Bu alandaki birikimimizin de katkısı ile 2011 yılında ayrıca:

- 11-12 Şubat 2011 tarihinde Diyarbakır'da Diyarbakır Barosu'yla birlikte avukatlara yönelik İstanbul Protokolü Eğitimi,

- 24 Haziran 2011 tarihinde Ankara'da Ankara Barosu'yla birlikte İstanbul Protokolü Paneli,

- 27 Temmuz 2011 tarihinde Diyarbakır Tabip Odası'yla birlikte İstanbul Protokolü Paneli,

- 22-25 Haziran 2011 tarihinde Yeni Zelanda'da İstanbul Protokolü Eğitimi,

verilmiştir.

Bu eğitimler TİHV'nin gönüllü ağı ve ilgili uzmanlık dernekleri ile ilişkilerin zenginleştirilmesine de katkı sağlamıştır.

2.A.iii. "Süddeutsche Akademie für Psychotherapie" ile üç yıllık birlikte psikoterapi eğitimi:

TİHV, işkence görenlere ve yakınlarına verdiği tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinin kalitesini ve etkinliğini artırmak için çeşitli çalışmalar yapmaktadır. Bu çalışmaların önemli bir bölümünü, tedavi merkezi çalışanları ve vakıf çalışmalarına katkı sunan gönüllüler için düzenlenen eğitimler oluşturmaktadır.

TİHV çalışanı ve vakıf çalışmalarına katkı sunan psikiyatrist ve psikologlar için oryantasyon semineri ve eğitim programını içeren ve Almanya'daki "Süddeutsche Akademie für Psychotherapie" ile birlikte ilki 2006 yılında başlatılan "Psikoterapi Eğitim Programı" 2009 yılında tamamlanmıştı. Eğitim programı "Gelişimsel Psikoloji, Kişilik Öğretisi, Nevrozlar, Psikodinamik Psikolojisi ve Psikoterapisi, Psikopatoloji, Psikosomatik, Bağımlılıklar, ilk görüşme tekniği; Genel ve Özel Psikodinamik, Aile ve Grup Teorisi; diğer bilimsel yöntemler (Davranışsal Terapi, Sistemik Hipnoz Terapisi); çeşitli psikoterapi yöntemleri açısından endikasyon ve uygulama; Travma Terapisi" başlıklarını içermektedir. Üç yıl içinde yedişer günlük altı ayrı eğitim modülünü içeren ikinci eğitim ise 16 psikiyatrist ve psikologun katılımı ile 19 - 23 Eylül 2011'de başlatılmıştır.

Alman Tabip Odası'nın Ek Eğitim Örnek Yönergesi doğrultusunda psikoterapist sertifikası alınmasını sağlayan bu eğitimler ile özellikle travma tedavisinde önemli bir model olan dinamik yönelimli terapiler konusunda uygulamaya dönük birikim sağlanmaktadır.

2.A.iv. İşkence Görenlerle Çalışmada Sosyal Çalışmacının İşlevi eğitim programı:

TİHV'nin işkence görenlere yönelik bütünlüklü tedavi ve rehabilitasyon çalışmaları için önemli bir rolü olan sosyal çalışma boyutunun kuvvetlendirilmesine yönelik 2010 yılından itibaren İsveç Kızılhaç Merkezi ile ortak bir program geliştirmektedir. Bu kapsamda 2011 yılında üç yıllık bir eğitim programı başlatılmıştır.

Bilindiği gibi, sosyal çalışma anlamında:

- Türkiye'de zihniyet, anlayış, kurumsallaşma sorunları vardır,
- İşkence görenlere yönelik bütünlüklü bir sosyal çalışma yaklaşımı yoktur,
- Üniversite ortamında işkence görenlere yönelik bütünlüklü bir sosyal çalışma eğitim perspektifi önemli ölçüde yoktur,
- Uluslararası düzeyde ise işkence görenlere yönelik sosyal çalışma yaklaşımı daha ziyade mültecilere yönelik (kabul, barınma, dil, aile birliği, iş kısaca entegrasyon, özel olarak belli bir sistemin varlığında) ele alınmaktadır.

Bu nedenle Türkiye'de sosyal çalışma alanında ilgili üniversite ve kurumlarla başlattığımız bu çalışmanın bu alanda önemli çıktıları olacağı gözükmemektedir.

İlk eğitim vakıf çalışanları ve gönüllüleri ve üniversite ortamındaki uzmanları içeren 30 katılımcı ile 24-25 Aralık 2011 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir.

İkinci eğitim 2012 yılı içinde gerçekleştirilecektir.

2.B. Bilimsel Araştırmalar

2.B.i. İşkence araştırmasında bir tanılama yöntemi - Kemik sintigrafisi:

İstanbul merkezimizdeki arkadaşlarımız tarafından gerçekleştirilen bu çalışmada TİHV İstanbul Merkezi'ne 1992 ve 2010 yılları arasında toplam 4450 başvuru arasından kemik sintigrafi taraması yapılmış, 97 olgu çalışmaya alınmıştır. Sosyo-ekonomik durum, uygulanan işkence yöntemi, işkence sıklığı, işkence süresi, işkencenin üzerinden geçen süre, fiziksel bulgular ve kemik sintigrafi bulguları retrospektif olarak değerlendirildi. Kabadayak işkence yöntemi tüm olgularda ortak ve hemen hepsi çoklu işkence yöntemlerine maruz kalmıştı.

Bu çalışma, işkence iddialarının belgelenmesinde kemik sintigrafisinin yararlı bir araç olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur.

2.B.ii. Gösteri kontrol ajanları - İstanbul'da toplumsal olay sonrası değerlendirilen 64 olgu verileri üzerine bir çalışma:

"Gösteri Kontrol Ajanları"nın kontrolsüz kullanımı, son yıllarda Türkiye'de yaygın bir uygulama olmuştur. Kimyasal Silahlar Sözleşmesi Genel Amaçlar Kriterleri'ne göre bu ajanların kontrolsüz ya da kötüye kullanımı ile kimyasal silah olarak kabul edileceği ilan edilmiştir.

Bu kapsamda TİHV İstanbul Temsilciliği'ne 64 kişi tedavi ve rehabilitasyon için başvurmuştur. Yine İstanbul merkezimizdeki arkadaşlarımız tarafından gerçekleştirilen bu çalışmada 64 olgunun başvuru dosyaları geriye dönük olarak gözden geçirildi ve yaş, cinsiyet, fiziksel ve psikolojik bulguların yanı sıra diğer yaralanmaları

açısından değerlendirildi. Bu çalışmada gösteri kontrol ajanlarının özellikle de *Oleasin Capsicum*'un erken ve geç dönem etkileri tartışıldı.

Bu çalışmayla aynı zamanda, özgürlüğünden alıkonulan kişilere yönelik uygulanan bu ajanların kullanımının işkence ve kötü muamele kapsamında ele alınması konusundaki duyarlılığın oluşmasına katkıda bulunulmuştur.

2011 yılında tamamlanan iki retrospektif bilimsel çalışma, 14-17 Eylül 2011 tarihinde Portekiz'de gerçekleştirilen 19. Uluslararası Adli Bilimler Kongresi'nde sunulmuştur. "İşkence Araştırmasında Bir Tanılama Yöntemi: Kemik Sintigrafisi" çalışması ayrıca 18-20 Ekim 2011 tarihindeki IRCT toplantısında da sunulmuştur.

Her iki bilimsel toplantıda da bu çalışmalar özel ilgi görmüştür.

2.B.iii. 2010 yılında uygulanan "Yaşam Kalitesinin Ölçülmesi" çalışması, gözden geçirilmiş, etkin uygulama yöntemleri üstüne çalışılmıştır. Geliştirilen bu yöntemler ile 2012 yılından itibaren daha etkin bir uygulamaya dönüştürülmesi hedeflenmektedir.

2.C. Alternatif Adli Tıp Raporlama Çalışmaları

Rapor ve alternatif adli tıp raporu çalışmaları 2011 yılında da sürdürülmüştür.

2011 yılında Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezlerimizce toplam 137 başvuru için alternatif adli tıp raporu/epikriz hazırlanmıştır. Kendi istekleri sonucu bunlardan ellisine Türkiye'de sürmekte olan davaları ya da yeni dava açmak istedikleri için (kırk altısının davası sürüyor, dördü için ise görevsizlik kararı verildi), dördüne (4) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvurmak istedikleri için, on üçüne (13) BMMYK başvuruları için (ikisinin başvurusu kabul edilmiş), yirmi altısına (26) başka ülkelere sığınmacı olmak istedikleri için (dördünün başvurusu kabul edilmiş), birisine engelli hakkından yararlanmak istediği için (olumlu yanıt alınmıştır), on birine (11) Yabancılar Şubesi'ne verilmek üzere (hepsi için olumlu sonuç alınmıştır) ve otuz ikisine (32) ise 19 Aralık 2000 tarihindeki cezaevleri operasyonunda işkenceye maruz kalan başvurularımızın sürmekte olan davaları için alternatif adli tıp raporu/epikriz hazırlanmıştır.

Bilindiği gibi, özellikle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) tarafımızdan hazırlanan alternatif adli tıp raporlarımıza önemli ölçüde hürmet etmektedir. Bu çerçevede AİHM işkenceyi düzenleyen 3. madde ile ilgili Türkiye aleyhine 2011 yılı içinde toplam 12 karar vermiş; bunların dördünde tarafımızdan hazırlanan alternatif adli tıp raporlarına doğrudan atıf yapılmıştır.

Bir önceki yılda hazırlanan alternatif adli tıp raporu/epikriz sayısı (36) göz önüne alındığında 2011 yılında anlamlı bir artış olmuştur. 2011 yılında Türkiye'nin önemli gündemi olan Hopa olaylarında işkenceye maruz kalanlar, 2000 cezaevleri operasyonlarına yönelik 11 yıl sonra derinleşen dava süreci ile ilgili kişiler, TİHV çalışmalarını daha fazla tanıyan mülteciler için hazırlanan raporlar bu önemli artışta rol oynamıştır.

2.D. Yayın Faaliyeti

- 2010 yılı Tedavi Merkezleri Türkçe Raporu ve İngilizce Raporu, 2011 yılı içinde basılmıştır. 2011 Tedavi Merkezleri raporlarının ise basım hazırlıkları başlamıştır.

3. Başta Tedavi ve Rehabilitasyon Projesi Olmak üzere TİHV Çalışmalarına İlişkin ZORLUKLAR, Aynı Zamanda OLANAKLAR:

A.

TİHV, "İşkence Görenlere Yönelik Tedavi ve Rehabilitasyon Projesi" kapsamında 21 yıldır beş kentte çalışmalarını sürdürmektedir. Bilindiği gibi bu kentler Ankara, İstanbul, İzmir, Adana ve Diyarbakır'dır.

TİHV beş il alt projesi kapsamında ise tedavi ve rehabilitasyon merkezlerimizin olmadığı kent ve bölgelerde işkence ve kötü muameleye maruz kalan kişilere ulaşmaya çalışılmaktadır. Ayrıca 2009 yılından itibaren de

“Gezici Sağlık Ekipleri” ile sınırlı da olsa merkezlerimizin olmadığı kent ve bölgelerde işkence ve kötü muameleyle maruz kalan kişilere ulaşılmaya çalışılmaktadır.

Bütün bu çabalara karşın, özellikle son yıllarda işkence dahil ağır/ciddi insan hakları ihlallerinin yoğun yaşandığı ve coğrafi olarak da çok geniş bir bölge olan, bununla birlikte ulaşım açısından da kimi sorunları olan Doğu Anadolu Bölgesi’nde işkence görenlere yönelik bir tedavi ve rehabilitasyon merkezinin oluşturulması önemli bir ihtiyaç olarak gözükmektedir.

Öte yandan, 2010 yılından itibaren Van’da özel olarak mültecilerle sınırlı olsa da yürütülen çalışmalar sonucu Van ve çevresinde mühim bir ilişki ağı geliştirme imkânı yaratılmıştır. Dahası Şubat 2012 tarihinden itibaren Van’da yine mültecilerle sınırlı olsa da işkence gören mülteci ve sığınmacılara tedavi hizmetinin sunulması ve işkence iddialarının raporlanması konularında destek sağlanması amacıyla işkence gören mültecilerin ilk değerlendirilmelerini gerçekleştirecek bir birim oluşturulmuştur. Bu birim ve bu birimi desteklemek üzere özel olarak oluşturulan destek birimi aracılığıyla önümüzdeki dönemde Van’da etkin bir tedavi ve rehabilitasyon merkezinin kurulması için gerekli koşullarının oluşturulması hedeflenmektedir. Doğal olarak bu konunun finansman ihtiyacı ayrıca ele alınmalıdır.

Böyle bir merkez aynı zamanda yine TİHV’in önemli bir programı olan “Sürmekte Olan Toplumsal Travmayla Başetme Programı”nın etkin hayata geçirilmesi için de önemli bir ihtiyaçtır.

B.

a. “İşkence Görenlere Yönelik Tedavi ve Rehabilitasyon” çalışmalarının 2011 ve 2012 yıllarına yönelik finansman sorunu uzunca bir süredir öngörülmekteydi. Bir önceki kurucular kurulunda da paylaşıldığı gibi öngörülen bu sorun esas olarak, Avrupa Komisyonu prosedürü gereği yürümekte olan bir proje olduğu koşullarda aynı başlıkta yeni bir proje yapılmasının olanaksızlığıyla ilgilidir. Bu prosedür gereği 2010 yılında projemiz sürdürdüğü için, Avrupa Komisyonu’na başvuru yapılamamıştı. Bunun anlamı Avrupa Komisyonu tarafından muhtemelen yenisinin 2012 yılında açıklanacağı proje çağrısında, eğer projemiz kabul edilirse, yeni fonun muhtemelen 2013 yılında elde edileceğidir.

b. Bu nedenle tedavi projesinin önemli bir bölümünü karşılamakta olan Avrupa Komisyonu katkısının 2011 ve 2012 de telafi edilmesine yönelik, yanı sıra 2013 ve sonrasına yönelik faaliyetlerimizin güvence altına alınmasına yönelik çalışmalar 2009 yılından itibaren geliştirilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmaların sonucu olarak 2011 yılı için finansman sorununu çözebilmemize karşın, 2012 yılı için çalışmalar sürdürülmektedir.

c. Finansman sorununu aşmak için geliştirilen program gereği harcamalarda önemli bir tasarrufa gidilmiştir. Bu tasarruf programı kapsamında, 21 yıllık TİHV çalışmalarında 2011 ve 2012 yıllarında tedavi merkezlerimizde en düşük sayıda kadroyla çalışmalar sürdürülmektedir. Doğal olarak gönüllü katkılar azamileştirilmeye çalışılmıştır.

d. Öte yandan, TİHV bünyesinde çalışanlarının ücretlerine uzun yıllardır anlamlı ölçüde zam yapılamamıştır. Son yıllarda çalışanların ücretlerine son derece düşük zamlar yapılması her bir çalışanın fedakârlığını da ortaya koyan ayrı bir göstergedir (2006 yılında %15 ve 2009 yılında %10 zam yapılmıştır). Öte yandan bilindiği gibi sağlık sektöründe, uygulanan politikaların gereği, geçici bir dönem için de olsa, son 6-7 yılda özellikle hekim ücretlerinde önemli artışlar söz konusu olmuştur. Bu gelişmelerin sonucu kimi disiplinlerin TİHV’le genel sağlık sektöründeki ücret düzeylerinde üç mislinden daha fazla bir fark ortaya çıkmıştır. Her ne kadar bu alanda gönüllülük esas olsa da bu denli büyük ücret farklılıkları TİHV bünyesinde TİHV’in temel misyonu olan işkence görenlerin tedavi ve rehabilitasyon çalışmalarının olmazsa olmaz kadrolarından olan özellikle psikiyatrist, hekim, psikolog, sosyal hizmet uzmanı istihdamını önemli ölçüde zorlamaktadır (örneğin böyle bir nedeninde sonucu olarak, İstanbul merkezimiz psikiyatristi, TİHV’le profesyonel ilişkisi sonlandırmış; dahası bu ücret düzeyinde yeni bir psikiyatrist bulunamamıştır).

Bilindiği gibi 1990'larda TİHV bünyesinde geliştirilen ücret politikasında TİHV bünyesindeki ücretlerin meslek bazında kamudaki ücretin %10 fazlası olarak düzenlenmesini öngörülyordu.

Kuşkusuz ücret politikamız gönüllülük duygusunun esas olduğu tüm vakıf ortamında adalet duygusunu zedelemeyen, o arada temel varlık sebebimizin etkin yerine getirilebilme amacıyla ele alınmalıdır.

e. Bu kapsamda, finansal sorunların da nedeniyle, tedavi merkezlerimizdeki çalışmaların nitelikli olarak bu biçimiyle sürdürülebilirliğinin sınırına önemli ölçüde gelinmiş durumdadır.

C.

a. Kaldı ki, finansman sorunun ötesinde, ülke düzeyinde ve ayrıca uluslararası ortamda 21 yıldır herkesçe bilinen çok önemli ve başarılı bir faaliyet yürüten TİHV'in tüm gelişme ve değişimleri dikkate alarak, bir kısmı çalışma alanından kaynaklı doğal tüm yüklenmişlikleri/yıpranmışlıkları ile sahici bir yüzleşme/değerlendirme yapması ve yüzleşmenin gereklerini yerine getirmesi zorunludur.

Bu yüzleşme zorunludur çünkü TİHV'in temel misyonu olan işkence görenlerin tedavi ve rehabilitasyon çalışmaları, bizi biz yapan tedavi projemiz bu yıpranmadan etkilendi. Tüm dünyanın referans gösterdiği bu varlık sebebimizin yıpranmışlığı karşısında, beş "Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi"mizin bugünkü somut durumu, bu somut durumunda her birimizin durumu ile ilgili olarak kendimizle yüzleşmemiz, yüzleşmemizin gereklerini yerine getirmek durumundayız.

Kuşkusuz bu yüzleşme süreci tedavi ve rehabilitasyon çalışmalarımızı kuvvetlendirme amacıyla belli sürelerde gerçekleştirdiğimiz işkencenin önlenmesi projesi ve vakıf ortamındaki tüm çalışmalar için de elzemdir.

Bir tür iç yüzleşme ile başlayan bu sürecin sonunda, tüm olumlu yanlarımız yanında, esas olarak bireysel/temsilcilik/vakıf düzeyinde eksiklerimizin, yetersizliklerimizin somut veri ve bilgilere de dayalı olarak, sahici bir şekilde belirlenmesi, bunları aşmak için yine bireysel/temsilcilik/vakıf düzeyinde yapabileceklerimizi ve heyecanlarımızı sahici/gerçekçi bir şekilde formüle edilmesi hedeflenmelidir.

Böylece,

özel olarak işkence ve insan eliyle gerçekleşen travmalar kapsamında güncel ihtiyaç analizine dayalı olarak temel ihtiyaçların belirlenmesi,

bu ihtiyaçlara yönelik hedeflerin belirlenmesi,

bu alandaki birikimimiz göz önünde tutularak bu hedeflere yönelik olarak TİHV olarak etkinleştirilip geliştirilen bir stratejik planlamanın hazırlanması olanaklı olabilecektir.

b. Bu stratejik çalışmada;

Özel olarak 2011 yılındaki gelişmelerin de gösterdiği gibi, işkence ve kötü muamelenin Türkiye'nin öncelikli sorunlarından birisi olması,

TİHV'nin işkence başlığında gerek ulusal, gerekse de uluslararası düzeydeki önemli birikimin sürdürülmesi gereği,

Özellikle Kürt Sorunu'nun demokratik çözümündeki sorunlardan da kaynaklı sürmekte olan toplumsal travmaya yönelik bütünlüklü bir program ihtiyacı,

başlıklarının göz önüne alınmasında yarar olacaktır.

c. Bu stratejik planlamaya dayalı olarak geliştirilecek çalışma programına denk düşecek bir reorganizasyon geliştirilmelidir. Bu reorganizasyonun sürecinde tüm arkadaşların (kurucu, gönüllü, çalışan) katılımı ile merkez sayısı, yeni merkez ihtiyacı, merkezlerdeki ekiplerin (gönüllü, çalışan) ve ekip üyelerinin niteliği, ücret politikamız, çalışma mekânlarımız dâhil çalışma alanlarımızın varlık sebebimize dayalı yeniden organize edilmesi hedeflenmelidir.

d. Bu kapsamda, TİHV reorganizasyon programının 2012 sonbaharına kadar tamamlanmasında her açıdan yarar olacaktır.

İŞKENCENİN ÖNLENMESİ PROJESİ

İşkencenin önlenmesine yönelik çalışmaların sürdürülebilmesini hedefleyen ve 1 Aralık 2010 ile 30 Kasım 2012 dönemini kapsayan proje, İnsan Hakları Derneği (İHD) ve Türk Tabipleri Birliği (TTB) işbirliği ile sürdürülmektedir.

2009 yılında hazırlanan proje alttaki başlıkları içermektedir.

1. Ülkemizde özel bir gündem olan BM İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi Seçmeli Protokolü'nün (OPCAT) onaylanıp, OPCAT gereği olan etkin bir Ulusal Önleme Mekanizmasının kurulup, çalışması,
2. Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Komitesi'nin Kasım 2010 tarihinde gündeminde olacak Türkiye ile ilgili üçüncü periyodik rapor sürecine müdahil olma ve konu ile ilgili gölge raporun hazırlanması,
3. İstanbul Protokolü eğitimine katılan 3476 hekimin bilimsel açıdan ve idari/adli baskılara karşı kuvvetlendirilmesine yönelik programların geliştirilmesi,
4. "Faili Meçhul Cinayetler için Zamanaşımının Kaldırılması Yönelik Kampanya" yapılması ve Türkiye'nin BM Bütün Kişilerin Zorla Kaybedilmeden Korunmasına dair Uluslararası Sözleşmesi'nin imzalanıp, onaylanmasının sağlanması

İşkencenin önlenmesi başlığındaki bu proje kapsamında bu dönemde yapılan çalışmalar;

1. İşkencenin önlenmesi açısından kıymetli bir enstrüman olan BM İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi Seçmeli Protokolü'nün (OPCAT), bugüne kadarki sürdürülen çalışmaların da sonucu olarak, Türkiye tarafından 27 Eylül 2011 tarihinde onay belgesinin BM'ye depo edilmesi ile onay süreci tamamlanmıştır. Bu depo edilme sürecinde Türkiye tarafından erteleme talebi/bildiriminde bulunulmadığı için, bir yıl içinde (27 Eylül 2012) OPCAT gereği işkencenin önlenmesine yönelik ziyaret sistemine dayalı etkin "Ulusal Önleme Mekanizması"nın kurulması gerekmektedir. Bu nedenle, doğrudan varoluş gerekçesi işkencenin önlenmesi olan TİHV'in ilgili tüm kişi ve kuruluşlarla birlikte bu konuda çok özel bir programı uygulaması gereklidir.

a. OPCAT gereği olan etkin bir Ulusal Önleme Mekanizması/larının kurulup, çalıştırılmasına yönelik ilgili tüm kurum ve kişilerle birlikte geliştirilen program ışığında bu konudaki materyallerin güncelleştirilmesi sürdürülmektedir.

b. Bu kapsamda OPCAT broşürü hazırlanmış ve 1000 adet basılmıştır. Güncel bilgilerle geliştirilmiş bilgileri içeren yeni broşür hazırlanmakta olup 2000 adet bastırılacaktır.

c. 27 Eylül 2012 tarihine kadar kurulması gereken (kuşkusuz çeşitli gerekçeler gösterilerek bu yükümlülük yerine getirilemeyebilir) Ulusal Önleme Mekanizması/larının izlenmesine yönelik bir kontrol listesi hazırlanmış olup 1000 adet basılmıştır. Kontrol listesi uluslararası deneyimlerden yararlanılarak ve Türkiye koşulları göz önüne alınarak kurul/ların görevinin kapsamı; bağımsızlık; raporlama ve tavsiyelerin izlenmesi alt başlıklarını içermektedir. Bu kontrol listesi özellikle Ulusal Önleme Mekanizması/larının kuruluşu, çalışması ve işlevselliği, asgarî standartlarla uyumu ve çalışmaların güçlü ve zayıf yönleri açısından faydalı olacaktır.

d. TİHV tarafından 2008 yılında yayınlanan *Cezaevleri ve Diğer Tutukevleri İzleme Kılavuzu* kitabı yeniden gözden geçirilmekte olup, 2012 ilkbaharında revize edilmiş hali ile 1000 adet basılacaktır.

e. OPCAT Ulusal Önleme Mekanizması/larına sabit bir model sunmadığı için, OPCAT'ın temel prensipleri ile uyumlu Türkiye için farklı seçeneklerin geliştirilmesi gereklidir. Bu kapsamda değişik ülkelerden (Türkiye dahil) deneyimlerin ve mevcut ulusal ziyaret ve izleme mekanizmalarının değerlendirilmesi dayalı olarak geliştirilen farklı model/lere ilişkin bir yayın hazırlanmaktadır. Bu yayın da 2012 ilkbaharında 1000 adet basılacaktır.

f. Projede öngörülen OPCAT/UÖM'ye yönelik ilk eğitim programı 18-19 Haziran 2011 tarihinde 27 katılımcıyla gerçekleştirilmiştir. Bu eğitim programı aynı zamanda OPCAT'e yönelik Türkiye'de bu alanda çalışan sivil kurum ve uzmanların önemli bir kısmı ile çalışmaların ortaklaştırılmasına, ortak bir çalışma grubunun oluşturulmasına ve bu ortak çalışma grubunun somut bir eylem programı geliştirmesine de katkı sağlamıştır.

İkinci eğitimin ise 2012 ilkbahar döneminde gerçekleştirilmesi planlanmıştır.

Bu kapsamda, merkezi İsviçre'de bulunan İşkenceyi Önleme Derneği (APT) ve Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İnsan Hakları Merkezi ile birlikte 3 Kasım 2011 tarihinde "BM İşkenceye Karşı Sözleşme'ye Ek İhtiyari Protokol (OPCAT) Uyarınca Kurulacak Ulusal Önleme Mekanizmasının Etkin Olarak Gerçekleştirilmesine Yönelik Çalışma Toplantısı" gerçekleştirilmiştir. Toplantıya yurtdışından katılımcıların yanı sıra ülke içinde ilgili tüm bakanlık ve TBMM üyeleriyle sivil kurumlardan ve üniversite ortamından ilgili kişiler katılmıştır.

g. 2011 yılı içinde 2004 yılından beri hükümet tarafından *Ulusal Önleme Mekanizması*'nı da içerecek bir şekilde gündemde tutulmaya çalışılan "Ulusal İnsan Hakları Kurumu" yasa tasarısıyla ilgili pek çok toplantıya katılmış, Paris Prensipleri ve BM İşkencenin Önlenmesi Alt Komitesi tavsiyeleri ile örtüşmeyen bu tasarının en azından açıktan sahiplenilemediği bir ortam yaratılmıştır.

h. Bu süreçte, proje kapsamında olmamakla birlikte TİHV'le birlikte pek çok kurumun içerisinde yer aldığı "Hapishanelerin İzlenmesi Bağımsız Kurulu" hazırlıklarının bu alandaki çalışmalara katkı sağlayacağı beklenmektedir.

2. Birleşmiş Milletler İşkence Önleme Komitesi'nin (BM İÖK) Türkiye ile ilgili 3. periyodik raporunun hazırlanmasına katkı sağlanması amacıyla ilgili kurum ve kişilerin katkıları ile 99 sayfalık "Gölge Rapor" hazırlanmış ve Komiteye iletilmiş; ayrıca Komite'nin 2-3 Kasım 2010 tarihindeki Cenevre'deki oturumlara katılmıştır. BM İşkence Önleme Komitesi'nin 19 Kasım 2010 tarihinde yayınladığı Türkiye ile ilgili 3. periyodik raporu, kimi eksiklerine karşın görüş ve önerilerimiz ile örtüşmektedir. Hazırladığımız rapor ile BM İÖK'nin yayınladığı rapor İngilizce ve Türkçe olarak yayın haline getirilip basılmıştır.

Prosedür gereği 1 yıl sonra BM İÖK raporunun izlem süreci için, BM İÖK raporunda yer verilen tavsiyelere yönelik devletten yanıt beklenmektedir. Ancak şu ana kadar Türkiye devletten beklenen yanıt BM İÖK'ye iletilmediği için izlem süreci tamamlanmamıştır. TİHV'in izlem sürecine yönelik hazırlıkları ise önemli ölçüde tamamlanmıştır. Bu arada izlem sürecine yönelik ilgili resmî kurumlarla yazılı ve sözlü işbirliği için çaba sarf edilmesine karşın ne yazık ki henüz olumlu yanıt alınamamıştır.

Üçüncü periyodik rapor ve TİHV tarafından hazırlanmış "Gölge Rapor", normal koşullarda 2014'de hazırlanacak dördüncü periyodik rapora kadar işkence alt başlığında önemli bir referans kaynağı olmuştur.

Bu kapsamdaki ilk interaktif eğitim programı farklı disiplinlerdeki uzmanlardan oluşan 21 katılımcı ile 1 Ekim 2011 tarihinde gerçekleştirilmiştir. İkinci interaktif eğitim programının, bu konudaki devletin yanıtının BM İÖK'ne iletilmesinden sonra gerçekleştirilmesi planlanmıştır.

3. İstanbul Protokolü eğitimine katılan 3476 hekimin bilimsel açıdan ve idari/adli baskılara karşı kuvvetlendirilmesine yönelik programları çerçevesinde;

a. Acil destek birimi oluşturulmuştur. Bu birimde 2009 yılında tamamlanan İstanbul Protokolü Eğitim Projesi kapsamında çalışan adli tıp uzmanı, hekim ve hukukçu usta eğiticiler ve eğiticilerden oluşan toplam 35 uzman bu destek hattını (çağrı: 0 212 2922720) arayarak ihtiyaç hisseden hekimlere hizmet vermektedir.

Acil destek birimi tanıtımı için Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, il sağlık müdürlükleri, devlet hastaneleri, üniversite hastaneleri, Adli Tıp Kurumu, uzmanlık dernekleri ve pratisyen hekim derneği ile ilişki kurulmuş, yazılı ve sözlü bilgilendirme yapılmıştır. Tanıtım için ayrıca TTB tarafından da tabip odaları ve il sağlık müdürlüklerine duyuru yapılmıştır. Acil destek birimi çalışmalarına yönelik broşür hazırlanmıştır.

Nisan-Aralık 2011 tarihleri arasında acil destek birimi toplam 20 kez aranmıştır. Tüm tanıtımlara rağmen birime başvuru oranı düşük kalmıştır. Bu dokuz aydaki başvuru oranının düşüklüğünün nedenleri ve bu sorunu aşma yolları araştırılmaktadır.

Ayrıca "İstanbul Protokolü Acil Destek Hattı" mail grubu kurulmuştur. Supervizyon verenler bu grup aracılığıyla tartışma ortamı yaratabilmekte ve nöbet olgularını paylaşabilmektedir.

b. İstanbul Protokolü'ne ilişkin aktiviteler kapsamındaki faaliyetlerin yürütülmesi ve uzaktan eğitim çalışmalarının yürütülmesi için bir web sitesi oluşturulmuştur (www.istanbulprotokolu.com).

İstanbul Protokolü tamamlayıcı uzaktan eğitimleri için 2009 tarihinde tamamlanan eğitimlerde çalışan "usta eğitici" grubunda yer alan 28 uzmanın katılımı ile bir eğitim komitesi oluşturulmuştur.

Uzaktan eğitim programı üç basamaktan oluşacaktır. İlk basamak için eğitim komitesi 12 haftalık, haftada 3 saat ders programını ve ölçme değerlendirmeyi içeren eğitim modülünü tamamlamıştır.

Yirmişer hekim grubuna üç ayrı eğitim ile başlayan ilk basamak eğitimin başlığının "İnsan Hakları ve İstanbul Protokolü İlkeleri İle Hekimlerin Etik Sorumluluğu" olması kararlaştırılmıştır. İlk basamak eğitim modülü 3 ana başlıktan oluşmaktadır. İlk ana başlık hukuk ve etik kavramsal tartışmasını, ikinci ana başlık olgu örnekleri ile hekimlerin etik sorumluluklarını, üçüncü ana başlık ise yine ilgili olgu örnekleri ile çatışmalı alanlardaki hekimlerin tutum ve davranışlarını içermektedir. Modülde son olarak ölçme değerlendirme bölümü yer almaktadır. Teknik çalışmaların tamamlanmasından sonra ilk basamağın birinci ve ikinci grubunun eğitimleri 20'şer katılımcı ile başlatılmıştır. İlk basamağın üçüncü grubuna eğitim de planlandığı gibi 2012 yılı içinde gerçekleştirilecektir.

Uzaktan eğitim programının daha sonra uygulamaya sokulacak ikinci ve üçüncü basamaklarının gerçekleştirilmesi ile İstanbul Protokolü'ne yönelik tarafımızdan geliştirilen uzaktan eğitim programının uluslararası düzeyde de örnek bir çalışma olması beklenmektedir.

Eğitimler TTB tarafından akredite edilmektedir.

c. İP ışığında Türkiye'de adli raporlama prosedürlerinin değerlendirilmesi:

İstanbul Protokolü ışığında adli raporların değerlendirilmesi çalışmalarının planlanması amacıyla, 18 uzmanın katılımı ile 9 Eylül Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı'nda 26 Şubat 2011 tarihinde bir hazırlık toplantısı yapılmıştır. Çalışmada adli tıp raporlarının değerlendirilmesinin nasıl

geliştirileceğine ilişkin bir pilot çalışma yapılması planlanmış ve Denizli İli'nde adli hekimlik hizmeti veren pratisyen hekimlerle adli rapor düzenleme süreçlerine ilişkin yaşanan sorunlar ve acil destek biriminden beklentilerin irdelendiği bir pilot çalışma gerçekleştirilmiştir (Denizli Devlet Hastanesi'nde çalışan 15 hekimle).

Pilot çalışmanın çıktıları da göz önüne alınarak adli raporların değerlendirilmesi çalışmalarının planlandığı ikinci hazırlık toplantısı ise 20-21 Ağustos 2011 tarihinde 13 uzmanın katılımıyla yine 9 Eylül Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı'nda gerçekleştirilmiştir.

Adli raporlama süreçlerinin değerlendirilmesi amacıyla, projede öngörüldüğü gibi ilki 11 Mart 2012, ikincisi ise 2012 sonbaharında iki grup çalışması planlanmıştır.

Ayrıca eğitime katılan hekimlerin eğitim öncesi ve sonrası adli raporlama süreçlerini değerlendirmek amacıyla bir anket çalışması başlatılmıştır. 2011 Aralık sonuna kadar 168 hekim bu ankete katılmış durumdadır.

4. 1990'larda özellikle Kürt Sorunu'yla ilişkili olarak yaşanan kayıp, faili meçhul cinayet, yargısız infaz ve işkence gibi ağır/ciddi insan hakları ihlalleriyle ilgili dosyalar, bir yoruma göre 20 yıl sonra, yani günümüzde zamanaşımına uğrama riskiyle karşı karşıyadır. Bu nedenle işkence ve kötü muamele gibi ağır/ciddi insan hakları ihlalleriyle ilgili suçlarda zamanaşımının yürürlükten kaldırılması ve devletin bu suçlar hakkında görev ve sorumluluklarını yerine getirmesi için kampanya başlatılmıştır.

Bu faaliyet için ilk aşamada TİHV ve başta İHD olmak üzere diğer insan hakları örgütlerinden toplanan verilerle zamanaşımına uğrama riski taşıyan olaylarla ilgili bir havuz çalışması yapılmıştır. Bunun yanı sıra çeşitli yöntemlerle devlet kurumlarının verilerine ulaşmaya çalışılmasına karşın anlamlı bir sonuç alınamamıştır.

Bu kapsamda bir başka önemli bir konu da Türkiye'nin BM Bütün Kişilerin Zorla Kaybedilmeden Korunmasına dair Uluslararası Sözleşmesi imzalamamış olmasıdır. Söz konusu kampanya bu sözleşmenin Türkiye tarafından imzalanıp onaylanmasını da hedeflemektedir.

Her iki başlıkta da (zamanaşımı ve BM Bütün Kişilerin Zorla Kaybedilmeden Korunmasına dair Uluslararası Sözleşmesi) broşürler ve basın dosyaları hazırlanmıştır.

Bu konudaki özel kampanya, 26 Haziran İşkence Görenlerle Dayanışma Günü vesilesiyle 25 Haziran 2011 tarihinde, ilgili kurumların da katılımıyla İstanbul'da düzenlenen bir basın toplantısıyla başlatılmıştır.

2012 yılı içinde özellikle işkence ve kötü muamele olmak üzere zamanaşımı riski taşıyan 10 ayrı ağır/ciddi insan hakları ihlali olgusuna içeren özel bir rapor hazırlanacaktır. Ayrıca ağır/ciddi insan hakları ihlalleriyle ilgili suçların zamanaşımı riski taşımasını kolaylaştıran koşulları değerlendiren ve önerileri içeren özel bir rapor da hazırlanmaktadır.

Bu süreçte çeşitli siyasî partilere üye milletvekilleri ile görüşmeler gerçekleştirilmiş; bu çalışmaların da etkisi bu konuda çeşitli basın toplantıları düzenlenmiş; Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde üç soru önergesi, bir yasa teklifi verilmiştir.

İşkencenin önlenmesi, kayıp, faili meçhul cinayet, yargısız infaz ve işkence gibi ağır/ciddi insan hakları ihlalleri ve zamanaşımı konularında farkındalık yaratılmasına katkı sağlamak amacıyla 8 Mart 2011-22 Nisan 2011 tarihleri arasında 131 sanatçının katkısıyla "Ateşin Düştüğü Yer Sergisi" İstanbul'da sergilenmiştir. Sergi sürecinde konuyla ilgili çeşitli seminer, panel ve belgesel film gösterimleri gerçekleştirilmiştir. Serginin yaklaşık 5000 ziyaretçisi olmuştur. "Ateşin Düştüğü Yer Sergisi" *Radikal Gazetesi* okurları tarafından 2011 yılının en iyi sergisi seçilmiştir.

Kayıp, faili meçhul cinayet, yargısız infaz ve işkence gibi ağır/ciddi insan hakları ihlallerinde zamanaşımının geçerli olmaması konusu kamuoyunda önemli ölçüde tartışılmaya başlanmıştır.

MÜLTECİ VE SİĞINMACILARIN HAKLARININ ETKİN ŞEKİLDE KORUNMASI ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

1 Şubat 2010 tarihinde Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın İHD Genel Merkezi ortaklığıyla başlattığı ve Avrupa Birliği'nin "Demokrasi ve İnsan Hakları Avrupa Girişimi Malî Programı" tarafından desteklenen *Mülteci, Sığınmacı ve Uluslararası Korunmaya Muhtaç Diğer Kişilerin Haklarının Etkin Koruması Projesi* 31 Temmuz 2011 tarihi itibarıyla sona ermiştir.

2011 yılında özellikle Van İli'nde devam eden Mülteci, Sığınmacı ve Uluslararası Korunmaya Muhtaç Diğer Kişilerin Hakları alanında devam eden faaliyetlerin sürdürülebilmesi ve Van İli'nde ileriki dönemlerde işkence görenlere yönelik bir Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi'nin kurulabilmesinin kurulacak bağlar ve bölgenin daha yakından tanınması açısından kolaylaştırılması için Avrupa Birliği'nin "Demokrasi ve İnsan Hakları Avrupa Girişimi Mali Programı" proje çağrısına yeni bir proje hazırlanarak başvurulmuştur¹.

Mülteci, Sığınmacı ve Uluslararası Korunmaya Muhtaç Diğer Kişilerin Sosyal Haklarının Etkin Koruması Projesi adıyla hazırlanan proje Eylül 2011 tarihinde Avrupa Birliği tarafından kabul edilmiştir. Fakat Ekim ve Kasım aylarında Van İli'nde yaşanan depremler sebebiyle söz konusu proje 25-26 Kasım 2011 tarihinde Van'a yapılan ziyaret sırasındaki görüşmeler ve gözlemler ışığında² revize edilerek deprem sonrası koşullara uygun ve deprem sonrasında artan ihtiyaçlara daha fazla cevap verebilecek hale getirilmiştir.

Yukarıda bahsedilen bilgiler ışığında bu bölümde TİHV, 1 Şubat 2010-Temmuz 2011 tarihleri arasında sürdürdüğü Mülteci, Sığınmacı ve Uluslararası Korunmaya Muhtaç Diğer Kişilerin Haklarının Etkin Koruması Projesi kapsamında 2011 yılında gerçekleştirilen faaliyetler ve 1 Şubat 2012 tarihinde başlayan Mülteci, Sığınmacı ve Uluslararası Korunmaya Muhtaç Diğer Kişilerin Sosyal Haklarının Etkin Koruması Projesi'yle ilgili bilgilere yer verilecektir.

1. Mülteci, Sığınmacı ve Uluslararası Korunmaya Muhtaç Diğer Kişilerin Haklarının Etkin Koruması Projesi (1 Şubat 2010-31 Temmuz 2011)

2011 yılında da devam eden projenin ana amacı uluslararası korunmaya muhtaç kişiler (özellikle sığınmacılar ve mülteciler) konusunda uluslararası normların ülkemizde uygulanmasına katkıda bulunarak bu kişilerin haklarının etkin korunmasını sağlamasıdır. Ayrıca, projede sığınmacı, mülteci ve uluslararası korunmaya ihtiyacı olan diğer kişilerin haklarının korunması ve bu haklara erişimlerinin sağlanması, mülteci ve sığınmacılarla ilişkisi olan kurumların bilincinin artırılması, kamuoyunun mülteci ve sığınmacıların problemlerine karşı duyarlılığının artırılması, Cenevre Sözleşmesi'nin ulusal mevzuatta etkin bir şekilde uygulanması hedeflenmiştir.

1.1. Van İli'nde Sığınmacı ve Mülteciler için bir Danışma ve Destek Merkezi (TİHV Sığınmacı Ofisi) faaliyetleri

Proje kapsamında 2011 yılında gerçekleştirilen faaliyetler şu şekildedir;

2010 Mart ayında etkin olarak çalışmaya başlayan ve 15 Mayıs 2010 tarihinde Van İli'nde bulunan sığınmacı ve mültecilerle ilgilenen Sivil Toplum Örgütleri, kurumlar ve kişilerin katıldığı bir kokteyle resmi olarak açılan Van İli'ndeki Sığınmacı, Mülteci ve Uluslararası Korunmaya Muhtaç Diğer Kişiler için Danışma ve Destek Ofisi'ne toplam 1.821 başvuru olmuştur. Ofise birden fazla ve farklı nedenlerle başvurduğu için belirtilen tarihler arasında ofise toplam 2.447 farklı başvuru yapılmıştır.

TİHV Van Sığınmacı Ofisi'nde başvuruculara,

¹ Projenin detaylı bilgisi için sayfa 19'dan itibaren verilmiştir.

² Ziyaret ekibi: Metin Bakkalcı, Çoşkun Üsterci, Ufuk Sezgin.

- İltica prosedürüyle ilgili bilgi verilerek yol gösteriminde bulunulmuş,
- Gönüllü ve profesyonel avukatlar aracılığıyla sığınma prosedürüne ulaşmaları için hukukî destek verilmiş,
- Temel ihtiyaçları belirlenerek bu konularda danışmanlık verilmiştir.

Bu dönem içerisinde ofisine başvuran başvuru sahiplerinin 763'si kadın 1058'i erkektir.

Bu dönem içerisinde ofise yapılan toplam başvurunun 476'sı 2010/19 Sayılı Genelge'yle birlikte sağlanan iltica-sığınma başvurusu yapan kişiler, sığınmacılar ve mültecilerden malî durumu bozuk olanlara sağlanan ikamet harcı muafiyetinden yararlanabilmek için ofisimizden danışma ve destek alabilmek için başvurmuştur. Diğer taraftan 2.447 başvurunun 320'si sağlık haklarına erişebilme konusunda danışmanlık ve destek almak ve bu alanda karşılaştıkları problemlere çözüm aramak sebebiyle olmuştur.

Bunlara ek olarak TİHV Van Sığınmacı Ofisi Mart 2010-Temmuz 2011 tarihleri arasında hukukî destek ve danışmanlık altında toplam 167 başvuru almıştır. Başvuruların bir kısmının Van Barosu adli yardım sisteminden yararlanmaları sağlanırken, BMMYK başvuruları ret edilmiş veya dosyaları kapanmış başvuru sahipleri Helsinki Yurttaşlar Derneği'ne yönlendirilmiştir. Bunların dışında alıkonma merkezlerinde tutulan kişilerin sığınma prosedürüne dâhil edilmeleri, sınırdışı kararına itiraz ve sınırdışının durdurulması (97 başvuru) ofisimiz tarafından Van İli'nde bulunan gönüllü ve profesyonel avukatlar aracılığıyla sağlanmıştır. Ayrıca bu dönem içerisinde toplam 40 kişi Türkiye'deki sığınma prosedürü hakkında bilgilendirilmiştir.

1.2.Eğitim

Proje süresince 2 eğitim gerçekleştirilmiştir. 26-27 Haziran 2010 yılında Van'da "Ruhsal Travma ve İkincil Travmatizasyon Eğitimi"³ ve 16-17 Nisan 2011 tarihlerinde Ankara'da "Türkiye İltica Sistemi Eğitimi".

Bu eğitimle belirli uydu kentlerde ve İstanbul, Ankara, İzmir gibi mülteci ve sığınmacıların yoğunlukta olduğu şehirlerde bulunan başta bu alanda faaliyet gösteren STK ve kişilerin, iltica hakkı, Türkiye'deki mevcut iltica sistemi, iltica sisteminde STK'ların rolü, mülteci ve sığınmacıların Türkiye'de buldukları sürelerde yaşadıkları problemler ve bunların olası çözüm yolları konularında bilgilendirilmelerini amaçlanmıştır.

Kerem Altıparmak (Ankara Üniversitesi), Tamer Kılıç (Mülteci-Der), Volkan Görendağ (Uluslararası Af Örgütü), Zeynep Burcu Yavuz (BMMYK), İbrahim Vurgun Kavlak (SGDD), İrem Arf (Helsinki Yurttaşlar Derneği), Özge Yenier Duman (Türkiye İnsan Hakları Vakfı), tarafından verilen eğitime, Ankara, İzmir, Adana, Ağrı, Eskişehir, Gaziantep, Hatay, Kayseri Konya, Kütahya illerinde bulunan başta İHD ve MAZLUMDER Şubeleri ve diğer STK temsilcileri katılmıştır. Eğitim toplam 19 kişinin katılımı ile gerçekleşmiştir.

1.3. Sığınmacı ve Mültecilerin Alıkonulma Yerlerinin İzlenmesi Rehberi

TİHV tarafından 2008 yılında alıkonulma yerlerine ziyaretler yapan kişi ve kuruluşların donanımlarının artırılmasına katkı sunabilmeyi hedefleyerek hazırlanan, *Alıkonulma Yerlerinin İzlenmesi: Cezaevi İzleme Kılavuzu*, alıkonulma yerlerinin tüm kategorilerinin bir kitapta ayrıntılı olarak ele alınmasının mümkün olmaması nedeniyle cezaevlerinin izlenmesi konusuna odaklanmıştır. Türkiye'de sığınmacı ve mülteci alıkonulma merkezlerinin durumunun, gerek tutulan kişilerin prosedürel hakların ihlali gerekse merkezlerin maddî koşulları sebebiyle insan hakları açısından endişe verici olması nedeniyle TİHV, *Mülteci ve Sığınmacıların Alıkonulma Yerleri İzleme Kılavuzu*'nu hazırlamıştır. *Gözetli Yerlerini ve Cezaevi İzleme Rehberi* güncelleme çalışmaları 2011 yılında tamamlanmıştır.

³ Eğitim ile ilgili bilgiye 2010 Türkiye İnsan Hakları Vakfı Çalışma raporundan ulaşabilirsiniz.

Mülteci ve sığınmacı tutulma yerlerinin izlenmesi amacıyla oluşturulması gereken mekanizma üyelerine izleme bilgi ve becerisi sağlanması alıkonulma yerlerine ziyaretler yapan diğer kişi ve kuruluşların donanımlarının artırılması yönünde etkin katkı sunması amacıyla TİHV tarafından hazırlanan⁴ *Mülteci ve Sığınmacıların Alıkonulma Yerleri İzleme Kılavuzu* Temmuz ayında basılmıştır.

Kılavuz, uluslararası standartlar ışığında sığınmacı ve mültecilerin alıkonulması, ulusal hukuk düzenlemelerinde sığınmacı ve mültecilerin alıkonulması, sığınmacı ve mültecilerin alıkonulma yerlerinin nasıl izleneceği, izlem sırasında bu yerlerle ilgili hangi durum ve koşulların incelenmesi gerektiği konularını içermektedir.

Kılavuz Türkiye'deki mülteci hakları ve insan hakları alanında çalışan STK, kurum ve kişilere ulaştırılmıştır.

1.4. Kamuoyu duyarlılığının artırılması ve lobi faaliyetleri

Türkiye'de bulunan sığınmacı ve mültecileri Türkiye'deki sığınma sistemi ve hakları konusunda bilgilendirmek amacıyla *Türkiye İltica Sistemi* başlıklı broşürler Türkçe, Farsça, Kürtçe, Arapça, İngilizce ve Fransızca dillerinde hazırlanmıştır. Broşürler uydu kentlerde bulunan İHD şubelerine ulaştırılmıştır.

Türkiye sığınma sisteminde önemli problemlerinden birkaçına -coğrafi sınırlandırma, mültecilerin alıkonulması ve ikamet harçları- değinen 3 ayrı bilgi notu hazırlanmıştır.

18 Haziran 2011 tarihinde Ankara'da İnsan Hakları Derneği, Kaos GL, Pembe Hayat, İHGD, Kafkasya Forumu, Siyah Pembe Üçgen ve Uluslararası Af Örgütü ile beraber 20 Haziran Dünya Mülteciler Günü nedeniyle bir basın açıklaması yapılmıştır. Basın açıklamasının ardından "Yabancılar ve Uluslararası Koruma" isimli kanun taslağı, LGBT mülteci ve sığınmacıların hakları açısından değerlendirmek amacıyla yukarıda anılan STK'lar tarafından hazırlanan mektupla birlikte İçişleri Bakanlığı'na gönderilmiştir.

19 Haziran 2011 tarihinde BMMYK, Van Kadın Derneği, Mazlum-Der, Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı, İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı, Kızılay ile birlikte 20 Haziran Dünya Mülteciler Günü'nü Van İli'nde yaşayan sığınmacı ve mültecilerle çeşitli etkinlikler düzenlendi. 20 Haziran Dünya Mülteciler Günü çerçevesinde Van Kültür Merkezi'nde düzenlenen etkinlikler "Ada" isimli kısa film gösterimi ile başladı. Etkinlikler film gösteriminin ardından, sığınmacılar tarafından hazırlanan tiyatro oyunuyla devam etti. Farsça hazırlanan skeç, salonda bulunan sığınmacı ve mültecilerin büyük beğenisi kazandı. Skecin hemen arkasından yine sığınmacı/mülteci çocuklar tarafından sahnelenen "Titanic" isimli kısa tiyatro gösterisi yer aldı. Tiyatro gösterisinin ardından program bir sığınmacı tarafından yapılan sihirbazlık gösterisiyle devam etti. Genel olarak sığınmacı ve mültecilerin sahnelediği gösterileri içeren program, Elif Çakır'ın İranlı bir kadın mültecinin rüyasını konu alan dans gösterisi ile sonlandı.

23 Şubat 2011 tarihinde İçişleri Bakanlığı Göç ve İltica Bürosu tarafından hazırlanan toplantıya katılarak Van İli'nde yaşanan problemler paylaşıldı.

26 Şubat 2011 tarihinde Van İli'nde Uluslararası Af Örgütü, Van Kadın Derneği, MAZLUMDER, İHD, Kızılay, Van Barosu ve BMMYK'nın katılımı ile yıllık değerlendirme toplantısı düzenlenmiştir. Toplantıda kurumlar Van İli'nde mülteci ve sığınmacıların 2010 yılında yaşadıkları problemleri, kurum faaliyetlerini paylaşmıştır.

2. Mülteci, Sığınmacı ve Uluslararası Korunmaya Muhtaç Diğer Kişilerin Sosyal Haklarının Etkin Korunması Projesi (1 Şubat 2012-31 Temmuz 2013)

1 Şubat 2012 tarihi itibarıyla Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) İnsan Hakları Derneği (İHD), Van Kadın Derneği (VAKAD) ve Berlin İşkence Mağdurları için Tedavi Merkezi (bzfo) ortaklığı ile Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) ve Toplum Sağlığı Araştırmaları Derneği (TOSAD) işbirliğinde

⁴ Hazırlayanlar: Elçin Türkdoğan, Hülya Üçpınar, Orçun Ulusoy

“Mülteci, Sığınmacı ve Uluslararası Korunmaya Muhtaç Diğer Kişilerin Sosyal Haklarının Etkin Koruması Projesi”ni Van’da uygulamaya başlamıştır.

On sekiz aylık projenin ana hedefi, Türkiye’de dikkatle ele alınması gereken bir konu olan uluslararası korunmaya ihtiyaç duyan kişilerin (özellikle sığınmacı ve mültecilerin) sosyal haklarının, 1951 Cenevre Sözleşmesi ve diğer uluslararası insan hakları standartları uyarınca korunması ve geliştirilmesinin sağlanmasıdır.

Proje çerçevesinde, mülteci ve sığınmacıların sosyal haklarına erişimlerinin artırılması; mülteci ve sığınmacıların sosyal haklarının yasal standartlarının ve uygulamasının iyileştirilmesine katkı sağlanması; işkence gören mülteci ve sığınmacıların tedavilerine ve işkence olgularının raporlanmasına katkı sağlanması; kamuoyunun mülteci ve sığınmacıların problemlerine duyarlılığının ve mülteci ve sığınmacılarla ilişkisi olan kişi ve kurumların bilincinin artırılması hedeflenmektedir.

Proje ekibi proje koordinatörü (Elçin Türkdoğan), Van Mülteci Danışma ve Destek Ofisi Direktörü (Onur Varol), Sağlık Ünitesi Doktoru (Heval Ayseli) Van Mülteci Danışma ve Destek Ofisi Danışmanı (Özge Çelebi) ve Van Mülteci Danışma ve Destek Ofisi Tercümanı Ömer Ölmez’den oluşmaktadır.

Proje kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetler şu şekildedir;

2.1. Van’da sığınmacı ve mültecilere sosyal haklarına erişimleri konusunda danışma ve destek hizmeti sunulması
Öncelikli olarak, Van’da ‘Sığınmacı, Mülteci ve diğer uluslararası korunmaya muhtaç kişiler için Danışma ve Destek Merkezi’ oluşturuldu. Bu merkeze başvuranlara (telefonla veya şahsen);

- İltica prosedürü ile ilgili bilgi verilecek ve yol gösterilecektir,
- Gönüllü ve profesyonel avukatlar yardımı ile sığınma prosedürüne ulaşmaları için hukukî danışmanlık verilecektir,
- Sosyal haklarına erişimleri konusunda danışmanlık yapılacaktır,
- Sınırlı sayıda sığınmacı ve mülteciye psikososyal destek hizmeti sağlanacaktır,
- Sığınmacı ve mültecinin sağlık hizmetinden yararlanması için öncelikle merkezde bulunan doktorumuz tarafından ilk değerlendirmesi ve gerekli birimlere yönlendirmeleri yapılacaktır.

Danışma ve Destek Merkezi, öncelikle Van’da bulunan uluslararası korunmaya ihtiyacı olan kişilerle ilgilenecek, ancak başta Ağrı olmak üzere Van çevresindeki şehirlerdeki mültecilere de iltica prosedürüne başvuru konusunda telefonla destek sağlayacaktır.

Van Mülteci Danışma ve Destek Ofisi geçici olarak Van Kültür Merkezi’nde bulunacak bir prefabrik yapıda hizmet vermektedir.

2.2. İşkence gören mülteci ve sığınmacılara tedavi hizmetinin sunulması ve işkence iddialarının raporlanması konularında destek sağlanması

İşkence gören mülteci ve sığınmacılara tedavileri için Van Danışma ve Destek Merkezinde bir Sağlık Ünitesi kurulacaktır.

Sağlık birimimizde işkence gördükleri iddiasında bulunan sığınmacı ve mültecilerin ilk değerlendirilmeleri bu birimde bulunan doktor tarafından yapılacaktır. Yapılan ilk değerlendirme sonrasında başvurunun psikolojik değerlendirmesi yapılacaktır. Başvuruyu gören doktorların yapacağı değerlendirmeler ışığında başvuru ilgili sağlık birimine yönlendirilecektir.

İşkence iddiaların raporlanması konusunda proje sürecinde iki kişiden oluşan bir uzman ekibi dört defa Van’ı ziyaret edecektir. Uzmanlar gerek mülteci ve sığınmacıların uğradıkları işkencenin rapor edilmesinde, gerekse de

Sağlık Ünitesi ile beraber çalışan gönüllü ve profesyonel sağlık çalışanlarıyla beraber işkence bulgularının değerlendirilmesine katkı sağlayacaktır.

2.3. Van ve Ağrı İllerinde bulunan sağlıkçılara yönelik eğitim

Bu aktivite çerçevesinde 20 sağlık çalışanına işkence görenlerin tedavi, rehabilitasyonu ve fiziksel ve psikolojik değerlendirmeleri, işkencenin değerlendirilmesi ve raporlanması ve Türkiye’de sığınma sistemi konusunda eğitim verilecektir.

Proje kapsamında oluşturulacak olan Sağlık Ünitesinin Van İli’nde bulunması ve Ünitenin Van ve Ağrı illerinde bulunan sığınmacı ve mültecilerle ilgilenmesi nedeniyle eğitim Van ve Ağrı İli’nde bulunan sağlık çalışanlarının katılımı ile gerçekleşecektir. Gerekli görüldüğü takdirde diğer illerden de sağlık çalışanlarının katılımı gözetilecektir.

Eğitim BM İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi için El Kılavuzu’na (İstanbul Protokolü) dayalı olacaktır. TOSAD ve bzfo işbirliğinde gerçekleştirilecek olan eğitim üç eğitimci (Türkiye’deki sığınma sistemi uzman, İstanbul Protokolü eğitmeni ve bzfo tarafından belirlenecek bir eğitmen) tarafından verilecektir.

2.4. Kamuoyu duyarlılığının artırılması ve lobi faaliyetleri

Kamuoyunda farkındalığın artırılması ve toplumun konuya daha duyarlı hale gelmesi bu alanda çalışan kişi ve kurumların daha fazla güçlenmesi için mevcut kişi, kurum ve STK’larla birlikte çalışılacaktır. Bu nedenle projenin diğer aktivitelerinden elde edilen veriler yaygın ve yoğun olarak kamuoyuyla paylaşılacaktır.

Kamuoyu duyarlılığının artırılması kapsamında 20 Haziran Dünya Mülteciler Günü ve diğer etkinliklerde kullanılmak üzere mültecilerin sosyal haklarına erişimde yaşadıkları problemleri ve işkence görmüş mültecilerin durumları vb. konuları içeren broşür, kitapçık, poster vb. yazılı materyaller hazırlanacaktır. Ayrıca mültecilerin sosyal haklarına erişimleri konusunda basın toplantıları ve çeşitli etkinlikler düzenlenecektir. Gazetecilere yönelik mültecilerin Van ve komşu illerde sosyal haklarına erişimde karşılaştıkları problemler konusunda bilgilendirme çalışmaları yapılacaktır.

Sığınmacı ve mültecilerin sosyal hakları ile ilgili kamuoyuna yönelik olarak hazırlanacak broşürler Türkçe, Farsça, Kürtçe ve Arapça dillerinde basılacaktır.

Parlamento üyelerinin ve karar alıcıların sığınmacı ve mültecilerin Türkiye’deki durumu, var olan yasal düzenlemeler, uluslararası normlar ve anlaşmalar, bunların getirdiği yükümlülükler hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları gözlenmiştir. Bu nedenle ilgililere bu konularda bilgiler verilecektir. Konuyla ilgili olarak hazırlanacak raporlar ve değerlendirmeler kendilerine iletilecektir. Bunun yanı sıra, meclisteki bu soruna ilişkin farkındalığı artırmak için, hükümet yetkililerine sunmak üzere soru önergeleri hazırlanacaktır.

TÜRKİYE’DE SÜRMEKTE OLAN TOPLUMSAL TRAVMALARLA BAŞETMEYE YÖNELİK BÜTÜNLÜKLÜ PROGRAM GELİŞTİRİLMESİ ÇALIŞMALARI

Son asırda büyük değişimlere ve toplumsal travmalara tanık olunan Türkiye’de, uzun süredir çatışmaların devam ettiği göz önüne alındığında “Sürmekte Olan Toplumsal Travmalarla Başetmeye Yönelik Bütünlüklü Program”lara bugün için de, yanı sıra paylaşılmış bir ortak geleceğin inşa edilmesi süreci için de ihtiyaç olduğu açıktır.

Özellikle Kürt meselesi çerçevesinde, kayıplar, yargısız infaz, faili meçhul cinayetler ve işkence gibi ağır/ciddi insan hakları ihlallerinin yaşandığı Türkiye yakın tarihi ve sürmekte olan çatışma ortamı göz önüne alındığında karmaşık travma ve toplumsal travma sorununu ele alan bütüncül ve çok disiplinli bir programın etkin olarak geliştirilebilmesi bugüne kadarki çalışmalara hürmet eden, bugüne müdahaleyi önceleyen aynı zamanda orta-uzun vadeli bir yaklaşımı zorunlu kılmaktadır.

Sürmekte olan toplumsal travma ile başa çıkma yolları konusundaki somut çalışmalar “Gerçek/Hakikat Hakkı”, “Adalet Ulaşım” ve “Onarım Programları” alt başlıklarına, birbiriyle ilişkili olarak, hürmet eden bütünlüklü bir programı gerektirmektedir. Onarım süreçlerinin önemli ölçüde başarıyla sonuçlanabilmesi hakikatin açığa çıkması, adalet duygusunun tatmini ve psiko-sosyal destek dahil çeşitli onarım programlarının bütünlüklü gerçekleştirilmesiyle yakından ilişkilidir. TİHV tarafından 2000’li yılların başından itibaren gerçekleştirilen faaliyetlerde bu kavramlara ilişkin çerçeveler belirlenmeye çalışılmış, bu kavramsal çerçevelerin pratiğe nasıl geçirileceği üzerinde değerlendirmeler yapılmış ve özellikle son iki yılda ise kimi başlıklarda uygulama örnekleri başlatılmıştır.

A. Bütünlüklü projemiz kapsamında Global Dialogue’un finansal katkısı ile 2011 yılında gerçekleştirilen aktiviteler:

Aktivite 1. Psikososyal destek programlarının etkinliğini arttırmaya yönelik eğitim programlarının gerçekleştirilmesi:

Global Dialogue’a iletilen proje başvurusunda öngörüldüğü gibi, eğitim programları pilot projenin başlatılacağı iki kentte (Diyarbakır ve Adana), öngörülen zaman diliminde gerçekleştirilmiştir.

Amaç: Toplumsal travmayla ilgili sorunların en yoğun yaşandığı Diyarbakır’daki ve Adana’daki merkezlerde pilot çalışma başlatılması planlanmaktadır.

Merkezlerin yeniden yapılandırma sürecinin ilk aşamasında öngörüldüğü gibi, merkezlerdeki görev üstlenecek ya da gönüllü katkı sunacak, başta psikolog, sosyal hizmet uzman, hekim olmak üzere değişik disiplinlerden kişilere ve bu kapsamda çalışan kurumlardan ilgili kişilere yönelik söz konusu eğitimler başlatılmıştır.

a) 28-29 Mayıs 2011 Diyarbakır eğitimi:

Diyarbakır’da özellikle “Toplumsal Travmayla Başetme” kapsamında çalışma yapan kurumlardan (Tabip Odası, Baro, İnsan Hakları Derneği (İHD), KAMER, Sarmaşık-Yoksullukla Mücadele Derneği, MEYA-DER (Yakınlarını Kaybedenlerin Derneği), çeşitli sendikalar, belediyeler, Dicle Üniversitesi) ve Diyarbakır ve çevre illerden farklı disiplinlerden toplam 26 kişi programa katılmıştır.

Diyarbakır Baro’sundaki iki günlük programda dört eğitimci görev almıştır.

Esas olarak Diyarbakır'da ilgili kişi ve kurumlarla gerçekleştirilen hazırlık toplantıları ve eğitimcilerin önerileri ile son biçimi verilen eğitim programının temel başlıkları;

- Psikososyal açıdan bireysel travma kavramı nedir? Toplumsal travma kavramı nedir? Başetme yolları nedir?
- STK'ların travmaya yaklaşımı nedir ve neler yapıyorlar? Eksiklikleri nelerdir? Nasıl güçlendirilebilir?
- Türkiye'de var olan verilerin değerlendirilmesi,
- Dünya örnekleri ve deneyimleri nasıl yol gösterici olabilir?
- Onarım ve başetme sürecinde temel ihtiyaçlar ışığında uygulama planları (tıbbi-psikolojik, sosyal, hukuksal, ekonomik),
- Forum ve geri bildirim,

olarak belirlenmiştir.

b) 4-5 Haziran 2011 Adana eğitimi:

Adana ve Mersin'in bir yandan özellikle 1990'larda "zorla yerinden edilmiş insanların" ulaştıkları önemli bir bölge olması, öte yandan da farklı kimliklerin birarada yaşıyor olması nedenleriyle pilot çalışmanın ilk merkezlerinden birisi olması hedeflenen Adana'da iki günlük ilk eğitim gerçekleştirilmiştir.

Adana'dan ve Mersin'den yine özellikle "Toplumsal Travmayla Başetme" kapsamında çalışma yapan kurumlardan (Tabip Odası, Baro, ÇHD, İHD, çeşitli sendikalar, belediyeler, Çukurova Üniversitesi) farklı disiplinlerden toplam 24 kişi programa katılmıştır.

Adana Tabip Odası'ndaki iki günlük programda dört eğitimci görev almıştır.

Eğitim programının temel başlıkları Diyarbakır eğitimiyle aynı planlanmıştır.

TİHV olarak 2000'lerin başından itibaren özellikle Diyarbakır ve çevresinde "Toplumsal Travmayla Başetme" başlığında özel bir çalışma yürütülmektedir. Buna karşın Adana'da bu başlık altında tanımlanmış ilk çalışma bu eğitim ile başlatılmıştır.

Her iki eğitim programındaki forum ve geri bildirim oturumlarındaki katılımcıların ortak değerlendirmelerinin ana başlıkları;

"Sürmekte Olan Toplumsal Travmayla Başetme" başlığındaki çalışmaların daha etkinleştirilmesine yönelik;

- İlk aşamada eğitim programlarına katılanlar başta olmak üzere bu konuda uğraş veren kişiler ve kurumlararası dayanışma ve işbirliği ağının oluşturup güçlendirmesi,
- Bunun için aktif bir iletişim ağının kurulması ve koordinasyonun sağlanması,
- Eğitim programlarının son bölümünde yer alan "forum"da paylaşılan başlıklar dahil olmak üzere, çalışmaların planlanması ve etkinleştirilmesi için bu çalışmada yer alan kişi ve kurum temsilcileriyle belli aralıklarla düzenli toplantılar yapılması,
- Tespit edilecek başlıklarda çalışma grupları oluşturulması,
- Çalışmaların yerelerde yaygınlaştırılmasına özen gösterilmesi,

- “Toplumsal Travmayla Başetme” çalışmalarında yer alanlara yönelik bakım verenlerin bakımı ve süpervizyon programlarının başlatılması, eğitim programlarının sürdürülmesi,
- Orta vadede TİHV’in de bir süredir gündeminde olan uygulama-bilimsel araştırma-eğitim üçlüsü bütünlüğünü esas alan “Travma ve İnsan Hakları Enstitüsü”nün oluşturması için çalışmalara başlanması,

olarak belirlenmiştir.

Aktivite 2. Toplumsal Travmayla Başetme Uluslararası Sempozyumu:

Türkiye ve farklı ülkelerdeki toplumsal travmayla ilgili bilgi ve deneyimleri tartışılması ve toplumun toplumsal travmayla başedilmesine yönelik atılması gereken adımları belirlemek için uluslararası bir toplantı 10-11 Aralık 2011 tarihinde Diyarbakır’da gerçekleştirilmiştir.

“Uluslararası Sempozyum” için oluşturulan kurul tarafından program geliştirilmiştir.

Dokuzu yurtdışından, 26’sı Diyarbakır’dan, 34’ü ise Diyarbakır dışı ülkenin değişik kentlerinden olmak üzere, akademik dünyadan, bu alanda faaliyet gösteren kurumlardan ve farklı disiplinlerden uzman toplam 69 kişi toplantıya katılmıştır. Grup dinamiğinin etkin kılınabilmesi gerekçesi ile yurtiçi katılımcıların esas olarak, 18-19 Aralık 2010 tarihlerinde yine Diyarbakır’da bu kapsamda TİHV tarafından gerçekleştirilen toplantıyla aktivite 1. kapsamında gerçekleştirilen eğitim programları katılımcılarından belirlenmesine özen gösterilmiştir.

Bu toplantıda 2010 yılında gerçekleştirilen toplantının çıktıları da göz önünde tutularak, görev dağılımlarını da içerecek somut çalışma programının hazırlanması hedeflenmiş, program da bu hedef doğrultusunda yapılandırılmıştır.

Bu çerçevede, ilk gün;

I. Toplumsal travma meselesine yaklaşımımız ve Türkiye ve özellikle bölgede toplumsal travmayla başetme yönelik bugüne kadar çalışma yapan kurumların çalışmalarının analizine dayalı somut ihtiyaç analizi,

II. Toplumsal travmayla başetme programları - yurtdışı deneyimleri:

- a. Toplumsal travmayla başetme kapsamında “Güney Afrika Hakikat ve Uzlaşım Komisyonu” deneyimi,
- b. Toplumsal travmayla başetme Kuzey İrlanda’daki onarım programları deneyimi,
- c. Büyük ölçekli organize şiddete uğrayan kitlelerde olası iyileştirici ve koruyucu etkenler: Ruh sağlığında insan hakları açısından sosyal onarım,

başlıklarında sunuş ve tartışmalara yer verilmiş; ilk gün akşamüstü ise üç atölye çalışması (gerçek/hakikat hakkı; adalete ulaşım; onarım programları) başlatılmıştır. Önemli ölçüde bir önceki yıl gerçekleştirilen toplantıda benzer atölye çalışmalarında yer alanlar tarafından oluşturulan ve çalışmalarına toplantı öncesi başlayan atölyeler ikinci gün öğleden sonra raporlarını tüm katılımcılara sunmuştur. Bu raporların tüm katılımcılarla tartışılması ışığında görev dağılımlarını da içerecek gelecek döneme ilişkin somut bir çalışma program taslağı geliştirilmiştir.

Toplantının son bölümünde, toplantı raporunda yer alacak şekilde her bir grubun, grup raporlarının son biçiminin verilmesi, grubun gönüllülük çerçevesinde çalışmalarının başlatılması ve etkin sürdürülmesi için kolaylaştırıcılar belirlenmiştir.

Kolaylaştırıcıların koordinatörlüğünde ve tüm katılımcıların katılımıyla;

- Toplantıda üretilen çalışma programı taslağı, her bir grubun katılımı ile son biçimi verilmektedir.
- Gönüllülük temelinde görev dağılımlarıyla birlikte uygulanabilir somut çalışmalar belirlenmektedir.
- Özel bir proje gerektirmeyen çalışmaların başlatılması yanı sıra özel bir proje gerektiren çalışmaların projelerinin hazırlanmasına başlanmıştır.

Bu toplantının sonuçlarını, sunuları, grup raporlarını da içeren kapsamlı raporu yanı sıra geçen yılki toplantının sonuçları ve değişik disiplinlerden uzmanların konuyla ilgili yazılarını da içeren bir yayın hazırlanmış ve Mart 2012 tarihinde basılmıştır.

Bunların yanı sıra bütünüyle uluslararası sempozyumun çıktıları kapsamında;

i. Stanford Hukuk Fakültesi Uluslararası İnsan Hakları ve Çatışma Çözümü Kliniği'yle 2012 Ocak ayından itibaren ortak bir çalışma başlatılması kararlaştırılmış ve bu çalışmanın hazırlıkları başlatılmıştır.

Stanford Hukuk Fakültesi'nin mezuniyet öncesi müfredatında klinik diye nitelendirilen modül kapsamında bölüm öğrencileri ve süpervizörleriyle her yıl için üçer aylık iki eğitim döneminde, ilk yıl için özellikle onarım grubunda hep atıf yapılagelen, "yas süreçleri" ile ilgili olarak "geçiş dönemi adalet yaklaşımları ile yas süreçlerinin nasıl desteklenebileceği" başlığında ortak bir çalışma olması planlanmıştır.

Bu ortak çalışmanın önümüzdeki dönemde, TİHV'in "Travma ve İnsan Hakları Enstitüsü" perspektifi doğrultusunda daha somut biçimlere bürüneceği beklenmektedir.

ii. Finlandiya'daki "Sosyal Sorumluluk için Psikologlar Derneği" ile birlikte 2013 yılından itibaren başlatılacak "İkincil Travmadan Korunmak için Bakımverenlerin Bakımı Programı" için proje hazırlığına başlanmıştır.

iii. Güney Afrika'daki Desmond Tutu Barış Merkezi ile birlikte, ilki Güney Afrika'da düzenlenecek "çatışma çözümüne yönelik deneyim paylaşımı" başlığındaki toplantı serisi ve ortak çalışma hazırlıkları başlatılmıştır.

B. Bütünlüklü projemiz kapsamında gerçekleştirilen diğer aktiviteler:

i. 18-19 Aralık 2010 – Diyarbakır - "Sürmekte Olan Toplumsal Travmayla Başetme Yönelik Yol Gösterici Rehber Hazırlık Toplantısı":

Toplumsal travmanın karmaşık yapısı gereği farklı disiplinlerden ve farklı çalışma alanlarından 59 katılımcı ile toplantı 18-19 Aralık 2010 tarihinde yine Diyarbakır'da gerçekleştirilmişti. Böylece gerek akademik çevrenin, gerekse de "aktivist"lerin katılımıyla antropolojiden çatışma çözümüne, sosyolojiden psikiyatrye, hafıza çalışmalarına, siyaset bilimine kadar birçok disiplinin katkısına özen gösterilmişti.

Program kolaylaştırıcı sunuşlardan sonra, 3 ayrı somut olgunun onarım programları; gerçek/hakikat hakkı ve adalete ulaşım alt başlıklarında/temalarda atölye çalışmaları şeklinde planlanmıştır. Her bir atölyenin hazırladığı raporlar, daha sonra diğer olgularda aynı temayı çalışan atölye raporlarıyla ortaklaştırılarak tüm katılımcılarla birlikte tartışılmıştır. Son oturumda ise tüm katılımcılarla birlikte, gelecek çalışmalar için yol gösterici olan toplantı sonuç "notlarının" hazırlanmasına çalışılmıştır.

ii. 9 Mart-22 Nisan 2011 - İstanbul - “Ateşin Düştüğü Yer Sergisi”:

“Sürmekte Olan Toplumsal Travmayla Başetme Projesi” kapsamında İstanbul Tütün Deposu’nda geniş katılımlı bir etkinlikler dizisi düzenlenmiştir. Ateşin Düştüğü Yer, insan hakları ihlalleri konusunda toplumsal belleği canlı tutmayı ve hakikatle yüzleşme sürecine katkıda bulunmayı amaçlamıştır. Gönüllülük esasında düzenlenen bu etkinlikler dizisi kapsamında 131 sanatçının katkısıyla bir sergi düzenlenmiş; konuyla ilgili seminer ve belgesel film gösterimleri gerçekleştirilmiştir.

Serginin yaklaşık 5000 ziyaretçisi olmuştur.

“Ateşin Düştüğü Yer Sergisi” *Radikal Gazetesi* okurları tarafından 2011 yılının en iyi sergisi seçilmiştir.

<http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalHaberDetayV3&ArticleID=1073766&Date=28.12.2011&CategoryID=138#>

iii. 19 Mart 2011 – İstanbul - “Sürmekte Olan Toplumsal Travmayla Başetme Paneli”:

Panele vakıf başkanımız Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı, Bilgi Üniversitesi’nden Dr. Murat Paker, Sabancı Üniversitesi’nden Yrd. Doç. Ayşe Betül Çelik ve AÜ SBF’den Yrd. Doç. Kerem Altıparmak konuşmacı olarak katılmıştır. 60 kişinin katıldığı panelde travma ve toplumsal travmanın genel tanımı, Türkiye’deki tarihsel süreci, geçmişle yüzleşme, hakikate ulaşma, onarım ve adalet konularında sunumlar yapılmıştır.

iv. 25 Haziran 2011 - İstanbul - Ağır/ciddi insan hakları ihlallerinde “zamanaşımı”nın geçersizliği, “Birleşmiş Milletler Bütün Kişilerin Zorla Kaybedilmeden Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşmesi”nin Türkiye tarafından çekincesiz olarak onaylanmasına yönelik ilgili kurumlarla birlikte TİHV’in başlattığı kampanyanın tanıtıldığı bir basın toplantısı düzenlenmiş, kampanya ile ilgili dosyalar tanıtılmıştır.

v. 28 Haziran 2011 - Diyarbakır - “Sözlü Tarih Eğitimi”:

Sabancı Üniversitesi’nden Leyla Neyzi’nin düzenlediği eğitime bu çalışmalarda yer alan 20 kişi katılmıştır.

vi. 30 Haziran-1 Temmuz 2011 tarihlerinde, Diyarbakır eğitiminin bir çıktısı anlamında Cizre programı gerçekleştirilmiştir. Ziyaret programında bir yandan “toplumsal travma” çalışmalarının yaygınlaştırılmasını hedeflenirken, öte yandan da ağır/ciddi insan hakları ihlallerine maruz kalanların başvurularının alınması hedeflenmiştir. Bu çerçevede 24 başvuru alınmıştır.

vii. Diyarbakır’da bu çalışma kapsamındaki çalışmalar için, ilgili kişi ve kurumlarla 1,5 yıldır düzenli/düzensiz toplantılar sürdürülmektedir.

viii. Yine Diyarbakır’da ilgili diğer kurumlarla birlikte ağır/ciddi insan hakları ihlallerine maruz kalan ikisi tutuklu, 32 çocuğun evleri ziyaret edilmiş; ailelerin durum tespitleri yapılmış; çocuklara yönelik sosyal destek programları başlatılmıştır. Diyarbakır’da Türkiye İnsan Hakları Vakfı, İnsan Hakları Derneği, Diyarbakır Barosu, Diyarbakır Tabip Odası, ÇİAT, SES Diyarbakır Şubesi, Eğitim-Sen Diyarbakır Şubesi, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Sosyal Destek Merkezi, Yerel Gündem 21 Gençlik Meclisi, Sarmaşık Yoksullukla Mücadele ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği, Toplumsal Barış için Psikologlar Girişimi tarafından sürdürülen bu çalışmanın birinci yılında “Cezaevinden Çıkan Çocuklarla Yapılan Sosyo-Ekonomik Çalışma Raporu” hazırlanmıştır. Söz konusu rapor 21

Temmuz 2011 tarihinde “Terörle Mücadele Kanunu (TMK) Düzenlemesinin Birinci Yılında, Çocuklar Cezaevinden Çıkınca Sorunlar Bitti mi?” başlığı ile kamuoyu ile paylaşmıştır.

<http://www.tihv.org.tr/index.php?oba20110721>

Bu kapsamda, bu kişiler yönelik psiko-sosyal ve hukuksal destek çalışmaları sürdürülmektedir.

ix. 13 Aralık 2011 Toplumsal Travmalar, Van Deneyimi, Kriz Ortamında Psikososyal Hizmetlerin Örgütlenmesi “İnsan Hakları Haftası” Etkinliği, İstanbul

Türkiye Psikiyatri Derneği (TPD) İstanbul ve Kocaeli Şubeleri ile Türkiye İnsan Hakları Vakfı tarafından düzenlenen bu toplantının amacı toplumsal travmalar konusunda farklı toplumların deneyimleri ve başatma konusunda kullanılan modelleri tanımak ve tartışmaktır. Bu konu çatışma, savaş, afet yaşanmış Uganda’dan Şili’ye pek çok ülkede travmaların onarılması süreçlerinde acil psikososyal hizmetlerin örgütlenmesi alanında deneyimleri olan ve uluslararası sempozyum katılımcılarından Columbia Üniversitesi Uluslararası Travma Çalışmaları Programı koordinatörü Psikiyatrist Søren Buus Jensen tarafından sunulmuştur. Toplantıya özellikle ruh sağlığı meslek gruplarından yaklaşık 60 kişi katılmıştır.

http://www.tihv.org.tr/index.php?etk_20111213

x. 10-14 Aralık 2011 Türkiye İnsan Hakları Vakfı 2. İnsan Hakları Belgesel Film Günleri:

İnsan hakları savunuculuğuyla belgesel sinemacılık birbiriyle oldukça yakından ilişkili iki alandır. Kesişim noktalarının başında ise toplumsal gerçeklik gelmektedir.

2. İnsan Hakları Belgesel Film Günleri’nde zorunlu göçün yarattığı sorunlar, faili meçhul cinayetler, kayıplar ve geçmişle yüzleşme, ulusal, etnik, cinsiyet ve cinsel yönelim vb. nedenlerle yaşanan ayrımcılıklar, barış, mübadele, cezaevlerinde yaşam hakkı ihlali, idam cezası gibi sürmekte olan toplumsal travma başlığı kapsamında ele alınabilecek pek çok konuda yapılmış belgesel filmlere yer verilmiştir. Gösterimler öncesi toplumsal travma, hakikat, yas, onarım, adalet, geçmişle yüzleşme gibi kavramlar çerçevesinde kısa sunumlar yapılmıştır. Beş günlük programın yaklaşık 700 izleyicisi olmuştur.

Belgesel Film Günleri basında çok sayıda yer almıştır.

<http://www.tihvizm-belgeselfilm.org/>

xi. 14 Aralık 2011- İzmir - “Gözaltında Zorla Kaybetme Eylemleri ve Geçmişle Yüzleşme” paneli:

Panele Ege Üniversitesi Felsefe Bölümü’nden Prof. Dr. Nilgün Toker ve TİHV Yönetim Kurulu Üyesi Coşkun Üsterci konuşmacı olarak katılmıştır. Yaklaşık 130 kişinin katıldığı panelde başta kayıplar olmak üzere gerçekleşen insan hakları ihlallerine ve zamanaşımı sorununa dikkat çekilerek katılımcılarda toplumsal travma, hakikat, yas, onarım, adalet, geçmişle yüzleşme gibi kavramlar konusunda farkındalık ve duyarlılık yaratılmaya çalışılmıştır.

x. Adana eğitimden sonra TİHV olarak Mersin Kadın Çalışmaları için süpervizörlük verilmektedir.

xi. Başta sosyal bilimler ve sağlık bilimlerin değişik disiplinlerinden arkadaşların katılımı ile “Toplumsal travma kavramlar sözlüğü” çalışması başlatılmıştır.

C. Ayrıca, bütünlüklü projemiz kapsamında olduğu için TİHV'in paydaş olarak katıldığı ve ilgili diğer kurumlarla birlikte gerçekleştirilen aktiviteler:

i. 22 Ocak 2011 tarihinde Ankara'da "Türkiye Diyarbakır Cezaevi Gerçeğiyle Yüzleşiyor Sempozyumu"nun ikincisi;

ve

3 Aralık 2011 tarihinde İstanbul'da "Türkiye Diyarbakır Cezaevi Gerçeğiyle Yüzleşiyor Sempozyumu"nun üçüncüsü gerçekleştirilmiştir.

Her iki sempozyum Diyarbakır Cezaevi Gerçeğini Araştırma ve Adalet Komisyonu tarafından, İnsan Hakları Derneği, Türkiye İnsan Hakları Vakfı, Türk Tabipler Birliği ve 78'liler Girişimi'nin desteği, İnsan Hakları Ortak Platformu'nun katkısıyla düzenlenmiştir.

ii. 25-26 Temmuz 2011 "Türkiye'de Toplu Mezarlar Gerçeği" Konferansı:

Yakınlarını Kaybeden Ailelerle Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (YAKAY-DER) ve Mezopotamya Yakınlarını Kaybeden Ailelerle Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (MEYA-DER) tarafından düzenlenen konferansta TİHV temsilcisi (Adli Tıp Uzmanı Dr. Ümit Ünüvar) tarafından "Türkiye'de Toplu Mezarlar ve Adli Tıp Kurumu'nun Yaklaşımı" başlıklı sunuş yapılmıştır.

iii. 12-13 Ağustos 2011 "Çemişgezek toplu mezar çalışması":

12-13 Ağustos 2011 tarihlerinde Türk Tabipleri Birliği (TTB), Adli Tıp Uzmanları Derneği (ATUD), Çağdaş Hukukçular Derneği (ÇHD), İnsan Hakları Derneği (İHD) ile birlikte Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) tarafından Tunceli İli Çemişgezek İlçesi civarında üç ayrı alanda gerçekleştirilen kazılara ilişkin hazırlanan ve hazırlayanların öntespit ve düşüncelerini içeren rapor 23 Ağustos 2011 tarihinde kamuoyuna sunulmuştur.

"Birleşmiş Milletler Hukukdışı, Keyfi ve Yargısız İnfazların Önlenmesine ve Soruşturulmasına İlişkin Model Protokolü" (Minnesota Protokolü) içerisinde yer alan "Mezar Açma ve İskelet Kalıntılarının İncelenmesi için Model Protokol" bağlamında yayınlanmış EL KILAVUZU ile uyum göstermesine gayret edilen Çemişgezek Kazılarının tüm eksikliklerine karşın, kazı raporunda da yer verildiği gibi pek çok açıdan olumlu anlamda bir ilk kabul edilmesi doğru olacaktır.

<http://www.tihv.org.tr/index.php?TArkiye-Toplu-Mezarlar-GerAeAEYi-AEle-YAzleAYmelidir>

NOT: Bu çalışmaların da katkısı ile Hâkim ve Savcılar Yüksek Kurulu, 18 Ekim 2011 tarihinde "Ölü Muayene ve Otopsi İşlemlerinin Yerine Getirilmesinde Uluslararası Otopsi Protokolü adıyla bilinen Minnesota Protokolü'nde belirtilen hususların da göz önünde bulundurulması, özellikle hukukdışı, keyfi ve yargısız infazlar sonucu gerçekleştiği iddia edilen ya da ihtimali bulunan ölümlerde otopsi işleminin mutlaka adli tıp uzmanı ve/veya patoloji uzmanı marifetiyle yapılması"na ilişkin bir genelge yayınlarak Minnesota Protokolü'nün, TİHV tarafından yapılmış olan Türkçe çevirisini ekli olarak dağıtmıştır.

<http://www.hsyk.gov.tr/Mevzuat/Genelgeler/GENELGELER/9.pdf>

iv. 20-25 Eylül 2011 "Mezopotamya Sosyal Forumu":

Forumda TİHV temsilcisi (TİHV Yönetim Kurulu Üyesi Coşkun Üsterci) tarafından "Toplumsal Travmayla Başetme" başlıklı sunuş yapılmıştır.

v. *Hakikat Komisyonları için Sivil Toplum Girişimi çalışmaları:*

Göç Edenlerle Sosyal Yardımlaşma ve Kültür Derneği (Göç-Der); Gözaltında Cinsel Taciz ve Tecavüze Karşı Hukukî Yardım Bürosu; Hakikat, Adalet ve Hafıza Çalışmaları Merkezi/Anadolu Kültür; İnsan Hakları Derneği; Toplum ve Hukuk Araştırmaları Vakfı (TOHAV); Türkiye İnsan Hakları Vakfı; Yakınlarını Kaybeden Ailelerle Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği'nin (YAKAY-DER) çağrıcısı örgütler olduğu “Hakikat Komisyonları için Sivil Toplum Girişimi” çalışmaları 2011 yılında sürdürülmüştür.

v. 30 Kasım-2 Aralık 2012 gerçekleştirilecek Uluslararası Ruhsal Travma toplantılarının yedincisinin ana temasının “Toplumsal Travma; Sonuçları ve Başetme Yolları” olarak belirlenmiştir.

DİĞER ÇALIŞMALAR

a. Ortadoğu'da “Barış için Sağlıkçılar Köprüsü Projesi”

TİHV'nin 11-12 Aralık 2004 tarihlerinde Diyarbakır'da yapılan “Travmatize Olmuş Toplumlara Yaklaşım” ve 1-4 Aralık 2005 ve 7-9 Aralık 2007 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilen “Ruhsal Travma” toplantılarının çıktılarından önemli birisi özellikle Ortadoğu'ya yönelik “Barış için Sağlıkçılar Köprüsü Perspektifi”nin gelişerek pek çok ülkedeki arkadaşlarımız tarafında sahiplenilmiştir.

Bu çerçevede TİHV'in yanı sıra IFHHRO, Norveç Tabipleri Birliği, TTB ve Dünya Tabipleri Birliği ile birlikte çağrıcı olunan Ortadoğu'da “Barış için Sağlıkçılar Köprüsü” ilk toplantısı Ortadoğu'dan dört ülkeden (Irak, Filistin, İsrail, Mısır) 24 katılımcı ile 27-29 Ekim 2009 tarihinde Türkiye'de gerçekleştirilmiştir.

Ana başlığı “Sağlık ve insan hakları alanında sağlıkçıların rolü” olan ikinci toplantı ise 1-2 Kasım 2010 tarihinde yine Türkiye'de gerçekleştirilmiştir. Ne yazık ki bu ikinci toplantının sonunda somut ortak bir program konusunda mutabakat sağlanamamıştır.

Özellikle son dönemde Ortadoğu'daki gelişmeler göz önüne alındığında, bu çalışmanın çeşitli şekillerde sürdürülmesinin için 2011 yılında kimi girişimlerimize karşın ortak bir çalışmayı sürdürebilme olanağı yaratılamamıştır.

Kuşkusuz bu doğrultudaki çabalar bugün için daha da önem arz etmektedir.

b. Tıp ve Barış:

Norveç Trömsö Üniversitesi'nden Klaus Melf'in koordinatörlüğü üstlendiği ve Hekimlere yönelik barışı esas alan uzaktan eğitim projesi Ocak 2010 tarihinde başlamıştır. Bu projede IPPNW-Almanya ve Hollanda seksiyonları, Johannes Wier Vakfı, IFHHRO, Bradford Üniversitesi Slovenya Kamu Sağlığı Enstitüsü, Norveç Tabipler Birliği ile birlikte TİHV'de paydaş olarak yer almaktadır.

2011 yılı içinde bir koordinasyon toplantısı 10-11 Ocak 2011 tarihinde İstanbul'da, diğer bir koordinasyon toplantısı ise 17-19 Ekim 2011 tarihinde Erlangen'de yapılmıştır.

Yıl içinde konu ile ilgili afiş, broşürler, elektronik kitap, eğitici el kitapları hazırlanıp basılmıştır.

c. Enstitü perspektifiyle TİHV bünyesindeki staj, değişim programı ve gönüllülere yönelik programı esas alan proje:

Gerek dokümantasyon gerekse de diğer çalışmalarımız bünyesinde “Enstitü Perspektifi”yle staj, değişim programı ve gönüllülere yönelik program daha da geliştirilmeye çalışılmaktadır. Bu çerçevede Almanya Hannover Leibniz Üniversitesi, İtalya Venedik ve Piza Üniversiteleriyle Erasmus ve Leonardo da Vinci Programları için paydaşlık sürdürülmektedir. Artıca Hollanda ve Fransa'daki kuruluşlar aracılığıyla bu ülkelerden de stajyer kabulüne başlanmıştır.

Bu çerçevede 2011 yılında Ankara'da iki Alman, bir İtalyan, bir Fransız, bir ABD, bir Türkiyeli olmak üzere altı, İstanbul'da ise bir Alman, bir Danimarka, bir Türkiyeli olmak üzere üç stajyer 3-6 aylık süreler ile programlarını tamamlamışlardır.

d. Diyarbakır Cezaevi Gerçeğini Araştırma ve Adalet komisyonu çalışmaları:

Diyarbakır Cezaevi Gerçeğini Araştırma ve Adalet Komisyonu'nun, İnsan Hakları Derneği, Türkiye İnsan Hakları Vakfı, Türk Tabipler Birliği ve 78'liler Girişimi'nin desteği, İnsan Hakları Ortak Platformu'nun katkısıyla düzenlediği Türkiye Diyarbakır Cezaevi Gerçeğiyle Yüzleşiyor Sempozyumu'nun ikincisi 22 Ocak 2011'de Ankara'da yapıldı.

Üçüncüsüyse 3 Aralık 2011 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir.

Her iki toplantıya da bu çalışmanın başından itibaren özel katkısı olan vakıf başkanımız Şebnem Korur Fincancı katılmıştır.

Toplantılarda Komisyonu'nun üç yılı aşkındır sürdürdüğü çalışma sonucu 462 mağdurla yüz yüze yapılan 850 saatlik görüşme kayıtları ve 7500 sayfalık deşifreden elde edilen bilgiler ve bulguların; tıbbi, sosyolojik, psikolojik ve hukuki açıdan ön değerlendirme sonuçları açıklanmış ve bir yol haritası oluşturulmuştur.

e. Türkiye İnsan Hakları Kurumu yasa tasarısına ilişkin yapılan çalışmalar:

2004'den bu yana gündemde olan ancak daha önce hazırlanan iki kanun tasarısının insan hakları örgütlerinin yoğun tepkisiyle karşılaşan "Türkiye İnsan Hakları Kurumu"nun kurulması ile ilgili sürecin özellikle 2011 ilk aylarında hızlanmıştır.

Bu nedenle, sürece etkin müdahil olmak amacı ile konu ile ilgili pek çok çalışma yapılmış, TİHV olarak ve diğer insan hakları kurumları ile birlikte çeşitli girişimlerde bulunulmuştur.

Bilindiği gibi İnsan Hakları Danışma Kurulu döneminde insan hakları kurumlarının yeniden yapılandırılması alt komisyon çalışmalarından itibaren konu ile ilgili TİHV olarak somut çalışmalar başlatılmış idi.

Konu ile ilgili olarak bugüne kadar yapılanların yanı sıra 2011 yılında;

Anayasa Komisyonunda oluşturulan alt komisyon raporunun 2011 Ocak ayında kamuoyu tarafından öğrenilmesinden sonra konu ile ilgili beş kurum olarak (İHD, Helsinki Yurttaşlar Derneği, Mazlum Der, Af Örgütü Türkiye Şubesi ve TİHV) 14 Ocak 2011 ve 27 Ocak 2011 tarihlerinde iki kez daha açıklama yapılmıştır.

Bir önceki parlamento dönemi yakından takip edilmiş, bu arada yasa tasarısı 12 Haziran 2011 genel seçimleri nedeniyle de bir önceki parlamento döneminde yasalaşmamıştır.

Yeni parlamento döneminde yasa tasarısı henüz TBMM gündemine gelmemiştir. Dahası özel olarak Avrupa Birliği tarafından düzenlenen 19-20 Aralık 2011 tarihindeki uluslararası katılımlı toplantıda da görüldüğü gibi, bugüne kadar ki çalışmalarımız sonucu hiçbir kamu birimlerince açıktan sahiplenmemektedir.

f. TİHV'in Anayasaya yaklaşımı ve önerileri:

Özellikle çalışma alanımız esas alınarak hazırlanan TİHV'nin "Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunlarının Çözümü için Yeni ve Demokratik Anayasaya Yaklaşımı ve Önerileri" başlıklı bir yazı hazırlanarak 12 Haziran 2011 genel seçimlerinden sonra TBMM'de kurulan Anayasa Uzlaşma Komisyonu'na iletilmiştir.

g. Anayasa Mahkemesi üyelerine yönelik olarak gerçekleştirilen eğitim kapsamında 10 Şubat 2012 tarihindeki yaşam hakkı ve 24 Şubat 2012 tarihindeki işkence başlıkları bölümleri Şebnem Korur Fincancı tarafından verilmiştir.

g. 2011 yılı "Uluslararası Medikal Barış" ödülü işkence ve insan hakları ihlallerine karşı gösterdiği mücadelesi sebebiyle vakıf başkanımız Şebnem Korur Fincancı'ya verilmiştir. Ödül, Nükleer Savaşın Önlenmesinde Uluslararası Hekimler (IPPNW) ve "Uluslararası Medikal Barış Ağı" tarafından verilmiştir.

ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEM İÇİN HAZIRLANMIŞ YA DA HAZIRLANMAKTA OLAN PROJELER

1. Sürmekte olan Toplumsal Travmalarla Başetme Programı Kapsamında:

a. “Hakikat ve Adalet İyileştirir - Ağır/ciddi insan hakları ihlalleri ile ilgili dava süreçlerine ilişkin bir model geliştirilmesi projesi”: 2011 Diyarbakır Toplumsal Travmalarla Başetme Uluslararası Sempozyumu önerileri içinde yer alan ağır/ciddi insan hakları ihlalleri ile ilgili dava süreçlerine ilişkin bir model geliştirilmesi amacını yönelik bir proje hazırlanmıştır. Proje için Global Diyalog’a başvuruda bulunulmuştur. Başvurumuza yanıtın Mayıs ayında verilmesi beklenmektedir.

Proje kapsamında ele alınacak pilot dosyanın ceza/ödetici adaleti, denkleştirici adalet ve hakikate ulaşma bakımından incelenmesi ile “hakikat, adalet ve onarım” amacına katkı sağlamaya yönelik olarak ağır/ciddi insan hakları ihlalleriyle ilgili dava süreçlerine ilişkin bir model geliştirilmesi hedeflenmektedir.

b. Stanford Hukuk Fakültesi Uluslararası İnsan Hakları ve Çatışma Çözümü Kliniği’yle ortak çalışmalar: Sürmekte olan Toplumsal Travmalarla Başetme Programı kapsamında Stanford Hukuk Fakültesi Uluslararası İnsan Hakları ve Çatışma Çözümü Kliniği’yle 2012 Ocak ayından itibaren ortak bir çalışma başlatılması kararlaştırılmış ve bu çalışmanın hazırlıkları başlatılmıştır.

Stanford Hukuk Fakültesi’nin mezuniyet öncesi müfredatında klinik diye nitelendirilen modül kapsamında bölüm öğrencileri ve süpervizörleri ile her yıl için üçer aylık iki eğitim döneminde ortak çalışma planlanmaktadır. İlk yıl için özellikle onarım grubunda hep atıf yapılagelen, “Yas süreçleri” ile ilgili bir başlık öngörülmektedir. Bu çalışmada özel olarak “geçiş dönemi adalet yaklaşımları” ile “yas süreçlerinin nasıl desteklenebileceği” konusunun ele alınması hedeflenmektedir. Proje hazırlığının 2012 Haziranı’na kadar tamamlanması amaçlanmaktadır.

Bu çalışmanın Diyarbakır toplantısındaki “onarım grubu” bünyesinde oluşturulma aşamasında olan “Toplumsal Travmalar: Yas Süreci” alt çalışma grubu tarafından koordine edilmesi hedeflenmektedir.

c. Finlandiya: Finlandiya’daki “Sosyal Sorumluluk için Psikologlar Derneği” ile birlikte 2013 yılından itibaren başlatılacak “İkincil Travmadan korunmak için Bakımverenlerin Bakımı programı” için proje hazırlığına başlanmıştır. Proje hazırlığının 2012 Mayıs’ına kadar tamamlanması amaçlanmaktadır.

2. İşkence görenlere yönelik tedavi ve rehabilitasyon projesi kapsamında:

a. İsveç ile “Core funding” diye nitelenen “çalışmamızın esasının desteklenmesi”ne yönelik müzakere süreci: Bilindiği gibi “İşkence görenlere yönelik tedavi ve rehabilitasyon projesi” 1993 yılından itibaren İsveç Kızılhaç’ı tarafından proje bazında anlamlı ölçüde desteklenmektedir.

İsveç desteğinin 2013 yılında itibaren “İşkence görenlere yönelik tedavi ve rehabilitasyon çalışmaları”ımızın bütünlüklü ve orta vadeli (3-5 yıl) olarak desteklenmesine yönelik müzakereler başlatılmıştır. Bu müzakerelerin 2012 sonbaharına kadar sonlandırılması ve 2012 yılı bitmeden olumlu olmasını umduğumuz bir yanıtın alınması hedeflenmektedir.

b. Gerek 2012 yılına yönelik, gerekse de 2013 sonrasına yönelik tedavi projesine yönelik kaynak arayışları sürdürülmektedir. Bu görüşmelerin olumlu sonuçlanması durumunda bile fon giriş takvimleri nedeniyle de 2012 yılı sonu, 2013 yılı başı için bir finansal sorun ile karşılaşabileceğimiz öngörülmektedir. Bu nedenle, olası bu soruna yönelik hazırlık yapılması gerekecektir.

c. Başvurularımızı TİHV merkezlerine başvurma sürecinde olası engelleri tespit etmek için İstanbul stajyerlerinden Henrike'nin katkısı ile bir çalışma başlatılmıştır.

3. İstanbul Protokolü çalışmaları kapsamında:

a. İstanbul Protokolü'nün uygulanmasında devletlerin yükümlülüklerini yerine getirmesi için bir eylem planı hazırlanması: İstanbul Protokolü hazırlıklarını birlikte başlattığımız PHR-ABD'nin (İnsan Hakları için Hekimler Grubu) önerisi ile İstanbul Protokolü hazırlama sürecinde etkin rol olan dört kurum (PHR-ABD, IRCT, REDRESS ve TİHV) İstanbul Protokolü'nün uygulanmasında devletlerin yükümlülüklerini yerine getirmesi amacıyla bir eylem planı hazırlamaya başlamışlardır. Hazırlanan bu eylem planının daha sonra BM organları başta olmak üzere uluslararası ortamda bunun bir tür bağlayacağı olmasına çalışılacaktır.

b. Sınır Tanımayan Hekimler'in (MSF) Libya'daki hekimlere yönelik, Bahreynlilerin Bahreynli hekimler yönelik, Norveçlilerin Afganistan ve/veya Pakistan'da hekimler yönelik İstanbul Protokolü eğitimleri verilmesi önerileriyle ilgili olarak bu eğitimlerin verilebilme koşulları araştırılmaktadır.

4. Sürmekte olan işkencenin önlenmesi projesinin henüz bulunamayan %25'inin teminine yönelik APT ile birlikte hazırlanan bir projenin APT tarafından İngiltere'ye başvurusu yapılmıştır.

5. Uluslararası Ruhsal Travma Toplantıları- VII:

Bilindiği gibi, Kocaeli Üniversitesi, SBE Ruhsal Travma ve Afet Çalışmaları Birimi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi Psikiyatri AD, Psikososyal Travma Programı, Türkiye Psikiyatri Derneği, Afet Psikiyatrisi Bilimsel Çalışma Birimi, Türk Tabipleri Birliği, Norveç Tabipleri Birliği, Türk Psikologlar Derneği-Travma Birimi ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı ortaklaşa Uluslararası Ruhsal Travma toplantıları düzenlenmektedir.

30 Kasım-2 Aralık 2012 tarihinde yine İstanbul'da gerçekleştirilecek Uluslararası Ruhsal Travma Toplantılarının yedincisinin ana temasının "Toplumsal Travma; Sonuçları ve Başetme Yolları" olarak belirlenmiştir.

Bu toplantıda şiddet ve çatışma sonuçlarından; insanların baskı, kontrol, yoksulluk ve yoksunluğa karşı toplu tepkilerine; ayrımcılık ve cinsel yönelimlerden kaynaklanan dışlanmadan, göçmenlik ve mülteciliğin yarattığı zorlanmalara kadar olan geniş bir yaşantı ve deneyim çeşitliliği, bu çeşitliliğin yarattığı sonuçlar ve çözüm yolları tartışılacaktır. Tüm bu yaşantıların yarattığı klinik sonuçlar, başta karmaşık travma sonrası stres bozukluğu, yas, kişilik bozuklukları ve tedavilerindeki güncel gelişmeler olmak üzere çok farklı yönleri ile tartışılacaktır.

7. Uluslararası Ruhsal Travma toplantısının "Sürmekte olan Toplumsal Travmalarla Başetmeye Yönelik Bütünlüklü Program"ın geliştirilmesine önemli bir katkı sunması beklenmektedir.

<http://www.ruhsaltravma2012.org/>

6. Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı

1998 yılından beri İHD'yle birlikte düzenli olarak gerçekleştirilen Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı'nın 11.'si TİHV'in 20. yıl etkinlikleri kapsamında 26-28 Kasım 2010 tarihleri arasında İzmir/Kuşadası'nda gerçekleştirilmiştir.

12. Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı'nın 2012 yılı sonunda gerçekleştirilmesi için gerekli ön hazırlıklara başlanmıştır.

DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Dokümantasyon Merkezi, geçtiğimiz yıl da hak ihlalleri raporlarını hafta içi her gün Türkçe ve İngilizce düzenli olarak yayınlamayı sürdürmüştür. Oluşturan e-posta grubuyla isteyen kişilere ulaştırılan günlük insan hakları bülteni aynı zamanda www.tihv.org.tr adresinden de yayınlanmıştır. Günlük bültene e-posta yoluyla erişmek için eozer@tihv.org.tr adresine başvuruda bulunmak yeterlidir.

Bu dönemde sosyal paylaşım siteleri de (facebook, twitter) aktif olarak kullanılmış; bu sayede günlük bin beş yüzün üzerinde kişiye düzenli olarak ulaşma imkânı sağlanmıştır.

Dokümantasyon Merkezi'nde halen Evren Özer ve S. Erdem Türközü çalışmaktadır. Günlük insan hakları bülteninin çevirileri S. Erdem Türközü tarafından gerçekleştirilmektedir.

Günlük insan hakları bülteninin yazımı Evren Özer tarafından internet üzerinden basın taraması yoluyla geniş bir ağ içinde yapılmakta olup; TİHV internet sitesinin genel düzenlemesi de S. Erdem Türközü tarafından yapılmaktadır.

Geçtiğimiz dönemde 2010 yılının İnsan Hakları Raporu hedeflenen süre içinde yayımlanamamış olmakla birlikte şu anda basıma hazır hali internet sitesinde mevcuttur. 2011 yılının raporu Mart ayı içinde İHD'yle birlikte gerçekleştirilen ortak basın açıklaması ile kamuoyuna duyurulmuş ve 2010 yılında olduğu gibi basıma hazır hali CD halinde dağıtılmaktadır.

Dokümantasyon Merkezi, TİHV'in basın açıklamalarının yazılması ve dağıtılmasında da görev almaktadır. Basın açıklamaları ve bu kategori içinde değerlendirilecek diğer yazılar, basın kuruluşlarına gönderilmesinin dışında vakfın web sitesinde ve sosyal paylaşım sitelerindeki resmi sayfalarında da yayınlanmaktadır.

Türkiye'deki hak ihlallerinin belgelenmesi konusunda uluslararası kurumlar ve pek çok büyükelçilik tarafından referans kabul edilen Dokümantasyon Merkezi'nin verileri Türkiye'yle ilgili raporlamalarda doğrudan kullanılmaktadır (Örn: ABD İnsan Hakları Raporu, Demokratik Turkei Forum, Human Rights Watch). Yurtiçinde ise hak ihlallerini gündeme getirmek isteyen pek çok kişi ve kurum kaynak belirtmemekle birlikte günlük, yıllık ve özel raporlarımızı kamuoyuyla paylaşmaktadır.

TİHV'in görünürlüğünün artırılması noktasında Dokümantasyon Merkezi'nin verilerinin ve geçmişten gelen birikiminin katkısı devam etmiş; ulusal ve yerel düzeyde, yazılı ve görsel basında TİHV'in sunduğu bilgiler haberleştirilerek kamuoyu farkındalığı yaratılmıştır. Bu dönemde insan haklarına duyarlı milletvekillerinin meclisteki çokluğu ve TİHV'le olan ilişkileri hak ihlallerini daha sık biçimde gündeme taşımamızı sağlamıştır.

Dokümantasyon Merkezi'nin önemli bir emek gerektiren bilgilendirme işi de en iyi düzeyde yapılmaya çalışılmış; böylelikle TBMM'de soru önermeleri verilmiş; veriler ışığında gündem oluşturulmuş, akademik metinlere katkı sunulmuştur.

Dokümantasyon Merkezi'ne önceki yıllarda olduğu gibi Türkiye'den stajyerler gelmeye devam etmiştir. Sosyal bilimlerin ilgili dallarından gelen üniversite öğrencisi stajyerlerimizle uyumlu çalışmalar yürütülmüş olup, hem onların insan hakları alanına bakış açısı geliştirilmeye çalışılmış hem de Dokümantasyon Merkezi'nin çalışmalarına katkı sunmaları sağlanmıştır.

2011 yılında da Dokümantasyon Merkezi'nin ilgi alanında olan toplantı, seminer ve panellere katılmış, talep edildiğinde bu yerlerde konuşmacı da olunmuştur.

ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Nisan 2011-Mart 2012 döneminde de insan hakları genel olmak üzere, özelinde işkence, tecrit, işkencenin önlenmesi ve tedavisinde bilimsel çalışmalar yürütülmesi ve Toplumsal Travmayla Başetme Programı'na yönelik uluslararası ortamda gerekli ilişkiler kurulmuş ve sürdürülmüştür. Bu kapsamda Türkiye'yi ve vakfımızı ziyaret eden çeşitli kurumların temsilcileri ile görüşülmesinin yanı sıra birçok kuruma yurtiçi ve yurtdışı ziyaret gerçekleştirilmiş, pek çok toplantıya katılmış, aynı zamanda bu dayanışma, fikir alışverişi ve haberleşmenin sürdürülmesi için basın açıklamaları ve bültenler, bunun içinde de İngilizce bültenler olmak üzere, hazırlanıp paylaşılmıştır.

Bu süreç içerisinde özellikle İsveç ve Almanya Dayanışma Komitelerimiz, İsveç Kızılhaç Örgütü, Norveç Tabipler Birliği, İsveç ve Almanya Af Örgütü Seksiyonları ve IRCT'yle düzenli ilişkiler sürdürülmüştür. Ayrıca bu kapsamda APT başta olmak üzere pek çok kurumla toplantılar gerçekleştirilmiştir.

a. IRCT ile ilişkiler:

27 Nisan 2009 tarihine kadar IRCT'nin yönetim kurulu üyeliğini yapan Şebnem Korur Fincancı, bu tarihten sonra üç yıllığına IRCT konsey üyeliğini sürdürmektedir. Bu kapsamda Şebnem Korur Fincancı 20-21 Nisan 2011 tarihlerinde IRCT Avrupa Bölümü Konsey Üyeleri Toplantısı'na, 9-11 Kasım 2011 tarihlerinde Londra'daki IRCT Konsey Toplantısı'na, 14-15 Kasım 2011 tarihlerinde Kopenhag'daki IRCT FEAT proje toplantısına, 14-20 Şubat 2012 tarihlerinde ise ABD'de Üniversite müfredatında işkence eğitimiyle ilgili toplantıya katılmıştır.

Ayrıca 18-20 Ekim 2011 tarihlerindeki Brüksel'deki IRCT Avrupa Bölümü Toplantısı'na Şebnem Korur Fincancı, Ümit Ünüvar ve Alper Tecer katılmışlardır.

Yanı sıra, 1-3 Aralık 2011 tarihlerindeki Kopenhag'daki IRCT Hukukçular Toplantısı'na Hülya Üçpınar katılmıştır.

IRCT'nin 2012 yılı içinde gerçekleşecek genel kurul süreci başlamış olup, gerekli hazırlıklar yapılmaktadır.

b. İstanbul Protokolü Eğitimleri ve İstanbul Protokolü çerçevesince tıbbî değerlendirme çalışmaları 2011 yılı içinde de devam etmiştir.

Bu kapsamda; 17-22 Haziran 2011 tarihinde Yeni Zelanda'da, İstanbul Protokolü Süpervizör Programı ile 22-25 Haziran 2011 tarihinde yine Yeni Zelanda'daki İstanbul Protokolü Eğitim Programı'na Şebnem Korur Fincancı katılmıştır. Ayrıca 19-22 Ocak 2012 tarihinde Bahreyn'de işkence ile ölüm tıbbî değerlendirmesine Şebnem Korur Fincancı katılmıştır.

c. Bilimsel çalışmalar kapsamında:

8 Eylül 2011 tarihinde Norveç Tabipleri Birliği'nin düzenlediği "Sağlık ve İnsan Hakları Alanında Sağlıkçıların Rolü" toplantısına Şebnem Korur Fincancı ve Metin Bakkalcı katılmıştır.

Tedavi projesinde yer verildiği gibi, 13-19 Eylül tarihinde 19. Uluslararası Adli Bilimler Kongresi'nde Ümit Ünüvar iki bilimsel çalışma sunmuştur.

Şebnem Korur Fincancı 15-16 Ekim 2011 tarihinde Nürnberg Üniversitesi'nde, 17 Kasım 2011 tarihinde ise Norveç Trömse Üniversitesi'nde işkence kapsamında dersler vermiştir.

3-6 Ekim ve 16-19 Ekim 2011 tarihlerinde İsveç Kızılhaç tedavi merkezinden ziyaret eden iki heyet ile ortak çalışmalar yapılmıştır.

İsveç Sida ve danışman kurumu ile pek çok toplantı gerçekleştirilmiştir.

Metin Bakkalcı, 2011 yılının Mayıs ayında, 2011 ve 2012 projeleri için İsviçre ve İsveç'teki STK'larla görüş alışverişinde bulunmuştur.

17-19 Ekim 2011 tarihinde Almanya'daki Medical Peace Koordinasyon Toplantısı'na Levent Kutlu katılmıştır.

d. Avrupa Konseyi ve Avrupa Komisyonu ile ilişkiler:

27 Nisan Avrupa Konseyi İnsan Hakları Yüksek Komiseri Thomas Hammerberg'le 27 Nisan 2011 tarihinde gerçekleşen toplantıya Hürriyet Şener ve Şebnem Korur Fincancı, 10 Ekim 2011 ve 19 Ocak 2012 tarihindeki toplantıya Şebnem Korur Fincancı katılmıştır.

3 Haziran 2011 tarihinde AGİT Seçim Değerlendirme Toplantısı'na ve 10 Haziran 2011 tarihindeki Avrupa Parlamentosu Seçim Değerlendirme Toplantısı'na S. Erdem Türközü katılmıştır.

12 Temmuz 2011 tarihinde Avrupa Birliği'nin genişlemeden sorumlu komiseri Stefan Füle'yle görüşmeye Metin Bakkalcı katılmıştır.

17 Ekim 2011 tarihinde Brüksel'deki Avrupa Komisyonu toplantısına Şebnem Korur Fincancı katılmıştır.

9 Şubat 2012 tarihinde Avrupa Komisyonu, Uluslararası İşbirliği, İnsanî Yardım ve Kriz Müdahale Komiseri'yle toplantıya ise Elçin Türkoğan katılmıştır.

Bunların dışında Avrupa Komisyonu Türkiye temsilciliği ile pek çok toplantı gerçekleştirilmiştir.

15-16 Aralık 2011 tarihinde Cenevre'deki BM İşkence Önlenmesi Bölge Toplantısı'na Ümit Ünüvar katılmıştır.

Diğer çalışmalar bölümünde yer verildiği gibi, bu dönemde önceki dönemlerde olduğu gibi birçok stajyerle birlikte çalışma fırsatımız olmuştur.

Yine bu dönemde toplumsal travma bölümünde yer verildiği gibi, ülke dışında pek çok kurumla ilişkiler geliştirilmiştir.

Ayrıca, bu dönemde başta Ankara olmak üzere raporun temsilciler bölümünde yer verildiği gibi tüm temsilciliklerimize çok sayıda çeşitli kurumlardan temsilciler ziyaret etmiş ve pek çok toplantıya katılmıştır.

TEMSİLCİLİKLERİMİZİN DİĞER ÇALIŞMALARI

Adana Temsilciliği

Adana Temsilciliği açısından 2011 yılında daha önceki yıllara göre başvuru sayımızda artış görülmüştür. Bunun nedeninin bir önceki yılda gerçekleştirdiğimiz STK ziyaretleri olduğu düşünülmektedir. Ayrıca vakıf merkezinde randevulu başvuru almanın yanı sıra çeşitli nedenlerle Adana merkeze gelemeyen başvurular yaşadıkları illerde (özellikle Mersin) Psikoloğumuz Hıdır Ünal ve Dr. Mehmet Antmen tarafından değerlendirilip gerekli takipleri yapılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda başvurularda psikolojik destek almanın önemi, daha çok farkındalık yaratmıştır. Mersin İHD ile daha iyi bir iletişim içinde olmamıza rağmen, Adana STK'larıyla daha önce de var olan iletişim sorunları az da olsa giderilmekle beraber, halen devam etmektedir. Bunun nedeninin özellikle İHD'nin kendi içinde yaşadığı yoğunluk ve sık yönetim değişikliği nedeni ile vakıf çalışmalarını bildirme konusunda yetersiz kalmamız olabilir. Bu konuda yakın bir zamanda Adana İHD ile görüşerek, İHD ve vakıf çalışanları katılımıyla bir toplantı yapılması planlanmaktadır.

24 Mart 2011 tarihinde Adana merkezimiz Norveç Tabipler Birliği tarafından gelen bir heyet tarafından ziyaret edilmiştir. Bu görüşmede vakfın genel çalışmaları anlatılmış, tedavi ve sosyal destek projesi hakkında bilgi verilmiştir.

13 Nisan 2011 tarihinde Adana Şakırpaşa Mahallesi'nde kurulan sivil itaatsizlik çadırı ziyaret edilmiş; TİHV çalışmaları hakkında bilgi verilmiştir. Çadır ziyareti Dr. Mehmet Antmen ve Dr. Alev Aksungur tarafından ziyaret edilmiştir.

18 Nisan 2011 tarihinde Avrupa Komisyonu'yla, Adana temsilcimiz Mustafa Çinkılıç görüşme yapmış ve komisyon çalışmalarımız hakkında bilgilendirilmiştir.

4-5 Haziran 2011 tarihinde Mersin, İskenderun, Pozantı ve Adana'dan psikolog, sosyal hizmet uzmanı, avukat, hekim, sosyologların katıldığı Toplumsal Travmayla Başetme Eğitim Toplantısı gerçekleştirilmiştir.

6-7 Haziran 2011 de Hopa'da yaşanan olayların yerinde incelenmesi amacıyla oluşturulan heyete Dr. Mehmet Antmen katılmıştır.

22 Haziran 2011 tarihinde Mersin İHD Hıdır Ünal ve Alev Aksungur tarafından ziyaret edilerek vakıf çalışmaları hakkında bilgi verilip, Adana'ya gelemeyen başvurular İHD içinde değerlendirilip gerekli takipleri başlatılmıştır.

27 Haziran 2011 tarihinde Dr. Osman Küçükosmanoğlu ve Dr. Ömer Eşki ile ilgili dava duruşmasına Metin Bakkalcı, Hıdır Ünal, Mehmet Antmen, Alev Aksungur tarafından katılım sağlanmıştır. Dava ilk duruşmada beraatle sonuçlanmıştır.

5 Temmuz 2011 tarihinde cezaevinde yatmakta olan hemiplejik başvurumuz Emrah Alişan'ın gerekli tedavisi için hastaneye sevki ve hastaneye ulaştığında gerekli tedavilerinin yapılmasında oluşan aksaklıklarla ilgili İHD, ATO ve TİHV olarak ortak basın açıklaması yapılmıştır.

25 Ağustos 2011 tarihinde Metin Bakkalcı ve Nejdet İpekyüz'ün katılımı ile Adana Temsilciliği çalışmaları ve Toplumsal Travmayla Başetme Projesi'nde atılacak adımlar hakkında öngörüşme yapılmıştır. Aynı gün akşamı Adana Tabip Odası'nda, konuya duyarlı katılımcılarla bilgilendirme ve görüş alma toplantısı yapılmıştır.

Eylül 2011 tarihinden itibaren BSK Metropark Hastanesi'yle başvurularımızın tıbbî hizmet almasıyla ilgili görüşmeler Yusuf Demirci ve Mustafa Çinkılıç tarafından yapıp anlaşma sağlanmıştır.

Mülteci başvurularımızdan N.V.'nin Adana Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'yle görüşme yapmak için Hıdır Ünal refakatinde gidilmiş ve başvurunun maaşa bağlanması sağlanmıştır.

24-25 Aralık İstanbul'da düzenlenen Sosyal Destek Eğitim çalışmasına Hıdır Ünal ve Alev Aksungur katılmıştır. Adana sosyal yardım çalışmasıyla ilgili bilgi verilip vaka sunumu yapılmıştır.

Diyarbakır Temsilciliği

Diyarbakır Temsilciliğimiz, 2011 yılında da Baro, Sarmaşık, TUHAD-FED, Eğitim-Sen, SES, İHD, MAZLUMDER, Diyarbakır Tabip Odası, STGM (Yerel Destek Merkezi) başta olmak üzere diğer örgütlerle de yakın ilişkilerini sürdürmüştür. Temsilciliğimizden arkadaşlar geçmiş dönemlerde olduğu gibi 2011 yılında çeşitli yerli ve yabancı heyetlerle biraraya gelmiştir.

Bunlardan bazıları:

Her ay düzenli olarak "TMK Mağduru Çocuklar" için Diyarbakır'daki Sivil Toplum Kuruluşlarıyla (SES-Baro-Tabip Odası, sarmaşık, Eğitim-Sen, İHD, Belediye) Necdet İpekyüz, Nesrin Aslantaş ve Orhan Kaya, temsilciliğimizde biraraya gelip toplantılar yaptı.

2011 yılında temsilciliğimizin her ay düzenli yürütme ve danışma toplantıları yapıldı.

20 Ocak 2011 Londra insan hakları hukuku alanında çalışma yürüten birime işkence ve kötü muamelede cezasızlık üzerine çalışmalarımız hakkında bilgi verildi.

26 Ocak 2011 tarihinde Belçika'dan gelen gazetecilerle temsilciliğimizde görüşme yapıldı.

2 Mart 2011'de Bağlar Belediyesi bünyesinde toplumsal şiddet konusunda çalışmaya katkı sunuldu.

2 Mart ve 2 Nisan tarihleri arasında Hacettepe Üniversitesi Araştırma Görevlisi Sedat Yağcıoğlu, vakıfta gönüllü çalışmalarda bulunup "TMK Mağduru Çocuklar"la görüşmeler yaptı.

12 Mart 2011 tarihinde Diyarbakır'da her yıl düzenlenen Barış, Dostluk ve Demokrasi Ödülü programına Necdet İpekyüz ve Orhan Kaya katıldı.

12 Mart 2011 tarihinde Necdet İpekyüz ve Orhan Kaya, MAZLUMDER Kongresi'ne katıldı.

14 Mart 2011 tarihinde Pozitif Yaşam Derneği'nin HIV-AIDS Eğitimi'ne, vakıf adına Orhan Kaya katıldı.

16 Mart 2011 tarihinde toplu mezarlar ve kayıplarla ilgili, Batman Sason'da yapılan basın açıklaması ve ziyarete Necdet İpekyüz katıldı.

18 Mart 2011 tarihinde Duhok'tan gelen bir grup insan hakları aktivistleri temsilciliğimizi ziyaret ederek görüş alışverişinde bulundu.

19 Mart 2011'de Sarmaşık Derneği'nde "TMK Mağduru Çocuklar"la toplantı yapıldı.

23 Mart 2011 tarihinden itibaren Almanya'da doktora yapan Azer Kılıç, vakıfta staj yapıp ve gönüllü çalışmalarda bulundu.

25 Mart 2011'de İtalya'dan gelen heyetle Sur Belediyesi işbirliğiyle "TMK Mağduru Çocuklar" hakkında çalışma yürütüldü.

1 Nisan 2011 Tarihinde Ankara Mimarlar Odası'nın düzenlediği "TMK Mağduru Çocuklar" üzerine düzenlediği projeye vakıf adına Orhan Kaya katıldı.

8 Nisan 2011 tarihinde Hollanda'dan gelen bir heyet temsilciliğimizi ziyaret etti.

9 Nisan 2011'de Diyarbakır'da IPPNW katılımıyla psikolog ve hekimlerle PsikoDinami Çalışmaları hakkında toplantı yapıldı.

27 Nisan 2011 tarihinde TV8 Tayfun Talipoğlu'nun programına Necdet İpekyüz katıldı.

4 Mayıs 2011 tarihinde *Akşam Gazetesi*'yle "TMK Mağduru Çocuklar" üzerine Necdet İpekyüz'e röportaj yapıldı.

20 Mayıs 2011'de "Toplumsal Travmayla Başetme" çalışmaları çerçevesinde temsilciliğimizde zamanaşımı, faili meçhul cinayetler ve kayıplara ilişkin Av. Barış Yavuz öncülüğünde gönüllü avukatlarla hukuk çalışmalar başlatıldı. Çalışmalar düzenli olarak devam etmektedir.

28-29 Mayıs 2011 tarihinde 31 kişinin katılımıyla Diyarbakır'da "Toplumsal Travmayla Başetme Projesi" çerçevesinde psikososyal destek programlarının etkinliğini arttırmaya yönelik eğitim çalışması yapıldı.

3-4 Haziran 2011 tarihinde Diyarbakır Temsilciliğimizin katkısıyla Adana'da "Toplumsal Travmayla Başetme Projesi" çerçevesinde psikososyal destek programlarının etkinliğini arttırmaya yönelik eğitim çalışması yapıldı.

22 Haziran 2011 Tarihinde Amsterdam Üniversitesi'nden 30'a yakın öğrencinin de içinde bulunduğu bir heyet, temsilcilerimizi ziyaret edip bilgi ve doküman aldı.

23 Haziran 2011'de Göç-Der'in düzenlediği göçteki son gelişmeler konulu toplantıya katılım sağlandı.

26 Haziran İşkence Görenlerle Dayanışma Günü'nde temsilciliğimiz, İHD, MAZLUMDER, Baro ve Tabip Odası'nın katılımıyla basın açıklaması ve şehrin muhtelif yerlerinde *billboard*'lar ve afişler asıldı.

30 Haziran ve 1 Temmuz tarihlerinde vakfımız çalışanları Orhan Kaya ve Necdet İpekyüz, Şırnak İli Cizre İlçesi'ne giderek "TMK Mağduru Çocuklar"ın başvurularını almak ve gerekli desteği sunmak üzere Cizre Tabip Odası, Belediye, İHD, Meya-Der ve diğer kurum temsilcilerinin katılımıyla ailelerle ve çocuklarla toplantı yapıldı; 24 başvuru alındı.

5 Temmuz 2011'de Berlin'de insan haklarıyla ilgili düzenlenen panele Necdet İpekyüz katıldı.

15 Temmuz 2011'de temsilciliğimiz gönüllülerinden Nina Henkens'in çocuk haklarıyla ilgili temsilciliğimizde yapılan toplantısına, Diyarbakır'daki STK'lar ve temsilciliğimiz çalışanları Necdet İpekyüz, Nesrin Aslantaş, Orhan Kaya katıldı.

21 Temmuz 2011 tarihinde "TMK Mağduru Çocuklar" için yapılan çalışmanın bir yıllık raporu hazırlanıp basına sunuldu (TİHV, İHD, Baro, Tabip Odası, SES, Eğitim-Sen, Büyükşehir Belediyesi, Yerel Gündem 21, Sarmaşık, TOBAP).

25 Temmuz 2011'de CNNTürk'te Necdet İpekyüz'ün katılımıyla "Cezaevinden Çıkan Çocuklarla Yapılan Sosyo-Ekonomik Çalışma Raporu" tanıtımı yapıldı.

25 Temmuz 2011 tarihinde Yakay-Der'in ve Meya-Der'in birlikte organize ettiği toplu mezarlar gerçeği konferansına Konuşmacı olarak Ümit Ünüvar, Orhan Kaya katılımcı olarak katıldı.

10 Ağustos 2011 tarihinde Diyarbakır Tabip Odası'nın organize ettiği İHD, Tuhad-Fed, SES ve belediyenin de katıldığı hasta tutuklular için yapılan çalışmaya katılım sağlandı.

24 Ağustos 2011'de İstanbul'da "Toplumsal Travmayla Başetme" çalışmaları değerlendirme toplantısı yapıldı.

8 Eylül 2011 tarihinde vakfımız gönüllülerinden Çiğdem Kara, Hakikat ve Uzlaşma Komisyonları üzerine yaptığı çalışmayı vakıf çalışanları ve gönüllülerine sunum yaptı.

22 Eylül 2011 tarihinde Mezopotamya Sosyal Forumu kapsamında TİHV Yönetim Kurulu üyesi Coşkun Üsterci "Toplumsal Travmayla Başetme" konulu bir konuşma yaptı.

22 Eylül 2011 tarihinde yeniden yargılanan "TMK Mağduru Çocuklar"ın durumuna dikkat çekmek için STK'lar ve Altan Tan'ın katılımıyla yapılan basın açıklamasına, Nesrin Aslantaş katıldı.

21–25 Eylül tarihleri arasında Mezopotamya Sosyal Forumu’nda vakfın standı açıldı ve tanıtımı yapıldı.

27 Eylül 2011’de İstanbul’da Toplumsal Travma Kavram Çalışma grubu toplantısına Necdet İpekyüz katıldı.

27 Eylül 2011 tarihinde Orhan Kaya, sosyal destek kapsamında Batman’daki başvurularla görüştü.

4-9 Ekim 2011 tarihlerinde Erbil’de düzenlenen insan hakları etkinliğine Necdet İpekyüz katıldı.

11 Ekim 2011 tarihinde İsveç Büyükelçiliği’nden bir heyet Muhsin Bilal ve Necdet İpekyüz’le görüşme yaptı.

27 Ekim 2011 tarihinde İsviçre ve Almanya Af Örgütü’nden bir heyet gelerek vakıf çalışanlarıyla görüştü.

4 Kasım 2011 tarihinde 715 kurumun, şiddetin son bulması amacıyla yaptığı basın açıklamasına Necdet İpekyüz katıldı.

23 Kasım 2011 tarihinde bölgedeki 715 kurum adına oluşturulan heyette yer alan Necdet İpekyüz, Ankara’da CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu’nu bölgedeki gelişmeler hakkında ziyaret etti.

24 Kasım’da sosyal destek programı kapsamında dershaneye gidilen öğrencilerle birlikte temsilciliğimizde toplantı yapıldı.

25 Kasım Paris Sorbonne Üniversitesi’nden gelen heyetle temsilciliğimizde görüşüldü.

30 Kasım 2011 tarihinde İHD, Tabip Odası ile birlikte Kimyasal Silah Kullanımı iddiaları üzerine toplantı düzenlendi.

Toplumsal Travma Konusuyla ilgili Diyarbakır’daki Sivil Toplum örgütler ile vakfımız çalışanları Necdet İpekyüz, Nesrin Aslantaş ve Orhan Kaya düzenli toplantılar yaptı.

10–11 Aralık 2011 tarihinde uluslararası katılımlı “Toplumsal Travmayla Başetme” Toplantısı yapıldı.

10 Aralık İnsan Hakları Haftası etkinliklerine katılım sağlandı. Şehrin muhtelif yerlerine *billboard* ve afişler asıldı.

24–25 Aralık 2011’de İstanbul’da düzenlenen Sosyal Çalışma Toplantısı’na temsilciliğimiz çalışanları katıldı.

2011 Kasım ayında toplumsal travma konusuyla ilgili Nesrin Aslantaş ve Esin Düzel, Diyarbakır’daki STK temsilcileriyle görüşmeler yaptı.

2011 yılı içerisinde 10 gönüllü başvurusu oldu. Vakfa düzenli gelerek çalışmalarda aktif olarak yer aldılar.

Sonuç: İnsan Hakları, toplumsal travma konularında yerelde birçok sivil toplum örgütü ile ortak çalışmalar yürütüldü. Diyarbakır’da ve bölgede düzenlenen birçok etkinliğe katılım sağlandı. Yerel medya ve televizyonlarla sürekli iletişim halinde olundu.

İstanbul Temsilciliği

Dünyanın değişik ülkelerinden gelen insan hakları örgütleri temsilcileriyle, vakıf çalışmaları ve Türkiye’deki insan hakları ihlalleri konusunda görüş alışverişinde bulunduk.

Tez hazırlayan lisans ve yüksek lisans öğrencileriyle görüşmeler yaptık; yayımlar verdik; önerdik; kimi kurumlarla ilişki kurmaları konusunda destek olduk.

Çok sayıda ulusal ve uluslararası gazete, dergi, TV kanalları ile röportajlar yaptık; çeşitli televizyon programlarında yer aldık.

ÇHD, İHD, ATUD, TTB, İstanbul Tabip Odası ve kimi platformların alanımızla ilgili düzenlediği basın açıklamalarına ve “Kayıplarımızı İstiyoruz/Cumartesi Anneleri” eylemlerine katıldık.

Üçüncü yılına giren aylık insan hakları örgütleri toplantılarına devam ettik.

“Toplumsal Travmayla Başetme” programımızla da ilişkili olan hakikat ve hafıza çalışmaları toplantı ve sempozyumlarına katıldık.

İstanbul Tabip Odası Sevinç Özgüner İnsan Hakları Ödülü jürisinde bu yıl da aktif olarak yer aldık.

İnsan hakları örgütlerinin düzenlediği seminer, sempozyum ve panellere katıldık.

Askerde insan hakları girişimi toplantılarına katıldık.

Hopa’ya ve Uludere’ye gittik.

20. yıl etkinliklerimiz çerçevesinde “Ateşin Düştüğü Yer” Sergimizi açtık. *Radikal Gazetesi* okurları tarafından yılın sergisi seçildi.

Geçtiğimiz yıl yurtdışından 3, yurtiçinden 3 öğrenci stajyerimiz oldu. Genç gönüllü ağıımızı genişlettik.

Alaaddin Karadağ, Festus Okey, Onur Yaser Can ve Bayrampaşa Cezaevi davalarını, duruşmalara katılarak takip ediyoruz.

Hrant Dink basın açıklamalarına, anmalarına ve ödül törenlerine katıldık.

Başkanımız Şebnem Korur Fincancı hakkında açılan davaların takipçiliğini sürdürüyoruz.

İzmir Temsilciliği

19 Ocak 2011 tarihinde gerçekleştirilen Hrant Dink anmasına tüm TİHV çalışanları katılım sağladı.

04 Şubat 2011 tarihinde Uluslararası Af Örgütü Türkiye Masası Kampanya Koordinatörü Milena Buyum, vakfi ziyaret etti. İzmir’de LGBT bireylere yönelik gerçekleştirilen nefret içerikli saldırılar ve cinayetler hakkında bilgi aldı. Toplantıya Coşkun Üsterci ve Aytül Uçar katıldı.

16 Mart 2011 tarihinde, Şerzan Kurt’u öldüren polis hakkında Eskişehir Ağır Ceza Mahkemesi’nde sürmekte olan davaya TİHV adına Coşkun Üsterci gözlemci olarak katıldı.

25 Nisan 2011 tarihinde, *Cumhuriyet Gazetesi*’nde TİHV İzmir Temsilcisi Veli Lök’le yapılan bir röportaj yayınlandı. Röportajda TİHV’in işkence izlerinin tespitine yönelik çalışmaları anlatıldı.

11 Mayıs 2011 tarihinde Ege Felsefe Platformu’nun İzmir Amerikan Lisesi’nde gerçekleştirdiği liseler arası felsefe forumunda Coşkun Üsterci, ayrımcılık ve nefret suçları konusunda bir konuşma ve panel kolaylaştırıcılığı yaptı.

27 Mayıs 2011 tarihinde ABD Büyükelçiliği İç Siyasi İşler Şefi Çalışma Ataşesi Laura H. de Otalvaro TİHV İzmir Temsilciliğini ziyaret etti. Görüşmeye Coşkun Üsterci ve Mediha Özenmiş katıldı.

18-19 Haziran 2011 tarihlerinde Ankara’da gerçekleştirilen OPCAT eğitimine Aysun Koç, Coşkun Üsterci ve Hülya Üçpınar katıldı.

25 Haziran 2011 tarihinde “BM İşkence Görenler ile Dayanışma Günü” nedeniyle, İHD İzmir Şubesi, ÇHD İzmir Şubesi’yle ortaklaşa basın toplantısı gerçekleştirildi. Toplantıya Aytül Uçar ve Mediha Özenmiş katıldı.

25 Haziran 2011 tarihinde “BM İşkence Görenler İle Dayanışma Günü” ve TİHV Önleme Projesi’nin tanıtımı nedeniyle İstanbul Temsilciliği’nde gerçekleştirilen basın toplantısına Hülya Üçpınar, Aysun Koç, Coşkun Üsterci katıldı.

07-10 Temmuz 2011 tarihlerinde İstanbul Heybeliada’da, Erivan’daki Ermenistan Kafkas Enstitüsü ile Heinrich Böll Stiftung Derneği Güney Kafkas ve Türkiye Ofislerinin ortaklaşa gerçekleştirdiği “Ani Diyalog” başlıklı toplantıya Coşkun Üsterci katıldı; “Sivil Toplum ve Katılımcılık” başlıklı çalışma grubunun kolaylaştırıcılığını üstlendi.

20 Ağustos 2011 tarihinde Siyah Pembe Üçgen İzmir Derneği tarafından gerçekleştirilen “Türkiye’deki LGBTT Bireyler İçin Yasal Koruma” başlıklı atölyenin birinci basamağına, TİHV adına Mediha Özenmiş katıldı.

07-21 Eylül 2011 tarihleri arasında IPPNW Almanya Seksiyonu tarafından gönderilen tıp öğrencisi Marie Nekola, vakıfta staj yaptı.

17-18 Eylül 2011 tarihlerinde Siyah Pembe Üçgen İzmir Derneği tarafından gerçekleştirilen “Türkiye’deki LGBTT İçin Yasal Koruma” başlıklı atölyenin ikinci basamağına, TİHV adına Mediha Özenmiş katıldı.

15-18 Eylül 2011 tarihlerinde Foça’da gerçekleştirilen birinci basamak SAP Eğitimi’ne Alper Tecer katıldı.

19-24 Eylül 2011 tarihlerinde Foça’da gerçekleştirilen ikinci basamak SAP Eğitimi’ne Mediha Özenmiş katıldı.

23 Eylül 2011 tarihinde Diyarbakır’da gerçekleştirilen Mezopotamya Sosyal Forumu’na, TİHV adına katılan Coşkun Üsterci “Toplumsal Travmayla Başetme” başlıklı bir sunum yaptı.

1 Ekim 2011 tarihinde Ankara’da gerçekleştirilen UNCAT/BMİÖK⁵ için “gölge rapor” hazırlıkları eğitimine/toplantısına Aysun Koç, Hülya Üçpınar, Coşkun Üsterci katıldı.

04 Ekim 2011 tarihinde “Almanya’nın Birliği Günü” vesilesiyle Almanya İzmir Başkonsolosluğu tarafından gerçekleştirilen resepsiyona Veli Lök ve Sema İlhan katıldı.

19-20 Ekim 2011 tarihlerinde IRCT tarafından Brüksel’de gerçekleştirilen toplantıya Alper Tecer katıldı ve “Bakım Verenlerin Bakımı” başlıklı bir sunum yaptı.

21 Ekim 2011 tarihinde KESK yöneticileri hakkında sürmekte olan davanın karar duruşmasına TİHV adına Coşkun Üsterci gözlemci olarak katıldı.

3 Kasım 2011 tarihinde Ankara’da TİHV, AÜ SBF ve APT ile ortaklaşa gerçekleştirilen OPCAT toplantısına Hülya Üçpınar, Aysun Koç ve Coşkun Üsterci katıldı.

11 Kasım 2011 tarihinde İHD ve MAZLUMDER İzmir Şubeleriyle ortaklaşa Kürt Sorunu’nun çözüme yönelik müzakere ve diyalog süreçlerinin başlatılması, TMK’nın ve Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemeleri’nin kaldırılmasını, düşünce, ifade ve örgütlenme özgürlüğünün genişletilmesini talep eden basın toplantısı gerçekleştirildi. Toplantıya Mediha Özenmiş ve Coşkun Üsterci katıldı.

22 Kasım 2011 tarihinde İHD ve ÇHD İzmir Şubeleriyle ortaklaşa KCK kapsamında avukatlara yönelik, İzmir’de belediye çalışanlarına yönelik tutuklamaları protesto etmek amacıyla bir basın açıklaması gerçekleştirildi. Açıklamaya Hülya Üçpınar, Aysun Koç ve Coşkun Üsterci katıldı.

İzmir Life Dergisi’nin Aralık 2011 sayısında Coşkun Üsterci’yle yapılan bir söyleşi yayınlandı. Söyleşide Türkiye’nin 2011 yılı insan hakları panoraması TİHV verileri aktarılarak değerlendirildi.

9 Aralık 2011 tarihinde “İnsan Hakları Haftası” nedeniyle, İzmir Barosu, TİHV İzmir Temsilciliği, İHD İzmir Şubesi ve ÇHD İzmir Şubesi’yle ortak basın toplantısı yapıldı. Toplantıya Hülya Üçpınar, Coşkun Üsterci, Mediha Özenmiş, Aysun Koç katıldı.

10 Aralık 2011 tarihinde Konak Belediyesi Kent Konseyi tarafından düzenlenen "İnsan Hakları Günü" başlıklı panelde Veli Lök konuşmacı oldu. Panelde katılımcılara TİHV broşür ve raporları dağıtıldı.

10-14 Aralık 2011 tarihleri arasında “İnsan Hakları Haftası” etkinlikleri kapsamında İzmir Sanat Salonları’nda “2. İnsan Hakları Belgesel Film Günleri” gerçekleştirildi. Belgesel film günleri için www.tihvizm-belgeselfilm.org adresli web sayfası oluşturuldu.

⁵ Birleşmiş Milletler İşkenceyi Önleme Komitesi.

10-11 Aralık 2011 tarihlerinde Diyarbakır'da gerçekleştirilen "2. Toplumsal Travmayla Başetme Uluslararası Sempozyumu"na Türkcan Baykal, Coşkun Üsterci, Hülya Üçpınar, Aysun Koç katıldı.

14 Aralık 2011 tarihinde İHD İzmir Şubesi'yle ortaklaşa "İnsan Hakları Haftası" etkinlikleri kapsamında Konak Belediyesi Alsancak Kültür Merkezi'nde "Türkiye'de Gözaltında Zorla Kaybetme Eylemleri ve Geçmişle Yüzleşme" başlıklı bir panel gerçekleştirildi. Ayrıca Şili'li yönetmen Patricio Guzman'ın kayıplar ile ilgili "Işığa Özlem" adlı belgesel filmi izlendi. Panelde Prof. Dr. Nilgün Toker ve Coşkun Üsterci konuşmacı oldu.

15 Aralık 2011 tarihinde TİHV Başkanı Şebnem Korur Fincancı'nın Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde insan hakları konulu söyleşisi sonrasında eski ve yeni vakıf çalışanlarıyla bazı gönüllüleri biraraya getiren bir yemek gerçekleştirildi.

17 Aralık 2011 tarihinde Kanal 35 televizyonunda canlı yayına çıkan Coşkun Üsterci Türkiye'de insan haklarının durumu ve TİHV'in çalışmaları hakkında konuştu.

19-20 Aralık 2011 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilen AB Bakanlığı ve Avrupa Komisyonu TAIEX birimi tarafından ortaklaşa düzenlenen "İnsan Hakları Kurumları: Paris Prensipleri Doğrultusunda Bağımsız Ulusal İnsan Hakları Kurumu" başlıklı TAIEX Seminerine Coşkun Üsterci katıldı ve bir çalışma grubundan sunum yaptı.

24-25 Aralık 2011 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilen sosyal hizmet konulu eğitim çalışmasına Aytül Uçar ve Coşkun Üsterci katıldı.

29 Aralık 2011 tarihinde Uludere'de 35 Kürt köylüsünün öldürülmesini protesto etmek amacıyla İHD ve ÇHD İzmir Şubeleri'yle ortaklaşa basın açıklaması gerçekleştirildi. Tüm TİHV çalışanları açıklamaya katıldı.

2011 yılı boyunca farklı şehirlerde sürmekte olan çok sayıda işkence davaları Hülya Üçpınar ve Aysun Koç tarafından takip edildi; duruşmalara katıldı.

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI'NIN 25 MART 2011-31 MART 2012 TARİHLERİ ARASINDA YAPMIŞ OLDUĞU BASIN AÇIKLAMALARI

Türkiye İnsan Hakları Yönetim Kurulu olarak 2011 yılında gerek doğrudan kendi çalışma alanımız olan işkence konusuna ilişkin gerekse hak ihlallerinin sürekliliği ve yaygınlığına ilişkin ihtiyaç duyulduğu hallerde yönetim kurulu olarak veya diğer kurumlarla ortak olarak kamuoyunu bilgilendiren basın açıklamaları yaptık.

Basın açıklamalarımızdan özetle bahsedecek olursak;

1) Sergilendiği günden kaldırıldığı güne kadar büyük bir ilgiyle takip edilen ve www.radikal.com.tr adresinde yapılan oylamada “yılın sergisi” seçilen “Ateşin Düştüğü Yer” sergimizin tanıtımını yaptık. Açıklamada serginin açılışının 9 Mart 2011’de Tophane’de bulunan Tütün Deposu’nda gerçekleştirileceği; serginin 10 Mart-22 Nisan 2011 tarihleri arasında söz konusu yerde gezilebileceği; TİHV’in 20. Yılı için düzenlenen sergide şiddete, işkenceye ve baskıya karşı çıkan 131 sanatçının işlerinin yer aldığı bilgisi yer aldı.

2) Yıl içinde “İşkenceyi Önleme Projesi” kapsamında İstanbul Protokolü’ne uyumu teşvik etmek amacıyla “acil destek birimi”nin kurulduğunun ve bu destek birimiyle İstanbul Protokolü eğitimi almış hekimlere destek vermeyi amaçladığımızı vurgulayan bir açıklama yaptık. Açıklamada destek birimiyle, sabit bir telefon numarası (212 292 27 20) üzerinden adli makamlardan gelen alikonulan ve özgürlüğünden yoksun bırakılan hastaların sağlık kontrol muayenesiyle kişilerin gözaltına alınması, yer değiştirmesi veya serbest kalması amacıyla sağlık kontrolü muayenelerinde; ilgili mevzuat, iş akışı, hukukî ve bilimsel konularda hekimlere ihtiyaç hissettikleri her zaman destek olabilmek ve sorulara anında yanıt verebilmek amaçlandığının bilgisine de yer verildi.

3) 18 Mayıs 2011’de yaptığımız açıklamada ise 12 Haziran’da gerçekleştirilen Milletvekili Genel Seçimleri sürecinde artan şiddet ortamına dikkat çekerek yetkilileri duyarlı davranmaya davet ettik.

4) 6 Haziran 2011’de *Sabah Gazetesi*’nde cezaevlerinin sivil toplum denetimine ilişkin yer alan bir haberde TİHV’in adının geçmesi nedeniyle 8 Haziran 2011’de söz konusu projede yer almadığımızı ifade eden bir açıklama yaptık.

5) Uğur Kantar. Maalesef zorunlu askerlik hizmetini Kıbrıs’ta yaptığı sırada gördüğü işkenceler sonucu 12 Ekim 2011’de yaşamını yitirdi. Uğur Kantar’ı işkenceden koruyamadığımız için 14 Ekim 2011’de özür diledik.

6) 16 Ekim 2011’de, 2011 yılı “The International Medical Peace” ödülü işkence ve insan hakları ihlallerine karşı gösterdiği cesur mücadelesi sebebiyle TİHV Başkanı Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı’ya verilmesi dolayısıyla Şebnem Hocamızı tebrik ettik.

7) 22 Aralık 2011’de Fransa Meclisi Genel Kurulu, 1915’teki “Ermeni Soykırımı”nın “soykırım” olmadığı yönündeki ifadelerin suç sayılmasını öngören yasa teklifini kabul etti. Yasa teklifinin gündeme gelmesi sürecinde hükümetten Fransa’ya çeşitli düzeylerde tepkiler geliştirildi; yaptırımında bulunulacağı açıklandı. Bu süreçte hükümet yetkilileri Fransa’nın ifade özgürlüğüne ilişkin pek çok açıklama yaptılar. 28 Aralık 2011’de “İfade Özgürlüğü, Fransa’da da Türkiye’de de Özgür Olmalıdır” dedik.

8) Sevgili dostumuz Türkiye İnsan Hakları Vakfı’nın gönüllü psikiyatristi Dr. Celal Çalığışu 26 Ocak 2012’de geçirdiği kalp krizi sonucu yaşamını yitirdi.

Ortak basın açıklamalarımızda ise;

1) 6 Ocak 2011’de 5 kurumla birlikte İran’daki idamlara karşı “İran İslam Cumhuriyeti, Çin Halk Cumhuriyeti’nden sonra dünyada en fazla ölüm cezasını uygulayıp infazları gerçekleştiren ülkedir. Bugüne

kadar görülmüştür ki bu cezayı uygulayan ülkeler, bu cezadan elde etmeyi umdukları toplumsal faydayı bulamamışlardır, bulmaları da mümkün değildir” dedik.

2) Türkiye İnsan Hakları Kurumu Yasa Tasarısı'nın gündeme geldiği günlerde 14 Ocak 2011'de 4 kurumla birlikte eleştirilerimizi kamuoyuyla paylaştık.

3) 27 Ocak 2011'de ise eleştirilerimize yanıt veren Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı'na kamuoyunu yanıltmaları nedeniyle yine 4 kurumla birlikte yanıt verme ihtiyacı hissettik.

4) 17 Şubat 2011'de İHD'yle birlikte ODA TV gözümleri dolayısıyla Türkiye'deki basın özgürlüğüne yönelik baskılara dikkat çektik.

5) 1 Mart 2011'de 4 kurumla birlikte Kuzey Afrika'daki ve Ortadoğu'daki halk direnişlerini selamladık.

6) 28 Nisan 2011'de ise Suriye'nin vatandaşlarına yönelik saldırılarını İHD'yle birlikte kınadık.

7) 31 Mayıs 2011'de Hopa'da meydana gelen olaylar üzerine bölgeye giden heyet olarak 3 kurumla birlikte 7 Haziran 2011'de ön inceleme raporunu; 9 Haziran 2011'deyse inceleme raporunu açıkladık.

8) 20 Haziran Dünya Mülteciler Günü'nde 9 kurum ortak basın açıklaması gerçekleştirdi.

9) 21 Haziran 2011'de 12 kurum olarak “Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Tasarısı Taslağı”nın *Ayrımcılık Yasağı* başlıklı 4. maddesine “cinsel yönelim” ve “cinsiyet kimliği” ibarelerinin eklenmesini talep eden mektup 18 Haziran 2011 tarihinde Ankara'da yapılan basın açıklamasıyla İçişleri Bakanlığı'na gönderdik.

10) 26 Haziran İşkenceye Karşı Mücadele ve İşkence Görenlerle Dayanışma Günü'nde 10 kurum ortak basın açıklaması gerçekleştirdi.

11) 26 Haziran İşkenceye Karşı Mücadele ve İşkence Görenlerle Dayanışma Günü. İHD ve TİHV ortak basın açıklaması gerçekleştirdi.

12) 14 Temmuz 2011'de Diyarbakır'ın Silvan İlçesi'nin kırsalında çıkan çatışmada 13 asker ile 7 militan yaşamını yitirdi. İHD ve TİHV olarak tepkimizi dile getirdik.

13) 2010 yılında Terörle Mücadele Yasası'nda çocuklara ilişkin düzenleme yapıldı. 21 Temmuz 2011'de düzenlemenin birinci yılında çocukların yaşadıkları sorunların bitmediğini dile getiren açıklamayı Diyarbakır'da 10 kurum ile birlikte gerçekleştirdik.

14) Artan çatışma ortamı nedeniyle Kürtlere yönelik saldırıları 5 kurum olarak 2 Ağustos 2011'de protesto ettik.

15) 17 Temmuz 2011'de Hakkâri'nin Çukurca İlçesi'nin kırsalında meydana gelen patlamada 9 asker yaşamını yitirdi. İHD ve TİHV “Herkes için Yaşam Hakkı” istedik.

16) 9 Ağustos 2011'de Diyarbakır'da 5 kurum hasta tutuklu ve hükümlülerin durumuna dikkat çekti.

17) Çemişgezek'te yapılan toplu mezar kazılarıyla ilgili gözlemlerimizi 23 Ağustos 2011'de 5 kurum olarak “Türkiye 'Toplu Mezar'lar Gerçeği İle Yüzleşmelidir” diyerek açıkladık.

18) 20 Eylül 2011'de toplam yedi kişinin ölümüyle sonuçlanan Ankara Kızılay'daki bombalı saldırıyı ve Siirt'te sivil araca yapılan silahlı saldırıyı İHD'yle birlikte kınadık.

19) 21 Eylül 2011'de Üniversite Öğrencilerinin İfade Özgürlüğünün Toplu Kullanımı Raporu, TİHV Başkanı Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı'nın da bulunduğu bir grup akademisyen açıklandı.

20) 19 Ekim 2011'de Hakkâri'de askerî noktalara düzenlenen saldırılarda 24 askerin öldüğü bilgisi üzerine İHD'yle birlikte barışa dair çağrımızı tekrar yaptık.

- 21) Uğur Kantar'ın işkenceyle ölümüne neden olanların yargılanmasına 17 Kasım 2011'de başlandı. 6 kurum ortak açıklama yaptı.
- 22) 10-17 Aralık 2011 İnsan Hakları Haftası. İHD'yle birlikte 2011 yılının çerçevesini çizen ortak basın açıklaması.
- 23) "KCK Soruşturması" adı altında 22 Kasım 2011'de avukatlar gözaltına alındı. ÇHD ve İHD ile birlikte tepkimizi dile getirdik.
- 24) 26 Aralık 2011'de İHD'yle birlikte "Ayhan Efeoğlu ve Ali Efeoğlu'nun Gözaltında Kaybedilerek Öldürüldükleri Gerçeği Zamaşımı İddiasıyla Gizlenmek İsteniyor! İzin Vermeyeceğiz!" dedik.
- 25) Roboski Katliamı Raporu 3 Ocak 2012'de 8 kurum tarafından açıklandı.

TİHV Genel Merkez

Akbaş Mah. Sarıca Sok. No: 7 Hamamönü, Altındağ 06080 ANKARA

Tel: (312) 310 66 36 Faks: (312) 310 64 63

E-posta: tihv@tihv.org.tr

Temsilcilikler

TİHV İstanbul Temsilciliği

Sıraselviler Caddesi Hocaşade Sokak No: 8 Beyoğlu İSTANBUL

Tel/Faks: (212) 249 30 92 - 251 71 29

E-posta: tihv@tihvistanbul.org

TİHV İzmir Temsilciliği

1432. Sokak Eser Apartmanı No: 5/10 Alsancak İZMİR

Tel/Faks: (232) 463 46 46 - 463 91 47

E-posta: tihvizm@dsl.ttnet.net.tr

TİHV Adana Temsilciliği

Kurtuluş Mahallesi 19. Sokak A Blok No: 23/2 ADANA

Tel/Faks: (322) 457 65 99 - 458 85 66

E-posta: tihvadana@yahoo.com

TİHV Diyarbakır Temsilciliği

Lise Caddesi Eyyüp Eser Apartmanı No: 8/2 Yenişehir, DİYARBAKIR

Tel/Faks: (412) 228 26 61 - 228 24 76

E-posta: tihvdbakir@ttnet.net.tr

TİHV Van Sığınmacı Projesi Ofisi

Adres: Van Kültür Merkezi Bahçesi

Tel: 0530 2378002

E-mail: van@tihv.org.tr